

**DET KGL JUSTIS- OG
POLITIDEPARTEMENT**

RUNDSKRIV G-106/89
jnr 2219/89 E
17 juli 1989

Rundskriv om inkassoloven og inkassoforskriften

2 opplag desember 1989

INNHOOLD

	Side
1. Innledning	5
2. Inkassoloven	6
Til kapittel I. Område, definisjoner og fravikelighet (§§ 1 til 3)	6
Til kapittel II. Vilkår for inkassovirksomhet m m (§§ 4 til 7) ..	14
Til kapittel III. Generalklausul om god inkassoskikk (§ 8) ...	18
Til kapittel IV. Nærmere regler om inkassatorens forhold til skyldneren (§§ 9 til 13)	30
Til kapittel V. Nærmere regler om inkassatorens forhold til fordringshaveren (§§ 14 til 16)	38
Til kapittel VI. Skyldnerens erstatningsplikt m m (§§ 17 til 21)	41
Til kapittel VII. Taushetsplikt, sikkerhetsstillelse, tilsyns- myndighet og sanksjoner (§§ 22 til 26)	48
Til kapittel VIII. Ikrafttredelse, overgangsbestemmelser og endring i andre lover (§§ 27 til 29)	52
3. Overgangsspørsmål	55
4. Auksjonsvirksomhet	57
Vedlegg 1: Adressater for dette rundskriv	60
Vedlegg 2: Lov 13 mai 1988 nr 26 om inkassovirksomhet og annen inndrivning av forfalte pengekrav (inkassoloven)	62
Vedlegg 3: Kongelig resolusjon 14 juli 1989 om (1) ikrafttredelse av lov 13 mai 1988 nr 26 om inkassovirksomhet og annen inndrivning av for- falte pengekrav (inkassoloven) og (2) forskrift til inkassoloven m m (inkassoforskriften)	74

*Til domstolene, namsmennene, advokater
og inkassobyråder m fl, jf vedlegg 1*

Rundskriv om inkassoloven og inkassoforskriften

1. INNLEDNING

Ved lov 13 mai 1988 nr 26 om inkassovirksomhet og annen inndrivning av forfalte pengekrav (inkassoloven) ble det gitt nye regler om inndrivning av pengekrav. Dessuten ble den generelle bevillingsordningen for auksjonsvirksomhet opphevet (se rundskrivets punkt 4). Loven er inntatt som *vedlegg 2* i rundskrivet. Både inkasso- og auksjonsvirksomhet har tidligere vært regulert av lov 1 februar 1936 nr 3 om inkasso-, auksjons- og rettshjelpsvirksomhet (1936-loven).

Forarbeider til den nye inkassoloven er i første rekke

- NOU 1983:8 Inkassovirksomhet,
- odelstingsproposisjon nr 2 (1987-88) om lov om inkassovirksomhet og annen inndrivning av forfalte pengekrav (inkassoloven) (senere kalt ot prp), og
- odelstingsinnstilling nr 53 (1987-88) om lov om inkassovirksomhet og annen inndrivning av forfalte pengekrav (inkassoloven).

Loven trer i kraft *1 oktober 1989*, jf kongelig resolusjon 14 juli 1989 (senere kalt resolusjonen). Resolusjonen med foredrag er inntatt som *vedlegg 3*. Ved samme resolusjon ble det, foruten enkelte delegasjonsbestemmelser, gitt forskrift til in-

kassoloven m m («inkassoforskriften»). Forskriften, som også trer i kraft 1 oktober 1989, gir regler om:

- fordringshaverens rett til gebyrmessig erstatning for purring, inkassovarsel og betalingsoppfordring (forskriften kapittel 1),
- skyldnerens maksimale erstatningsplikt for utenrettslige inndrivingskostnader (kapittel 2),
- inkassatorers sikkerhetsstillelse (kapittel 3),
- renter av innkasserte midler (kapittel 4) og
- gebyr for inkassobevilling (kapittel 5).

Overgangsbestemmelser er gitt i inkassoloven § 28 og i resolusjonen punkt III. Overgangsspørsmålene er behandlet i rundskrivets punkt 3.

2. INKASSOLOVEN

Til kapittel I. Område, definisjoner og fravikelighet (§§ 1 til 3)

til § 1 Lovens område

Etter første ledd første punktum gjelder inkassoloven «inndrivning av forfalte pengekrav» generelt. Både inndrivning av forfalte pengekrav for andre (såkalt «fremmedinkasso») og inndrivning av egne pengekrav (såkalt «egeninkasso») faller derfor innenfor lovens virkeområde. Det sondres ikke mellom inndrivning av privatrettslige krav og inndrivning av offentligrettslige krav. Videre omfattes såvel rettslig som utenrettslig inndrivning. Rettshjelp ved omtvistede krav regnes imidlertid ikke som inndrivning, jf annet punktum. Dette generelle virkeområdet er likevel ikke mer enn et utgangspunkt. For det første viker loven for bestemmelser gitt i eller i medhold av annen lov, jf tredje punktum. For det annet har mange av lovens bestemmelser et snevrere virkeområde enn «inndrivning av forfalte pengekrav» generelt, i første rekke ved at mange av lovens regler bare gjelder for den som ervervsmessig eller stadig driver inn pengekrav for andre.

I ot prp s 100 - 101 utdypes flere sider av første ledd:

«[Det er] *inndrivning* som vil gå inn under inkassoloven. I dette ligger at formålet med det som foretas må være at for-

dringshaveren skal få dekket sitt tilgodehavende fra skyldneren, enten dette skjer ved å motivere skyldneren til frivillig betaling, eller det skjer gjennom tvangsfullbyrdelse. Saken må m a o gripes an som det som ofte er kalt en «inkassosak». Dersom et tiltak overfor skyldneren ikke først og fremst har et inndrivingsformål, er en utenfor lovens virkeområde, selv om tiltaket kan bevirke at fordringen innfris. Praktisk sett betyr dette at lovens virkeområde avgrenses mot rettshjelp ved omtvistede og tvilsomme pengekrav. Dersom hovedformålet med den rettshjelpen som ytes er å få fastlagt et pengekravs eksistens og omfang, vil inkassoloven ikke komme til anvendelse, selv om konsekvensen av å få klarhet i kravets rettmessighet ofte blir at fordringen betales. Det vil i denne sammenheng være så vanlig å formulere et eventuelt søksmål som et fullbyrdelsessøksmål, og ikke bare som et fastsettelsessøksmål, at dette ikke i seg selv kan anses avgjørende. Etter at et opprinnelig omtvistet kravs eksistens og omfang er blitt fastslått, f eks ved rettskraftig dom, vil imidlertid videre pågang på en skyldner som ikke betaler, bli å anse som inndriving som kommer inn under inkassoloven. Dersom innslaget av rettshjelp ved pågangen på en skyldner kun består i å finne riktig og eventuelt gunstigste inndrivingsmåte, vil forholdet ikke miste sitt preg av inndriving, og vil derfor alt fra første stund komme inn under inkassoloven. For å gjøre det klart at rettshjelpsvirksomhet i forbindelse med omtvistede pengekrav ikke regnes som inndriving, og derfor ikke kommer inn under inkassoloven, er denne forståelsen av hva som er inndriving presisert i § 1 første ledd *annet punktum*.

Hvor det foreligger et *tvilsomt eller bestridt* pengekrav, men saken likevel gripes an som en «inkassosak», vil forholdet likevel gå inn under inkassoloven § 1. ...

Det som inndrives må være et *pengekrav*. ... Vilkåret om at det som drives inn må være et pengekrav, gjør at loven ikke vil omfatte virksomhet som har til formål å få oppfylt andre forpliktelser enn krav på penger. Fra tid til annen vil et oppfyllelseskrav bli transformert til et pengekrav, f eks til erstatning ved unnlatt oppfyllelse av en kjøpekontrakt. Det blir her avgjørende hvilket formål som reelt sett er det primære med det tiltaket som blir satt i verk. Dersom kravet reelt sett går ut på naturaloppfyllelse av en kjøpekontrakt, vil forholdet ikke komme inn under inkassoloven. Det vil imidlertid ikke alene være avgjørende hvordan kravet er formulert.

F eks vil et krav på utlevering av en salgspantbeheftet gjenstand så godt som alltid måtte ses som inndriving av et pengekrav, fordi utleveringskravet reelt sett er subsidiært i forhold til ønsket om å få de pengene fordringshaveren mener å ha til gode. Et krav om utkastelse etter at fristen i et påkrav etter husleieloven § 39 har løpt ut, vil derimot normalt ikke være å anse som et pengekrav i inkassolovens forstand. På dette stadiet vil utleierens interesse i å få leiebetaling normalt være avløst av et ønske om å få leieforholdet avviklet og å få frigjort leieobjektet.

Det pengekravet som drives inn må være *forfalt*, og det blir av betydning å klarlegge tidspunktet for forfall. Dette må avgjøres etter alminnelige og eventuelle spesielle obligasjonsrettslige regler og prinsipper. Arbeid med pengekrav før disse er forfalt, vil ikke komme inn under inkassoloven. Dette arbeidet vil f eks kunne være utsending av påkrav for å bringe kravene til forfall, eller av varsler om kommende betalingsforfall. Således kan regnskapskontorer o l ta på seg slike oppdrag uten at det dermed kreves inkasso- eller advokatbevilling etter § 4.

Første ledd tredje punktum angir at inkassoloven vil vike for bestemmelser i eller i medhold av annen lov. ... F eks vil inndriving av skattekrav og underholdsbidrag etter henholdsvis lov 21 november 1952 nr 2 om betaling og innkreving av skatt og lov 9 desember 1955 nr 5 om innkreving av underholdsbidrag, være så fullstendig regulert i de nevnte lover, at det blir lite rom for supplerende anvendelse av inkassoloven. Dette gjelder både spørsmålet om hvordan inndrivingen skal skje, og spørsmålet om hvem som i så fall kan utføre denne. Inkassoloven § 1 første ledd gjør det her klart at inkassolovens regler vil stå tilbake. Et annet praktisk viktig tilfelle hvor annen lovgivning vil gå foran inkassoloven, er ved rettslig inndriving. Her vil prosesslovgivningens regulering i de fleste tilfeller måtte anses som uttømmende. [Dette gjør] at inkassoloven vil få sin primære praktiske betydning ved utenrettslig inndriving, selv om den i prinsippet også omfatter rettslig inndriving. ...»

Det har vært reist spørsmål om den virksomhet såkalte «*avhentingsbyråer*» driver, d v s innhenting av salgsgjenstander fra kredittkjøpere etter oppdrag fra kredittytere, faller inn under inkassolovens virkeområde. Slik lovens vir-

keområde er utdypet i ot prp, må slik virksomhet antas å falle inn under loven, jf særlig utdypningen av «pengekrav» i utdraget fra ot prp s 100 -101 ovenfor.

Etter *annet ledd* kan Kongen bestemme at loven skal gjelde for Svalbard og Jan Mayen. Slik bestemmelse er ikke gitt.

til § 2 Definisjoner

I paragrafen defineres de to begrepene «*inkassovirksomhet*» og «*inkassator*». Begrepene nyttes i flere sammenhenger senere i loven. Flere av lovens bestemmelser gjelder bare for inkassatorer, d v s personer eller foretak som driver inkassovirksomhet.

I *første ledd* defineres «inkassovirksomhet» som «erhvervsmessig eller stadig inndrivning av forfalte pengekrav for andre». Dette er en innskrenkning i forhold til lovens generelle virkeområde etter § 1 på to måter. For det første er det ikke «inkassovirksomhet» å drive inn egne pengekrav. For det annet er inndrivning for andre som verken skjer ervervsmessig eller til stadighet, ikke «inkassovirksomhet».

Grensen mellom fremmedinkasso («inndrivning ... for andre») og egeninkasso er forutsatt å skulle trekkes på samme måte som den ble trukket i forhold til inkassoloven 1936 (ot prp s 102). Om grensen heter det i ot prp s 14:

«Grensen mellom den inkasso 1936-loven omfatter, fremmedinkasso, og virksomhet som faller utenfor, egeninkasso, kan i praksis volde tvil. Det er f eks på det rene at det kan benyttes hjelpere ved egeninkasso. En må da vurdere om den som har stått for den faktiske inndrivningen, er så nær knyttet til den som tilkommer kravet, at disse kan identifiseres. Spørsmålet kan særlig være vanskelig når fordringshaveren er en juridisk person, f eks et aksjeselskap. Det må i alle fall sondres mellom ansatte og selvstendige oppdragstakere. Tilsvarende spørsmål vil kunne oppstå hvor en innehaver av en inkassobevilling gjør bruk av ansatte medhjelpere ved inndrivning av andres krav. Her må en forutsetning være at medhjelperne er underlagt bevillingshaverens faglige kontroll.

Det er også reist spørsmål om factoringselskaper må ha inkassobevilling for å kunne drive inn fordringer. Ved facto-

ring vil factoringsselskapet formelt fremstå som eier av fordringen, men oftest vil det likevel være forutsatt et etterfølgende økonomisk oppgjør med den opprinnelige fordringshaveren dersom kravet ikke blir betalt. Justisdepartementet har tidligere lagt til grunn at factoringvirksomhet er så vesensforskjellig fra ordinær inkassovirksomhet at 1936-lovens regler ikke kommer til anvendelse, ... »

Om kriteriene «ervervsmessig» og «stadig» gjengir ot prp s 102 fra NOU 1983:8 s 93 der det heter:

«... Med ervervsmessig menes bl a at virksomheten må ha et økonomisk siktemål og et preg av å være forretningsmessig organisert. Det er ikke nødvendig at inkassator mottar penger for sine tjenester, selv om dette vil være det vanlige. Også godtgjørelse i andre former omfattes. Det må kreves at virksomheten har et visst omfang. Dette følger både av virksomhetsbegrepet selv og av kravet om at virksomheten skal skje ervervsmessig. Her tenkes både på omsetningens størrelse, antall oppdrag og til en viss grad også på om virksomheten har kontinuerlig preg.

Det andre alternativet ... er inkassovirksomhet som drives til stadighet. ... Utvalget har ikke ment at det skal stilles for strenge krav for at dette alternativet er oppfylt. På denne måten kan eventuelt forsøk på å omgå ervervsmessighetsvilkåret unngås.»

Uttrykket «stadig» fanger opp foreninger m v som f eks driver inn medlemmenes fordringer uten at fortjeneste for foreningen er et mål (ot prp s 14).

En «inkassator» er en person eller et foretak som driver inkassovirksomhet, jf *annet ledd*. Dette utdypes i ot prp s 102:

«... En inkassator er en person eller et foretak som driver inkassovirksomhet. Alle typer av juridiske subjekter omfattes av definisjonen. Således vil både fysiske og alle typer juridiske personer kunne bli å anse som inkassatorer i inkassolovens forstand. Betegnelsen inkassator kan også omfatte advokater som driver inkassovirksomhet. Med inkassator siktes imidlertid ikke til enhver som bidrar ved utøvingen av inkassovirksomhet, men kun til den personen eller det foretaket for hvis regning og risiko virksomheten drives.»

til § 3 Fravikelighet

Paragrafen angir i hvilken utstrekning inkassoloven kan fravikes ved avtale. Første punktum regulerer i hvilken utstrekning lovens regler kan fravikes ved avtale mellom fordringshaveren og skyldneren, annet punktum i hvilken utstrekning lovens regler kan fravikes ved avtale mellom fordringshaveren og inkassatoren. Tredje punktum presiserer at loven bare kan fravikes ved avtale i den utstrekning § 3 tillater det.

Første punktum angår forholdet mellom fordringshaveren og skyldneren. Inkassatorer som opptrer på fordringshaveres vegne, blir i denne sammenheng å likestille med fordringshavere. De av lovens regler som kan fravikes ved avtale mellom fordringshaveren og skyldneren er for det første reglene om fremgangsmåten ved inkasso i §§ 9 til 11. For det annet kan det avtales annen erstatning enn det som vil følge av § 17 første ledd og forskrift etter § 19 om gebyrmessig erstatning, jf inkassoforskriften kapittel 1. Unntaksreglene i § 17 annet til fjerde ledd kan imidlertid ikke settes til side. Det kan heller ikke avtales at skyldneren skal betale erstatning utover det som følger av vedkommendes maksimale erstatningsplikt etter inkassoforskriften kapittel 2, jf loven § 20 og forbeholdet i § 19 tredje ledd.

Første punktum gir ikke adgang til å fravike lovens regler til skade for forbrukerskyldnere, jf første punktum in fine. Ot prp gir en grundig redegjørelse for når en skyldner må anses for å ha pådratt seg forpliktelsen i egenskap av forbruker, jf ot prp s 102–104:

«Ved avgjørelsen av om en skyldner skal anses å ha pådratt seg en forpliktelse i egenskap av forbruker, har departementet forutsatt at dette skal forstås på samme måte som den tilsvarende formuleringen i lov 17 desember 1976 nr 100 om renter ved forsinket betaling § 4 første punktum. Etter morarenteloven må det antas tilstrekkelig at forpliktelsen hovedsakelig er stiftet av en skyldner i egenskap av å være forbruker. I rundskriv G 162/81 (gjentatt i rundskriv G 23/84) har Justisdepartementet tatt opp visse spørsmål i tilknytning til når en står overfor et forbrukerforhold. Her gjengis de deler

av rundskrivet som også har relevans i inkassolov-sammenheng:

«Det er grunn til å framheve at bestemmelsene ikke bare omfatter gjeld stiftet i forbindelse med forbrukerkjøp. De gjelder også forpliktelser som grunner seg på serviceytelser (f eks reparasjoner, transport), leieforhold, pengelån og enhver annen form for ytelse, så sant debitor kan sies å være skyldner i egenskap av forbruker. Det reknes han som når den ytelsen kravet gjelder er til personlig, privat formål for skyldneren selv, vekommendes husstand eller omgangskrets. Den typiske motsetning er finansiering av næringsvirksomhet. Inn under forbrukerforhold faller dermed også anskaffelse av varige forbruksgoder som privat bolig eller fritidsbolig. Det samme gjelder kjøp av tomt til oppføring av bolig eller fritidsbolig.

Det er således klart at debitor anses som skyldner i egenskap av forbruker ikke bare for kravet på vederlag for en naturalytelse, men også for lån som er tatt opp for å dekke vederlaget. ... § 4 gjelder altså ikke bare i forholdet mellom forbruker og selger/reparatør/utleier osv - også bank eller annen långiver er i prinsippet bundet ... når et lån til personlige formål misligholdes. ...»

I rundskrivet fremholdes videre at de særlige reglene i forbrukerforhold vil gjelde uansett hvem som er fordringshaver. Det vil følgelig ikke være krav om at fordringshaveren skal være «yrkesselger» e l, På den annen side er det diskutert om annet enn fysiske personer kan anses som forbrukere. Det er her antatt at også juridiske personer i noen tilfeller kan påberope seg særreglene i morarenteloven § 4, såfremt dette er en sammenslutning som har som formål å ivareta medlemmene eller deltagernes interesser som forbrukere, f eks hvor et borettslag kjøper ting til medlemmenes personlige bruk. Det samme vil kunne gjelde i forhold til inkassoloven. Selv om morarentelovens formulering tyder på at det er et forholds faktiske karakter på tidspunktet for kravets stiftelse som avgjør, er det hevdet at en forutsetning må være at forholdets karakter av forbrukerforhold har vært synbart for fordringshaveren, Departementet anser denne forståelsen for å ha gode grunner for seg, og legger det til grunn for hvordan inkassoloven blir å forstå. ...

I Justisdepartementets rundskriv om morarenteloven blir det videre antatt at en skyldner bare kan bli skyldner i egenskap av forbruker som ledd i et kontraktsforhold. Det uttales at krav oppstått som følge av en straffbar handling som underslag, eller ved overtrekk av lønnskonto, ikke er forpliktelses skyldneren har pådratt seg i egenskap av å være forbruker, uansett hva skyldneren måtte ha brukt pengene til. Det samme må antas å gjelde andre utenkontraktrettslige krav som f eks erstatningskrav, regresskrav og tilbakesøkningskrav. Dette vil være det samme i inkassolov-sammenheng så lenge en befinner seg på formuerettens område. Inkassoloven vil imidlertid ikke på samme måten som morarenteloven være begrenset til formuerettens område, se begge lovers § 1. Departementet antar at i tillegg til forpliktelser i kontraktsforhold, vil bli visse offentligrettslige krav kunne bli ansett å være pådratt en skyldner i egenskap av forbruker, slik dette må forstås i inkassoloven. Dette vil være tilfellet hvor det er på bakgrunn av et personlig, privat formål for skyldneren selv, vedkommendes familie, husstand eller omgangskrets, at skyldneren har kommet i den posisjonen som f eks utløser en avgiftsplikt. Et eksempel her er offentlige avgifter knyttet til en egen bolig. Departementet minner imidlertid om at det særlig for offentligrettslige krav kan være fastsatt egne regler for inndrivningen m m som vil gå foran inkassoloven, For øvrig må det antas mindre praktisk med avtaler om avvikende ordninger hvor ikke selve hovedforpliktelsen har sitt utspring i et kontraktsforhold.

Har en for seg et forhold hvor skyldneren har pådratt seg forpliktelsen i egenskap av forbruker, vil inkassolovens regler ikke kunne fravikes ved avtale *til skyldnerens skade*. Når det gjelder reglene om fremgangsmåten i §§ 9 til 11, betyr dette at det ikke kan avtales at skyldneren skal ha kortere frister, færre varsler eller varsler med et mer sparsomt innhold, før det f eks iverksettes rettslig inkasso. Når det gjelder gebyr-messige erstatningsbeløp i mehold av § 19, vil det ikke kunne avtales rett til høyere gebyrmessig eller gjennomsnittsberegnet beløp enn det som måtte være fastsatt i forskrift. ... Det at bestemmelsene ikke kan fravikes til skade for forbrukere, vil for øvrig stenge for ordninger med «rabatt» for rettidig betaling, hvis slike ordninger i realiteten betyr et avtalt gebyr i strid med vilkårene og grensene i og i medhold av § 19.

Annet punktum gjelder avtaler mellom fordringshaveren og inkassatoren. Fordringshaveren og inkassatoren kan avtale fravik fra reglene i § 14 om inkassatorens rett til å disponere på fordringshaverens vegne, fra reglene i § 15 om inkassatorens opplysningsplikt overfor fordringshaveren og fra reglene i § 16 om inkassatorens behandling av innkasserte midler. Også forskrift etter § 16 kan fravikes ved avtale, jf uttrykket «i eller i mehold av» i § 3 annet punktum.

Tredje punktum presiserer at inkassolovens regler bare kan fravikes ved avtale i den utstrekning det er tillatt etter første og annet punktum.

Til kapittel II. Vilkår for inkassovirksomhet m m (§§ 4 til 7)

til § 4 Vilkår for å drive inkassovirksomhet

§ 4 angir hvem som kan drive inkassovirksomhet, jf definisjonen av inkassovirksomhet i § 2 første ledd. Det er to grupper: personer og foretak som oppfyller vilkårene i første ledd, og advokater, jf annet ledd.

Til inkassovirksomhet etter *første ledd* stilles det ikke nærmere krav til driftsform. Inkassovirksomhet etter *første ledd* kan derfor drives av både personer og foretak, d v s av både fysiske og juridiske personer. Den som driver inkassovirksomhet kan drive andre typer virksomhet ved siden av. Første ledd bokstav a til c angir de vilkår som må være oppfylt for at inkassovirksomhet skal kunne drives i medhold av annet enn advokatbevilling.

Etter bokstav a må den eller de som har den faglige ledelsen av inkassovirksomheten ha inkassobevilling etter § 5. Hva som ligger i dette, er utdypet i ot prp s 104:

«... Det er kun den *faglige* delen av virksomheten en bevillingshaver behøver lede. Det er som utgangspunkt ikke krav om at bevillingshaveren også må delta i annen styring og ledelse av virksomheten. På det faglige plan må imidlertid bevillingshaveren være *leder*. Dette forutsetter for det første faglig selvstendighet slik at bevillingshaveren reelt sett er den faglige lederen. Dessuten forutsettes at bevillingshaveren har en aktiv ledelse og fører tilsyn og kontroll med all den inkassovirksomheten som utøves. Dette vil normalt forutset-

te at bevillingshaveren har sin egen daglige arbeidsplass der inkassovirksomheten utøves. Det vil dessuten være grenser for hvor mange hjelpere en og samme bevillingshaver vil kunne ha den faglige ledelsen av. ... I de tilfellene et foretak utøver inkassovirksomhet flere steder, eller virksomheten har et slikt omfang at én bevillingshaver ikke vil kunne ha tilstrekkelig faglig ledelse, vil det være mulig å la flere bevillingshavere stå for den faglige ledelsen. Det må i så fall være klart hvem som til enhver tid har det faglige ansvaret for de ulike deler av virksomheten. ...»

Bokstav b krever at inkassovirksomheten drives fra et fast forretningssted i Norge. Med fast forretningssted menes at «virksomheten må ha en mer permanent tilknytning til et bestemt forretningssted» (ot prp s 104). Som følge av kravet om forretningssted i Norge vil inkassovirksomhet som går inn under inkassoloven normalt ikke kunne drives fra utlandet.

Etter *bokstav c* skal den som driver inkassovirksomhet i medhold av første ledd stille sikkerhet i samsvar med forskrift etter § 23, jf inkassoforskriften kapittel 3.

Foruten av personer og foretak som oppfyller vilkårene i første ledd, kan inkassovirksomhet drives i medhold av norsk advokatbevilling, jf *annet ledd*. En advokat som driver inkassovirksomhet er en «inkassator» i inkassolovens forstand, jf under § 2 ovenfor, og de fleste av lovens regler gjelder for advokater på samme måte som for andre inkassatorer. Enkelte av de spørsmål inkassoloven regulerer for inkassovirksomhet etter første ledd, vil imidlertid for advokater være regulert av advokatlovgivningen, f eks spørsmålet om hvilke former virksomheten kan drives i, om bruk av hjelpere, om virksomhetens tilknytning til riket og om sikkerhetsstillelse.

til § 5 Vilkår for inkassobevilling

Søknader om inkassobevilling behandles av Kredittilsynet, jf § 24 annet ledd. § 5 *første ledd* angir vilkårene for tildeling av inkassobevilling. Hovedvilkåret for å bli tildelt inkassobevilling er at søkeren anses skikket til å være faglig leder for inkassovirksomhet. Videre kreves det søkeren har hatt

minst tre års praktisk erfaring med inndrivning av pengekrav i løpt av de siste ti år, og at søkeren har hederligandel. For inkassobevilling betales et gebyr på fire ganger rettsgebyret, jf inkassoforskriften § 5-1.

Myndigheten etter *annet ledd* til å gi utfyllende forskrift om vilkårene for tildeling av inkassobevilling er delegert til Kredittilsynet, jf resolusjonen punkt II.

Overgangsordningen for dem som i dag har kommunal inkassobevilling er behandlet i rundskrivets punkt 3.

til § 6 Plikter for innehavere av inkassobevilling og for advokater

§ 6 angir hvilke plikter innehavere av inkassobevillinger og advokater har i forbindelse med utøvelse av inkassovirksomhet i medhold av deres inkasso- eller advokatbevillinger. Første og annet ledd gjelder innehavere av inkassobevillinger. Tredje ledd gjelder advokater. For advokater vil pliktene etter advokatlovgivningen komme i tillegg. Bestemmelsene i *første ledd* er omtalt i ot prp s 106 - 107:

«Første ledd første punktum pålegger innehavere av inkassobevillinger en plikt til å påse at det ikke utøves inkassovirksomhet i medhold av deres bevilling uten at vilkårene i § 4 første ledd er oppfylt. Bevillingshaveren som er knyttet til foretaket, må i slike tilfeller for det første påse at det ikke utøves inkassovirksomhet i foretakets regi uten at denne virksomheten er under reell faglig ledelse av bevillingshaveren, se § 4 første ledd bokstav a Videre må bevillingshaveren påse at vilkårene om forretningssted i Norge og sikkerhetstillegg er oppfylt, se § 4 første ledd bokstavene b og c.

Av *annet punktum* følger at bevillingshaveren også skal påse at inkassovirksomheten utøves som bestemt i §§ 8 til 12. Dette er plikten til «god inkassoskikk» og reglene om hvordan inkassatorer skal gå frem overfor skyldnere. Videre påligger det bevillingshaveren en plikt til å påse at eventuelle pålegg i medhold av § 24 tredje ledd fra tilsynsinstitansen (Kredittilsynet) blir fulgt. Som siste alternativ i første ledd annet punktum pålegges bevillingshaveren å påse at virksomheten også ellers skjer på lovlig måte. Dette innebærer for det første en plikt for bevillingshaveren til å påse at inkassolovens øvrige regler som angår inkassatorers plikter blir fulgt, f eks

reglene om forholdet til fordringshaveren, se §§ 14 til 16. Bevillingshaveren får imidlertid også et selvstendig ansvar for at regler utenfor inkassoloven som gjelder inkassovirksomheten, følges.

§ 6 første ledd får særlig betydning når inkassovirksomheten ikke drives for bevillingshaverens regning og risiko, men f eks av et foretak med begrenset ansvar. Dette skyldes at inkassolovens regler i hovedsak retter seg mot inkassatorer, som altså kan være et annet rettssubjekt enn innehaveren av den inkassobevillingen virksomheten drives i medhold av, se § 4

I de tilfellene et inkassoforetak driver inkassovirksomhet i medhold av flere bevillingshaveres inkassobevillinger ..., er utgangspunktet at alle bevillingshaverne har et ansvar etter § 6 for foretakets totale inkassovirksomhet. Hvorvidt det i foretaket er andre bevillingshavere som er nærmere til å ha ansvaret for den delen av virksomheten hvor regelbruddet har oppstått, vil imidlertid være et moment ved vurderingen av om et regelbrudd fra inkassoforetakets side skal få konsekvenser for en eller flere av bevillingshaverne.»

Etter *annet ledd* kan innehavere av inkassobevilling pålegges å holde Kredittilsynet orientert om inkassovirksomhet som utøves i medhold av deres bevilling. Myndigheten til å gi slik forskrift er delegert til Kredittilsynet, jf resolusjonen punkt II. – Inkassatorer kan pålegges rapporteringsplikt etter kredittilsynsloven § 4.

Tredje ledd gjør det klart at også advokater har et selvstendig ansvar for inkassovirksomhet som utøves i medhold av deres advokatbevilling. På samme måte som for innehavere av inkassobevilling etter første ledd, vil en advokat ha plikt til å påse at reglene i § 8 (god inkassoskikk) og i §§ 9 til 12 (nærmere regler om inkassatorens forhold til skyldneren) blir fulgt. Også advokater har dessuten en generell plikt til å sørge for at inkassovirksomheten også ellers skjer på lovlig måte.

til § 7 Inndriving av egne pengekrav

Kongen kan etter § 7 bestemme at fordringshavere som stadig driver inn egne krav, helt eller delvis må oppfylle vilkåre-

ne i § 4 for fremmedinkasso og også at andre av lovens bestemmelser om fremmedinkasso skal gjelde. Bakgrunnen for fullmaktsbestemmelsen er at for enkelte fordringshavere og kravstyper vil forskjellen mellom egeninkasso og fremmedinkasso være liten. Fullmakten etter § 7 er ikke benyttet.

Til kapittel III. Generalklausul om god inkassoskikk (§ 8)

til § 8 God inkassoskikk

Inkassovirksomhet skal utøves i samsvar med den rettslige standarden «god inkassoskikk», jf *første ledd første punktum*. Kravet til god inkassovirksomhet gjelder også ved inndrivning av pengekrav som ikke regnes som inkassovirksomhet, d v s ved leilighetsvis fremmedinkasso og ved egeninkasso, jf *annet punktum*. § 8 retter seg mot alle som deltar i inndrivningen av pengekrav, såvel fordringshavere som inkassatorer og andre som utfører eller bistår ved inndrivningen. For inkassatorer gjelder kravet til god inkassoskikk både i forhold til fordringshavere og i forhold til skyldnere, selv om den sistnevnte side av kravet praktisk sett vil være den vesentligste.

I ot prp s 108-109 drøftes en del generelle sider ved kravet om god inkassoskikk i forhold til skyldnere samtidig som det redegjøres for § 8 *annet ledd*:

«Når det gjelder innholdet i generalklausulen om plikt til «god inkassoskikk», er en presisering foretatt i *annet ledd*. ... Annet ledd angir at det skal vurderes om inkassometodene utsetter noen for urimelig påtrykk, skade eller ulempe. Annet ledd er imidlertid ikke en utømmende angivelse av hva som kan komme i strid med «god inkassoskikk». Særlig i en inkassators forhold til fordringshaveren vil andre omstendigheter kunne komme inn.

Om begrepet *inkassometoder* i annet ledd uttaler Inkassolovutvalget i NOU 1983:8 s 93-94:

«... Begrepet inkassometoder må forstås vidt. All adferd fra inkassators side som skjer i forbindelse med en innkassering, hvorved noen utsettes for urimelig påtrykk, skade eller ulempe, omfattes. Man har altså her ikke bare tenkt på skriftlige purringer, rettslige skritt og andre formelle tiltak. Ethvert tiltak eller enhver handling som er et ledd i

inndrivelsen, eller som treffes for å fremme denne, omfattes av begrepet. ...»

Inkassolovutvalget presiserer videre at ved at ikke *noen* kan utsettes for metoder som nevnt, vil også andre enn skyldneren være beskyttet av bestemmelsen, f eks også skyldnerens familie, arbeidsgiver og omgangskrets.

I tilknytning til uttrykket *påtrykk, skade eller ulempe* uttaler Inkassolovutvalget videre i NOU 1983:8 s 94:

«Reglene i annet ledd verner såvel økonomiske som ikke-økonomiske verdier. En skyldner som utsettes for inkasso vil som regel føle et personlig ubehag, uansett om han påføres noe tap i vanlig forstand. Også slikt ubehag omfattes av standarden, jfr «ulempe» i annet ledd. Selv situasjoner som verken påfører skyldneren tap eller ulempe, altså tilfeller der inkassosaken ikke anfekter ham det minste, vil kunne være i strid med [god inkassoskikk], jfr «påtrykk».»

Inkassolovutvalget understreker imidlertid at det bare er inkassotiltak som innebærer *urimelig* påtrykk, skade eller ulempe, som rammes. Om den vurderingen som må foretas sier utvalget videre:

«I forholdet mellom skyldneren og inkassator skal det ... tas utgangspunkt i skyldnerens situasjon, Spørsmålet skal stort sett bedømmes ut fra en objektiv norm for hva skyldnere i almindelighet bør finne seg i under de gitte forhold. Her kan det dog tenkes unntak for skyldnere som er i spesielle situasjoner, når disse er kjent for inkassator. F eks kan det tenkes at det vil være i strid med [god inkassoskikk] å gå like hardt frem overfor en midlertidig arbeidsledig skyldner, som overfor andre. Man bemerker at urimelighetskriteriet i annet ledd står til alle tre alternativene (dvs påtrykk, skade og ulempe). Dette følger naturlig av at de aller fleste inkassosaker medfører ulempe for skyldnerne.

Utgangspunktet om at man skal se på skyldnerens situasjon når man skal avgjøre hva som er i strid med [god inkassoskikk] må suppleres av andre momenter. Man bør bl a spørre hva som er nødvendig for å gjennomføre en forsvarlig og fornuftig innkassering. Det må således kunne

legges vekt på fordringshaverens behov for dekning og på nødvendigheten av de aktuelle tiltak.

I praksis vil vurderingen ofte være influert av hva som er skikk og bruk blant samvittighetsfulle og dyktige utøvere av inkassovirksomhet. Også slike momenter må det være anledning til å legge vekt på, men standarden forutsetter at det skal foretas en selvstendig vurdering uavhengig av bransjens praksis og normer. Det er derfor ingen ting i veien for at inkassometoder som er vidt anvendt og akseptert innen bransjen blir erklært for å være i strid med kravet om god inkassoskikk.

I NOU 1983:8 s 43 fremholder Inkassolovutvalget som et ledende synspunkt at «fordringshaversiden ikke bør ta de sterkeste virkemidlene i bruk så lenge det er grunn til å tro at de mer lempelige vil føre til samme resultat».

... Departementet vil ... understreke at det ved oppstilling av generalklausulens grenser i utgangspunktet spiller mindre rolle om et forhold må karakteriseres som fremmed- eller egeninkasso. Kravene til en inkassator og til f eks et større næringsdrivende foretak som driver egeninkasso, må i utgangspunktet være like. Dersom inndrivingen av egne fordringer kun skjer leilighetsvis og lite profesjonelt, vil det imidlertid ikke kunne stilles fullt så strenge krav. Spesielt gjelder dette ved privatpersoners inndriving.

Som Inkassolovutvalget er inne på, vil også departementet understreke at skyldnerens situasjon og posisjon vil være et moment av betydning. Her vil departementet særlig peke på at inkasso mot forbrukere bør skje varsomt. Imidlertid vil en skyldners subjektive forhold også til en viss grad kunne spille inn, f eks dersom skyldneren klart søker å unndra seg forpliktelsen.»

I ot prp s 109 - 113 gjennomgås flere spesielle spørsmål om god inkassoskikk:

«I NOU 1983:8 s 35-36 tar Inkassolovutvalget først opp enkelte spørsmål i tilknytning til god inkassoskikk *overfor fordringshavere*. Om forholdet mellom generalklausulen og *instrukser fra en fordringshaver* uttaler utvalget:

«... Inkassator må i utgangspunktet følge oppdragsgiverens instruksjoner. Her finnes imidlertid skranker: inkas-

sator skal ivareta klientens interesser innenfor de grenser som lov og god inkassoskikk setter. Som sakkyndig på området er det hans oppgave å råde og veilede fordringshaveren om hvilke muligheter som står åpne, og hvilke som erfaringsmessig fører til målet på den mest hensiktsmessige måte. Inkassator bør imidlertid ha en selvstendig plikt til ikke å følge fordringshaverens instruksjoner dersom disse går ut på å utføre noe som strider mot bransjens yrkesetiske regler, slik de er nedfelt i lov eller forskrift. Eventuelt kan det bli aktuelt for inkassator å frasi seg oppdraget.»

Departementet slutter seg til disse betraktningene.

Generelt om en inkassators *økonomiske involvering* uttaler utvalget:

«Det tillitsforhold som bør bestå mellom en inkassator og hans oppdragsgiver vil lett komme i fare dersom inkassator selv er økonomisk engasjert i en sak som has til behandling. Man viser i denne forbindelse til Den Norske Advokatforenings regler for god advoktatskikk § 12 første ledd:

«En advokat bør ikke påta seg oppdrag hvor hans personlige økonomiske interesser kan komme i konflikt med klientens interesser eller ha innflytelse på hans frie og uavhengige stilling som advokat.»

Utvalget antar at denne regelen bør ha gyldighet for all inkassovirksomhet, uansett hvilket standpunkt som tas til hvem som skal få drive slik virksomhet. Dette innebærer for det første at inkassator ikke bør påta seg oppdrag dersom han allerede er økonomisk engasjert på en måte som nevnt. Dernest innebærer det at inkassator under sakens gang ikke bør stille seg i en slik posisjon. ...»

Departementet er enig med det syn som er gjort gjeldende her.

Spesielt om en inkassators adgang til å *oppkjøp* av en skyldners eiendeler, uttaler utvalget:

«... Uansett er utvalget av den oppfatning at inkassator ikke i egen interesse under en eventuell tvangsauksjon bør la seg tilslå løsøre eller fast eiendom. Det vises i denne

forbindelse til en uttalelse av Den Norske Advokatforening avgitt i 1913 (gjengitt i Norsk Advokatblad nr 4/1978 s 122). Det ble den gang

«uttalt at dersom rekvirentens representant lar seg tilslå de auksjonerte gjenstander for en lav pris, plikter han å stille tingen eller dens virkelige verdi til disposisjon for mandanten. Det ble misbilliget at advokaten hadde villet beholde for seg selv hva han i eget navn hadde kjøpt til underpris.»»

Departementet slutter seg til Inkassolovutvalgets syn også på dette punktet. En reservasjon bør riktignok gjøres for de tilfellene inkassatorens inntreden skjer i full forståelse med alle berørte. For øvrig bør det påligge en inkassator å også forhindre at ansatte hos inkassatoren gjør private oppkjøp.

Om lån fra inkassatoren til skyldneren uttaler Inkassolovutvalget:

«Utvalget antar videre at det vil være i strid med god inkassoskikk om inkassator yter skyldneren et lån slik at han blir i stand til å dekke fordringen. Også i dette tilfellet stiller inkassator seg i en posisjon som kan stride mot fordringshaverens interesser. Dessuten er det stor fare for at slik långivning kan influere på hvilken måte inkassator utfører sitt oppdrag. På samme måte vil det være i strid med god inkassoskikk at inkassator formidler lån til skyldneren til dekning av kravet, hvis inkassator på noen måte har økonomisk interesse i at så skjer.»

Departementet har samme oppfatning.

Om oppkjøp av fordringer fra fordringshaveren uttaler utvalget:

«Videre antar utvalget det strider mot god inkassoskikk hvis inkassator kjøper kravet av fordringshaveren. Også hensynet til skyldneren taler for at de her nevnte situasjoner ikke forekommer. Utvalget ser det som prinsipielt uheldig at inkassatorer engasjerer seg økonomisk i saker de mottar til inkasso.»

Departementet vil føye til at betenkeligheter i forhold til generalklausulen om plikt til «god inkassoskikk», først og

fremst gjør seg gjeldende hvor det er snakk om oppkjøp av fordringer inkassatoren først forgyves har forsøkt å innkassere. Spørsmålet om usikre fordringer kan kjøpes opp i andre sammenhenger vil i utgangspunktet måtte vurderes etter andre regler enn generalklausulen i inkassoloven. For øvrig slutter departementet seg til Inkassolovutvalgets syn.

I NOU 1983:8 s 43-48 tar Inkassolovutvalget også opp en del forekommende tilfeller som særlig angår forholdet mellom *inkassatoren og skyldneren*. Bl a tar utvalget opp såkalte *villedende uttalelser* overfor skyldneren:

«Etter utvalgets oppfatning vil enhver form for villedende uttalelser overfor skyldneren være urimelige og i strid med god inkassoskikk. Skyldneren skal således ikke gis ukorrekte opplysninger verken om faktum eller rettsregler som er av betydning for hans stillingtagen til kravet.

Fra praksis kjenner man flere eksempler på at skyldneren er gitt misvisende opplysninger om følgene av manglende betaling. I et tilfelle ble kravbrevet vedlagt fotokopi av et par bestemmelser i tvangsfullbyrdsloven. I brevet var det opplyst at loven unntaksløst ga adgang til trekk i lønn for gjeldsforpliktelse. Selv om det rette forhold (unntak, forbehold m v) fremgikk av selve lovteksten, var henvendelsen fra inkassobyrået sett under ett egnet til å villedde skyldneren.

De villedende uttalelser kan også gjelde rettsregler som regulerer det underliggende forhold mellom skyldner og fordringshaver - f eks kjøpslovens bestemmelser om mislighold fra selgers side.

Utvalget understreker at inkassator ikke bare må avholde seg fra å gi direkte feilaktige opplysninger. Opplysninger som hver for seg er korrekte nok, kan undertiden kombineres slik at de sett under ett utgjør et misvisende hele. Ved avgjørelsen av om grensene for god inkassoskikk er overskredet i slike tilfeller, bør det legges vekt på om uttalelsene tyder på at man står overfor et bevisst forsøk på å føre skyldneren bak lyset.»

Dette er i samsvar med departementets syn. Departementet vil i denne forbindelse også vise til at Inkassolovutvalget i NOU 1983:8 s 42 tar opp om det kan være i strid med god inkassoskikk å *varsle om rettslige skritt* som går lenger enn

inkassatoren finner aktuelt, selv om det er full rettslig adgang til slike skritt. Utvalgets konklusjon er at:

«... Det må da være helt i orden å nevne de «normale» rettslige skritt som uttagelse av forliksklage med påfølgende begjæring om utlegg og tvangsauksjon; dette til tross for at inkassator etter innhentelse av nærmere opplysninger kanskje vil fraråde rettslig pågang. Selv om det allerede fra starten av er klart at skyldneren ikke er søkegod, ville det representere en lite heldig «avvæpning» av inkassator å frata ham muligheten for å true med rettslig pågang. Utvalget ser imidlertid ikke bort fra at det kan foreligge situasjoner der en trussel om rettslige skritt vil være urimelig, særlig hvis det på forhånd er på det rene at slike skritt ikke vil bli tatt.

Mer drastiske tiltak, så som avsendelse av konkursvarsel ... eller annet varsel om at konkurs vil bli begjært, bør ikke benyttes som pressmiddel i utrengsmål. Inkassator bør derfor avholde seg fra å varsle tiltak av denne type med mindre det ligger realitet bak varselet. ...»

Departementet slutter seg til dette standpunktet.

Om salg av såkalte «inkassobrev» m m uttaler utvalget videre i NOU 1983:8 s 44:

«Utvalget er oppmerksom på at visse inkassobyråer har forsynt sine kunder med kravbrevsformularer påført byråets navn. Disse kravbrevene blir sendt av fordringshaveren selv under foregivende av at kravet er overlatt et inkassobyrå, for dermed å utnytte den psykologiske effekt som ligger i dette. Utvalget antar at en slik praksis, som er egnet til å rokke ved tiltroen til inkassobransjen generelt, er i strid med god inkassoskikk.

Utvalget bemerker videre at det er i strid med god inkassoskikk hvis fordringshaveren skriver kravbrevet ... slik at inkassator bare underskriver og ekspederer det. ...

Det tilføyes at det selvsagt ikke er noe i veien for at inkassatorene selger nøytrale kravbrevsformularer m v til sine kunder. Henvendelsene til skyldneren vil da heller ikke bære noe misvisende preg av at en profesjonell inkassator har overtatt saken.»

Departementet er enig med Inkassolovutvalget i at bruk av kravbrevsformularer som er egnet til å få skyldneren til å tro at en profesjonell inkassator er trukket inn i saken, er i strid med god inkassoskikk. Bruddet på god inkassoskikk vil her i første omgang være begått av fordringshaveren, men en inkassator kan bli ansett som medvirkende her. Departementet er videre enig i at det ikke gjør forholdet bedre om en inkassator trekkes inn, men da som en ren ekspederingsinstans. Departementet vil likevel understreke at dette ikke stenger for enhver ordning hvor fordringshaveren selv tar en del av det forberedende arbeidet. Men dersom en inkassator trekkes inn, vil de pliktene inkassatorer etter inkassoloven har, bli aktualisert, og må fullt ut følges, se §§ 9 til 11 jf 12.

Om å true med anmeldelse uttaler utvalget:

«Dersom fordringen springer ut av - eller på annen måte er nært knyttet til - et straffbart forhold, vil en trussel om politianmeldelse ofte føre til at gjelden blir betalt. (Slike anmeldelser, eller trusler om dette, er i visse tilfeller straffbare,) Det beror på de nærmere omstendigheter i saken om det vil være tilbørlig å benytte dette pressmiddel. Dersom det ikke er nær sammenheng mellom gjeldsforholdet og det straffbare forhold, vil anmeldelse være urimelig. Anmeldelse er et såpass drastisk skritt at inkassator ikke bør foreta det uten å innhente særskilt tillatelse fra fordringshaveren. Dersom det er klart at slik tillatelse ikke vil bli gitt eller det av andre grunner er klart at anmeldelse aldri vil komme på tale, skal det heller ikke trues med dette. Inkassator må imidlertid, også i slike tilfeller, kunne henvise til vedkommende straffebestemmelse og nevne at forholdet synes å gå inn under den.

I særlige tilfeller vil trusselen om anmeldelse til offentlig myndighet kunne virke ekstra hardt. Dette gjelder f.eks. dersom inkassator overfor en utenlandsk skyldner som oppholder seg i Norge, lar det skinne igjennom at anmeldelsen vil kunne få betydning for vedkommendes arbeids- og oppholdstillatelse. Etter utvalgets oppfatning vil uttalelser av denne art meget lett kunne bedømmes som utilbørlig press.

For utøvelse av enkelte næringer kreves det at utøveren innehar bevilling, er søkegod o.l. Etter omstendighetene vil det kunne være et utilbørlig inkassomiddel dersom inkassator truer med å ta kontakt med vedkommende bevil-

lingsmyndighet. Særlig gjelder dette dersom det er liten eller ingen sammenheng mellom den pådratte gjeld og skyldnerens bevillingspliktige næringsutøvelse.»

Departementet er enig med Inkassolovutvalget i at det på dette punkt må bero på en konkret vurdering hvorvidt det å true med å anmelde et forhold er i samsvar med «god inkassoskikk». Departementet vil understreke at situasjonen må være temmelig tilspisset før det kan anses legitimt med slike trusler, om legitimt i det hele.

Neste forhold Inkassolovutvalget tar opp er *trusler om å gjøre et forhold kjent* for utenforstående:

«Enkelte inkassatorer varsler undertiden skyldneren om at manglende betaling vil kunne medføre at inkassator i neste omgang henvender seg til skyldnerens ektefelle, arbeidsgiver eller andre personer i hans omgivelse. Utvalget antar at det bør vises stor tilbakeholdenhet med å ta kontakt av denne art - og å true med slik kontakt. I det overveiende antall tilfeller vil slik adferd fra inkassators side være klart utilbørlig. Anderledes stiller det seg dog dersom den person det er spørsmål om å bringe inn i bildet er implisert i saken på en eller annen måte, f.eks. som samskyldner, kausjonist eller regressansvarlig.»

Departementet er enig i de synspunktene Inkassolovutvalget gjør gjeldende. ... Dersom den det er aktuelt å varsle har en egen interesse å ivareta, kan varselet i seg selv måtte godtas, og til tider også være påkrevet. Å bruke varsling som en trussel overfor skyldneren, kan imidlertid etter departementets syn kun i unntakstilfelle aksepteres.

Spesielt om det å true med å *registrere som «dårlig betaler»*, uttaler utvalget:

«Mer almindelig enn trussel om å ta kontakt med en bestemt kontraktspartner (arbeidsgiver), er trusselen om å gjøre den manglende betaling kjent for en større krets interesserte gjennom kredittopplysningsvirksomhet.

...

Utvalget er enig i at inkassator bør kunne opplyse at manglende betaling vil kunne medføre registrering hos foretak som driver kredittopplysningsvirksomhet, og om følgerne av slik registrering. Det er imidlertid viktig at disse opplysningene er saklige og korrekte, og at de ikke får ka-

rakter av urimelig press. Inntas slik meddelelse i kravbrev må det også opplyses at registrering ikke vil bli foretatt hvis skyldneren innen fristens utløp reiser innsigelser som han har rimelig grunn til å få vurdert. Nærmere regler om kreditt- og personopplysningsvirksomhet er gitt i lov 9 juni 1978 nr 48 om personregistre m m kap 5. Av lovens § 18 annet ledd følger at kredittopplysninger kan gis ved utsendelse av publikasjon eller lister forutsatt at det bare gis opplysninger om næringsdrivende. Det vil derfor være i strid med god inkassoskikk om byrået i sine brev til en ikke-næringsdrivende skyldner gir uttrykk for at også han står i fare for å bli tatt med i slike publikasjoner. ...»

Departementet slutter seg til disse synspunktene. ... Det vil ikke være i samsvar med «god inkassoskikk» å true med å bruke opplysninger i kredittopplysningsøyemed i større grad enn [Datatilsynets standardvilkår] tillater.

Om oppsiktsvekkende innkreving uttaler utvalget:

«Utvalget antar at det vil være i strid med god inkassoskikk å påvirke skyldneren til å betale ved å sende ham kravbrev gjennom postforsendelser som i det ytre fremtrer på en måte som er ubehagelig for mottakeren. Som eksempel kan nevnes benyttelse av konvolutter som er påtrykt eller påstemplet ord som «kravbrev», «siste varsel» o l.

Inkassator plikter i rimelig utstrekning å ta hensyn til skyldnerens behov for diskresjon. Det må ikke benyttes påskrifter e l som i seg selv eller ved typografiske hjelpemidler gir forsendelsen en oppsiktsvekkende karakter. Normalt må det godtas at inkassator benytter konvolutter som er påtrykt firmanavn. Unntak kan imidlertid tenkes dersom inkassator har valgt et oppsiktsvekkende navn på sitt firma, særlig dersom dette gis en fremtredende plass på konvolutten. ...

Inkassator bør opptre med rimelig diskresjon ved sine henvendelser til skyldneren; særlig gjelder dette dersom det kan være tvil om vedkommendes betalingsplikt. Det må derfor anses som stridende mot god inkassoskikk å oppsøke skyldneren med uniformert personell, eller utnytte den effekt som ligger i å parkere biler merket «INKASSO» o l utenfor skyldnerens bolig eller forretningssted.

Ikke bare gjennomføringen av slike handlinger, men allerede trussel om å sette dem i verk, må anses å være i strid med god inkassoskikk.»

Dette er i samsvar med departementets syn. Utvalgets neste punkt angår *krenkende uttalelser*:

«Hensynet til saklig og korrekt opptreden overfor skyldneren tilsier at inkassator aldri uttaler seg i sjikanehensikt. Dette gjelder uten hensyn til om uttalelsen er egnet til å pålegge skyldneren et betalingspress, eller om den fremtrer som ren mishagsytring. I tillegg til negative karakteristikk av skyldneren personlig (frekk, hensynsløs, upålitelig osv) er det grunn til å reagere mot uttalelser som går på hans gruppetilhørighet som nasjonalitet, etnisk opprinnelse e l. ...»

Det som her er sagt er også i samsvar med departementets syn.

I tilknytning til inndrivning av *bagatellfordringer* uttaler utvalget at dette må kunne skje uten å bli sett på som brudd på god inkassoskikk, men at kostnadene ved slik inndrivning må stå i rimelig forhold til kravet. Departementet er enig i at det ikke vil være i strid med «god inkassoskikk» å sette i verk inndrivning av bagatellfordringer. Etter departementets syn vil det heller ikke være i strid med god inkassoskikk overfor skyldneren å pådra saken uforholdsmessig store kostnader. Skyldneren vil likevel bare være forpliktet til å erstatte nødvendige kostnader, se § 17 første ledd. En annen sak er at det vil kunne være i strid med god inkassoskikk overfor fordringshaveren å sette i verk kostnadskrevenende inndrivningstiltak på fordringshaverens bekostning.

Inkassolovutvalget drøfter også om forsøk på inndrivning av *eldre fordringer* kan være i strid med «god inkassoskikk». Utvalget kommer imidlertid til at dette ikke vil kunne være tilfellet, så lenge kravet ikke er foreldet. Dette er departementet enig i.

Inkassolovutvalget tar videre opp spørsmålet om håndteringen av *uberettigede og tvilsomme fordringer*. Dette blir dels et spørsmål om hvor grundig kontroll inkassatoren skal foreta av et kravts rettmessighet før inndrivning settes i gang, og dels et spørsmål om hvilke konsekvenser det skal ha at et foreliggende krav må anses som tvilsomt. ... Departementet

foreslår ... at dette forholdet reguleres mer uttrykkelig, se § 10 første ledd i f og § 11 første ledd i f. ... Generalklausulen om plikt til «god inkassoskikk» vil sjelden skjerpe denne plikten til å vurdere kravets holdbarhet ytterligere. Det som gjenstår ... er imidlertid ... at det vil kunne være i strid med god inkassoskikk å sette i verk ordinær inndrivning dersom en har for seg et tvilsomt krav. For å gjøre det klart at ordinære inndrivingsrutiner kan avbrytes hvor det oppstår tvil om et krav f eks p g a innsigelser fra skyldneren, har § 12 tredje ledd en uttrykkelig regel om dette. Departementet vil imidlertid understreke at inkassatoren vil ha en viss frihet til å fortsette med ordinære inndrivingsrutiner dersom det ikke er klart at kravet er uberettiget eller meget tvilsomt. Dette må vurderes konkret. En følge av fortsatt utenrettslige inndrivingsforsøk vil imidlertid relativt lett kunne bli at kostnadene ved den utenrettslige inndrivningen ikke kan kreves erstattet av skyldneren, selv om utfallet til slutt blir at skyldneren finnes forpliktet, se § 17 annet ledd.

Til sist uttaler Inkassolovutvalget at dersom en inkassator selv tar initiativ til at skyldneren skal avkreves *ulovlig rente*, vil dette være et grovt brudd på kravet om «god inkassoskikk». I tillegg finner utvalget at inkassatoren bør ha en plikt til å foreta en kontroll av at den morarenten som kreves ikke er for høy, f eks fordi en har for seg et forbrukerforhold. Departementet er enig med utvalget i at inkassatoren bør utvise en viss aktsomhet her. Det må imidlertid bero på en konkret vurdering om det må sies at inkassatoren burde oppdaget og forhindret at gal rente ble krevet, og om det derfor er brudd på «god inkassoskikk» at en slik feil ble begått.

I NOU 1983:8 s 56 kommer Inkassolovutvalget noe inn på såkalte «no cure no pay» ordninger, d v s at inkassatoren frafaller sitt salærkrav mot fordringshaveren hvis oppdraget ikke lykkes. Utvalget finner ikke grunn til å forby slike ordninger, men uttaler at det ikke skal mye til av «no cure no pay» innslag i en inkassators generelle salærpraksis før dette må sies å stride mot «god inkassoskikk». Departementet er i og for seg enig i at «no cure no pay» ordninger kan gi seg uheldige utslag, bl a fordi det blir så viktig for inkassatoren at inndrivningen lykkes. Departementet finner imidlertid at en normalt heller bør vurdere mulige utslag av slike ordninger enn selve ordningen, i forhold til generalklausulen om plikt til «god inkassoskikk». Departementet vil derfor ikke generelt si at slike ordninger strider mot god inkassoskikk. ...»

Til kapittel IV. Nærmere regler om inkassatorens forhold til skyldneren (§§ 9 til 13)

Bestemmelsene i kapittel IV gjelder fremmedinkasso.

til § 9 Inkassovarsel og betalingsfrist

Før en inkassator kan sette i verk inkassotiltak, må fordringshaveren eller inkassatoren ha sendt skyldneren et inkassovarsel med en betalingsfrist og skyldneren må ha oversittet fristen, jf *første ledd*. Med inkassotiltak menes «ethvert tiltak ut over selve inkassovarselet for å oppnå betaling» (ot prp s 113). Varselet skal være skriftlig og skal opplyse om at inkasso vil bli satt i verk dersom kravet ikke blir betalt innen fristen. I medhold av § 19 er det i inkassoforskriften kapittel 1 gitt regler om gebyrmessig erstatning for kostnadene ved å sende inkassovarsel.

Betalingsfristen i inkassovarselet skal være på minst 14 dager regnet fra avsendelsen, jf *annet ledd første punktum*. I ot prp s 57 utdypes enkelte sider av regelen:

«Departementets forslag innebærer at skyldneren får risikoen for forsinkelser i postgangen og for at varslene i det hele kommer frem. Departementet vil imidlertid understreke at dette kun vil gjelde dersom varsel er avsendt på en betryggende måte, til en adresse hvor det er god grunn til å regne med å nå skyldneren. Hvis ikke fordringshaveren eller inkassatoren har holdepunkter for at skyldneren kan nås på en annen adresse, må det normalt anses tilstrekkelig å sende varselet til den adressen som skyldneren har oppgitt til fordringshaveren. Er ingen adresse oppgitt, må det normalt anses tilstrekkelig å sende varselet til den adressen som er registrert av folkeregisteret. Dette er en adresse som til enhver tid skal holdes ajour, se lov 16 januar 1970 nr 1 om folkeregistrering kap II. En inkassator vil til en viss grad kunne få opplyst adresser fra folkeregisteret, se folkeregisterloven § 14 og forskrift 26 november 1979 om føring og ordning av folkeregistrene § 66. ... Departementet vil dessuten ... vise til at plikten til «god inkassoskikk» vil gjelde som overordnet norm også når det gjelder frister, noe som kan føre til en viss modifikasjon av det som ellers følger av fristreglene. ... Etter departementets syn kan generalklausulen om plikt til «god inkassoskikk» bare gjøre det påkrevet å fravike fristreglene

når det foreligger tungtveiende grunner. Positiv viten om at varslene ikke har nådd skyldneren, uten at dette kan lastes skyldneren, kan f eks tilsi at rettslige skritt utsettes.»

14 dagers fristens siste dag blir samme ukedag som varselet ble sendt, selv om dette f eks er en helligdag (ot prp s 114).

Etter annet ledd *annet punktum* anses betalingen for å ha skjedd innen fristen dersom betalingsoppdrag er innlevert til post eller bank innen fristens utløp. Oppdraget må være motatt hos posten eller i banken. Det er ikke tilstrekkelig at det er postlagt innen fristens utløp (ot prp s 114). Reglene i annet ledd kan ikke fravikes ved avtale til skade for en skyldner som har pådratt seg forpliktelsen i egenskap av forbruker, jf § 3. En avtale om et senere skjæringspunkt enn ved innlevering av betalingsoppdrag til post eller bank vil være til skade for skyldneren selv om det samtidig gis lengre frist enn 14 dager (ot prp s 114).

Dersom skyldneren betaler innen fristen etter § 9, kan fordringshaveren ikke kreve erstatning av skyldneren for vederlag til inkassator, jf § 17 tredje ledd. Under § 17 redegjøres det for fordringshaverens adgang til å kreve erstatning for kostnader ved å la en inkassator sende inkassovarselet.

til § 10 Betalingsoppfordring

Første ledd pålegger en inkassator som har i oppdrag å drive inn et krav, å sende skyldneren en skriftlig betalingsoppfordring. Oppfordringen kan først sendes etter at skyldneren har oversittet betalingsfristen i et inkassovarsel. Oppfordringen, som må sendes i inkassatorens navn og av inkassatoren selv, skal normalt være inkassatorens første fremstøt overfor skyldneren (ot prp s 114). I oppfordringen skal skyldneren oppfordres til enten å betale eller fremsette innsigelser mot kravet innen en frist på minst 14 dager, jf *første punktum*. Reglene i § 9 annet ledd om fristens utgangspunkt og fristavbrudd m m gjelder tilsvarende, jf § 10 *annet punktum*.

Før betalingsoppfordring sendes, skal inkassatoren vurdere forhold som gir grunn til å reise tvil om kravet er rettmessig, jf *tredje punktum*. I ot prp s 115 heter det om dette:

«... [P]likten til en kontroll av kravet før skyldneren kontaktes, vil gjelde hvor inkassatoren alt har fått opplyst eller på annen måte blitt kjent med at det er fremkommet innsigelser. Dessuten vil plikten gjelde dersom kravet av andre grunner relativt umiddelbart fremstår som tvilsomt. Inkassatoren vil imidlertid kunne stole på oppdragsgivere som gjennom tidligere forbindelse har vist seg å ha gode egne rutiner for utskilling av uberettigede og tvilsomme krav. ... »

Annet ledd angir i bokstav a til e hvilke øvrige opplysninger betalingsoppfordringen skal inneholde. Om den nærmere forståelse av bokstav a til d viser et prp s 115 til NOU 1983:8 s 40 hvor det heter:

«Varselet må inneholde visse data som gjør mulig å identifisere den fordring som ønskes betalt. Inkassator må derfor opplyse hvem som er fordringshaver etter fordringen, og gjerne også vise til regning, faktura e l og til varsel fra denne. Videre må varselet inneholde opplysninger om hvilket beløp som må betales for at rettslige skritt ikke skal bli tatt. Beløpet må spesifiseres slik at det klart fremgår hva som er hovedstol, og hva som kreves i renter og i erstatning for inkassogebyr eller omkostninger av annen art.

I forbindelse med renteberegningen oppstår et problem ettersom det nøyaktige rentebeløp vil avhenge av det faktiske oppfyllestidspunkt. Dersom rente er påløpt allerede før forfallsdag skal dette presiseres. Morareutens størrelse fremgår av lov 17. desember 1976 nr 100 med tilhørende forskrifter. Det vil derfor være mulig å oppgi renten pr en bestemt betalingsdag. Det bør imidlertid legges vekt på at kravbrevet er oversiktlig og lettfattelig, slik at skyldneren ikke kommer i tvil om hvilket beløp som skal betales. Dette ønskemålet kan imidlertid ikke følges helt ut dersom det også kreves rente for tiden etter at varselet er sendt. I slike tilfeller må det være tilstrekkelig å oppgi rentesatsen for disse videre rentene, samt det kapitalbeløp som skal legges til grunn for beregningen. Slike opplysninger må - sammen med tiden - også gis når det kreves rente pr en bestemt dato. Skyldneren vil på den måten få mulighet for å kontrollere at beregningen er korrekt.»

Om bokstav e uttales det i ot prp s 115:

«[Det stilles ikke] krav om at det i varselet om rettslige skritt spesifiseres hvilket skritt som vil bli tatt. Det kreves heller ikke at det presist angis hvilke kostnader som vil påløpe dersom det tas rettslige skritt. Det er tilstrekkelig å nevne at det vil påløpe ytterligere kostnader, som kan bli belastet skyldneren. Det må ikke under noen omstendighet oppgis uriktig høye kostnader, eller gis inntrykk av at dette er kostnader skyldneren må bære uavhengig av sakens utfall.»

Etter tredje ledd kan inkassatoren unnlate å ta med fullstendige opplysninger som nevnt i annet ledd bokstav c og d dersom beregningen av kravet er særdeles omfattende. Det heter i ot prp s 115:

«... Dette gjelder imidlertid kun når beregningen av kravet er særdeles omfattende. Unntaket er følgelig snevert. [Inkasolovutvalget nevner] som eksempel at fordringen baserer seg på kontokurant- eller andre forhold hvor sluttbeløpet fremkommer på grunnlag av et stort antall enkeltposter. Dersom inkassatoren ikke tar med en fullstendig oppstilling med en gang, skal det likevel alltid angis hvor stort totalbeløp som kreves. Dessuten skal det opplyses at en fullstendig oppstilling av opplysninger som nevnt i bokstavene c og d vil bli gitt på forespørsel. Det følger ikke direkte av § 10 hvilken konsekvens det får for betalingsfrister o a om skyldneren ber om slike opplysninger. Det vil derfor bero på § 8 om plikt til «god inkassoskikk» hvor lang tid skyldneren bør få på seg etter at slike opplysninger er gitt, før videre inkassotiltak settes i verk. Dersom opplysninger som nevnt i bokstavene c og d ikke er tatt med i selve betalingsoppfordringen, vil slike opplysninger kunne kreves selv om betalingsfristen i oppfordringen er løpt ut.»

Fjerde ledd åpner for enda et unntak fra reglene i annet ledd om hva betalingsoppfordringen skal inneholde: varsel om rettslige skritt kan gis i et senere varsel med en egen betalingsfrist.

til § 11 Plikter før rettslig inndrivning

Etter første ledd kan en inkassator ikke sette i verk rettslig inndrivning før plikten etter § 10 til å varsle om rettslige skritt, er oppfylt, betalingsfrister er løpt ut og inkassatoren har vurdert kravets rettmessighet. Om hva som regnes som rettslige skritt og om de varsler forut for rettslige skritt som rettergangslovgivningen foreskriver, uttaler ot prp s 116:

«... Som rettslige skritt regnes forliksklage, stevning, arrestbegjæring, utleggsbegjæring, avsetningsbegjæring, utpantningsbegjæring, begjæring om tvangssalg og annen tvangsdekning f eks utleveringsbegjæring og konkursbegjæring. Ved enkelte av disse skrittene krever også andre lovregler at skyldneren først varsles, se f eks tvangsfullbyrdelsesloven §§ 13, 109 tredje ledd, 176 b, 178, 191 tredje ledd, 229 b annet ledd, lov 21 juni 1985 om kredittkjøp m m § 17 annet ledd og konkursloven § 63. Inkassoloven er ikke til hinder for at betalingsoppfordring og varsel om rettslige skritt etter inkassoloven § 10 kombineres med slike varsler som kreves i andre lover. Imidlertid vil det ofte være særlige vilkår knyttet til disse varslene. Bl a må varsler etter tvangsfullbyrdelsesloven i flere sammenhenger forkynnes. Dersom det skjer en sammenslåing av varsler etter inkassoloven § 10 og f eks varsel etter tvangsfullbyrdelsesloven, må kravene både i inkassoloven § 10 og i den aktuelle bestemmelsen i tvangsfullbyrdelsesloven være oppfylt. Det skal imidlertid bemerkes at svikt m h t de krav inkassoloven stiller ikke blir en prosessuell avvisningsgrunn.»

Plikten til å vurdere om kravet er rettmessig, gjelder absolutt alle krav. Det skal foretas en individuell vurdering, og særlig dersom det er fremsatt innsigelser, må inkassatoren foreta en nøyere vurdering av kravets holdbarhet (ot prp s 116).

Etter annet ledd må rettslig inndrivning settes i verk innen seks måneder etter at betalingsoppfordring etter § 10 ble sendt. I motsatt fall må det sendes ny betalingsoppfordring. Enkelte sider av regelen utdypes i ot prp s 116:

«... Seks månedersfristen regnes i denne sammenheng fra samme tidspunkt som utgangspunktet for 14 dagers fristen

etter § 9 annet ledd. Rettslige skritt anses tatt den dagen skrittet etter prosesslovgivningen regnes tatt, se domstolloven § 146 første og annet ledd. Dersom en inkassator har sendt betalingsoppfordring med varsel om rettslige skritt etter § 10, og deretter har satt i gang rettslig inndrivning, f eks ved å utferdige forliksklage, kreves ikke en ny betalingsoppfordring etter § 10 før f eks en dom i forliksrådet kan følges opp med en begjæring om utlegg. ... Departementet vil imidlertid peke på at § 8 om plikt til «god inkassoskikk» vil kunne tilsi at skyldneren gis en sjanse til frivillig oppgjør før nye rettslige skritt tas, særlig dersom det er gått noe tid siden forrige skritt, og skyldneren ikke er varslet på annen måte.»

til § 12 Unntak fra varslingsplikten m m

Etter § 12 kan varslingsreglene i §§ 9 - 11 fravikes i enkelte tilfeller.

Første ledd gir adgang til å fravike inkassoloven §§ 9 til 11 dersom kravet er knyttet til veksel eller sjekk. Bakgrunnen for unntaket er de særlige reglene om inndrivning av slike krav i vekselloven og sjekkløven.

Etter *annet ledd* kan §§ 9 - 11 fravikes i enkelte tilfeller dersom det er nødvendig for å forebygge at dekningsmulighetene forspilles. jf ot prp 116 - 117:

«*Annet ledd* tillater for det første unntak fra §§ 9 til 11 dersom det går klart frem at skyldneren søker å unndra seg betalingen og det er fare for at dekningsmulighetene helt eller delvis vil bli forspilt. Dessuten vil §§ 9 til 11 kunne fravikes dersom det foreligger andre særlige forhold som innebærer fare for dekningsmulighetene. Første alternativ er kun anvendelig dersom det ikke er grunn til tvil om skyldnerens unndragelseshensikt, og det dessuten er fare for at dekningsmulighetene som en følge av denne hensikten svekkes. Som eksempler nevner Inkassolovutvalget at skyldneren unnviker fysisk ved stadig å skifte oppholdssted, eller at skyldneren overfører midlene sine til utlandet. Som eksempler på annet alternativ nevner Inkassolovutvalget at rettslige skritt må tas straks for å hindre foreldelse, eller at konkurs må begjæres for å komme innen frister for omstøtelse. [U]nntak etter § 12 annet ledd kan bli aktuelt dersom det viser seg svært vanskelig å nå frem til skyldneren med et varsel, f eks fordi adressen er umulig å få tak i. Det må imidlertid understrekes

at unntak fra varslingsreglene m m kun kan skje når det foreligger *særlige* forhold. F eks skal en ha meget sikre holdpunkter for at et høyt forbruk av skyldneren medfører fare for dekningsmulighetene, før dette kan begrunne at varslingsreglene fravikes. Reglene vil vanskelig kunne fravikes alene av den grunn at skyldneren erfaringsmessig er en meget vanskelig betaler. Dersom det er helt på det rene at verken utenrettslig eller rettslig inndrivning vil lykkes, at skyldneren ikke er «søkegod», kan imidlertid §§ 9 til 11 unntaksvis fravikes i medhold av § 12 annet ledd hvis det samtidig må anses vesentlig å få forlenget foreldelsesfrist ved å ta rettslige skritt. ...

Under enhver omstendighet vil reglene bare kunne fravikes *i den utstrekning* det er nødvendig for å avverge fare for at dekningsmuligheten vil bli forspilt. I den grad reglene kan følges uten at faren øker, er inkassatoren likevel forpliktet til å følge reglene så langt.»

Tredje ledd gjør det mulig for inkassatoren å bringe et bestridt krav inn til rettslig avgjørelse uten at §§ 9 til 11 er fulgt, jf nærmere ot prp s 117:

«... I utgangspunktet vil ikke rettshjelp med formål å klarlegge et bestridt eller tvilsomt krav eksistens eller omfang, gå inn under inkassoloven. Forholdet kommer imidlertid inn under loven hvis saken likevel gripes an som en inkassosak. ... Til tider vil ikke inkassatoren vite om kravet er tvilsomt eller bestridt. Dette vil ofte først bli klart ved at skyldneren kommer med innsigelser etter at utenrettslig inndrivning av krav som ikke burde vært gjenstand for utenrettslig inndrivning, startes. I de tilfellene skyldneren er overbevist om å være uforpliktet, vil det oftest ikke ha noen hensikt å fortsette inndrivingsforsøkene. I slike tilfeller kan fordringshaveren normalt heller ikke kreve kostnader ved utenrettslig inndrivning erstattet, se § 17 annet ledd. Fortsatte utenrettslige inndrivingsforsøk vil også kunne komme i strid med plikten til «god inkassoskikk», I tilfeller hvor kravet bestrides, gis derfor inkassatoren adgang til å bryte av de inndrivingsrutinene som ellers må følges, når avbruddet skjer for å få kravets rettmessighet rettslig klarlagt. Når en skyldner fremsetter innsigelser mot et kravets rettmessighet er det som utgangspunkt ikke forutsatt at inkassatoren skal behøve ta stil-

ling til om innsigelsen er reelt begrunnet, eller kun er et forsøk på uthaling. Departementet vil imidlertid understreke at selv om §§ 9 til 11 kan fravikes som følge av slike innsigelser, vil § 8 om plikt til «god inkassoskikk» gjelde. Denne plikten vil ofte tilsi at spørsmålet om kravets rettmessighet drøftes mellom fordringshaveren, inkassatoren og skyldneren før spørsmålet bringes inn for domstolene.

Dersom skyldneren ikke betaler frivillig etter at kravets rettmessighet er klarlagt, f eks ved dom, vil inndrivingsforsøk deretter måtte skje i samsvar med inkassoloven §§ 9 til 11. Det er ikke et vilkår etter § 12 tredje ledd at et søksmål begrenses til et fastsettelsessøksmål.»

til § 13 Inkassatorens legitimasjon

§ 13 angir hvor langt en inkassator som har i oppdrag å drive inn et krav, vil være legitimert til å binde fordringshaveren overfor skyldneren. § 13 gir ikke en uttømmede angivelse av inkassatorens legitimasjon. Alminnelige fullmaktsprinsipper vil gjelde ved siden av § 13.

Etter *første punktum* kan skyldneren alltid betale med frigjørende virkning til inkassatoren. Oppgjør til inkassatoren skal både m h t tid og sted stilles på linje med betaling til fordringshaveren selv (ot prp s 117). § 13 regulerer ikke spørsmålet om skyldneren kan pålegges å betale til inkassatoren i stedet for til fordringshaveren. Etter alminnelige regler, jf gjeldsbrevloven § 3 annet ledd, vil fordringshaveren normalt kunne pålegge skyldneren å betale til inkassatoren.

Annet punktum angår inkassatorens legitimasjon til å ta imot innsigelser på fordringshaverens vegne. Innsigelser til inkassatoren blir regnet som om de var satt frem overfor fordringshaveren. Dette gjelder innsigelser av enhver art om forhold som har noe å si for skyldnerens plikt til å betale det kravet inkassatoren har i oppdrag å drive inn, også innsigelser som er knyttet til andre kravforhold dersom disse f eks anføres som grunnlag for motregning (ot prp s 118).

Etter *tredje punktum* er inkassatoren legitimert til å avtale nedbetalingsordninger med skyldneren. § 13 gir ikke inkassatoren legitimasjon til å ettergi hele eller deler av fordringen med bindende virkning for fordringshaveren (ot prp s 118). § 13 gir heller ikke inkassatoren legitimasjon til å gi skyldne-

ren betalingsutsettelse med mindre utsettelsen «kan anses som et naturlig element i en nedbetalingsordning» (ot prp s 118).

Inkassatorens rett i forhold til fordringshaveren til å motta betaling og til å avtale nedbetalingsordninger beror på hva som er avtalt dem imellom. Selv om skyldneren kjenner til at fordringshaveren og inkassatoren har avtalt at inkassatoren ikke skal kunne gjøre det, vil fordringshaveren være bundet av inkassatorens disposisjoner, jf *fjerde punktum*.

Til kapittel V. Nærmere regler om inkassatorens forhold til fordringshaveren (§§ 14 til 16)

til § 14 Inkassatorens disposisjonsrett

§ 14, som kan fravikes ved avtale, angir inkassatorens rett til å disponere på fordringshaverens vegne.

Første punktum gir inkassatoren rett til å sette i verk tiltak som har naturlig sammenheng med inkassooppdraget. Regelen omhandles nærmere i ot prp s 118:

«... Med tiltak menes her disposisjoner av enhver art, ikke bare disposisjoner i forbindelse med rettslige skritt. Det må i utgangspunktet vurderes konkret hva som i det enkelte tilfellet kan sies å ha naturlig sammenheng med inkassooppdraget. Dette vil bli å bero på oppdragets art, og på hvilket trinn av inkassosaken en befinner seg. § 14 vil kun unntaksvis gjøre inkassatoren berettiget til å sende konkursvarsel, ...»

Annet punktum setter en grense for hvilke rettslige skritt en inkassator kan ta. Andre rettslige skritt enn dem som er nevnt, kan som utgangspunkt ikke settes iverk uten uttrykkelig samtykke fra fordringshaveren. Samtykket kan være gitt i forbindelse med at oppdraget ble inngitt, eller på et senere stadium. Det må i alle tilfeller være uttrykkelig. En ikke spesielt fremhevet samtykkeklause i inkassatorens standardvilkår, «vil vanskelig kunne anses godt nok» (ot prp s 118).

De rettslige skrittene inkassatoren kan ta uten uttrykkelig samtykke, forutsatt at skrittet i det konkrete tilfellet har na-

turlig sammenheng med oppdraget, er forliksklage og begjæring om utlegg, avsetning eller utpantning. Andre rettslige skritt, som f.eks. stevning, arrestbegjæring, begjæring om tvangssalg og annen tvangsdekning og konkursbegjæring, kan inkassatoren uten uttrykkelig samtykke bare sette i verk i «påtrengende tilfelle», jf. ot prp s 62:

«... Det kan ... ikke utelukkes at det kan oppstå situasjoner hvor rask handling er påkrevet for å avverge tap for fordringshaveren. Hvis det i slike situasjoner er praktisk sett umulig å innhente et samtykke fra fordringshaveren, bør det etter departementets syn likevel være mulig for inkassatoren å gå ut over de grensene som ellers vil gjelde for disposisjonsretten, forutsatt at dette må antas å være i fordringshaverens interesse. Departementet foreslår å formulere denne unntaksregelen som noe som gjelder i «påtrengende tilfelle», se lovutkastet § 14. Et påtrengende tilfelle vil kunne være dersom kravet vil bli foreldet hvis stevning ikke uttas, at skyldneren er insolvent og omstøtelsesfrister går ut om ikke konkurs begjæres, eller at det er fare for at dekningsmuligheten vil bli forspilt hvis det ikke tas arrest i skyldnerens gods. Men dette gjelder bare hvis det er stor fare for tap dersom det skal ventes på samtykke fra fordringshaveren.»

§ 14 regulerer bare inkassatorens disposisjonsrett i forhold til fordringshaveren. I tillegg kan det gjelde andre begrensninger for inkassatorens disposisjonsrett. Et praktisk viktig eksempel er hvor inkassatoren ikke driver virksomheten i medhold av advokatbevilling. I slike tilfeller setter rettergangslovgivningen grenser for hvor langt inkassatoren kan opptre som prosessfullmektig for fordringshaveren.

til § 15 Inkassatorens opplysningsplikt

§ 15 pålegger inkassatoren å holde fordringshaveren orientert under og etter inkassooppdragets utførelse, jf. ot prp s 119:

«Første punktum pålegger inkassatoren å holde fordringshaveren orientert om inkassosakens utvikling. Det er ikke gitt noen nærmere angivelse av hvordan og når slik informasjon under sakens gang skal skje. Dette blir derfor opp til in-

kassatorens skjønn. Det må bli vurderes i hvilken grad fordringshaveren kan forventes å ha interesse av opplysningene. For øvrig er det ikke bare nyheter i saken det kan være aktuelt å informere om. Også det at ingenting skjer, kan være noe fordringshaveren bør gjøres oppmerksom på. [Inkassolovutvalget tar] opp hvorvidt informasjon til fordringshaveren bør skje i form av kopier av korrespondanse til og fra skyldneren. Utvalget går imidlertid ikke inn for noe absolutt krav om dette. Utvalget peker dessuten på at det særlig vil være aktuelt å informere fordringshaveren om innsigelser som kommer fra skyldneren, selv om heller ikke dette stilles opp som en helt absolutt regel. Departementet slutter seg til Inkassolovutvalgets syn på disse punktene.

Annet punktum angår informasjonsplikten når oppdraget er avsluttet. Et oppdrag må anses avsluttet når skyldneren har betalt, eller når det besluttes at videre pågang på skyldneren skal stilles i bero. På dette trinnet er det fastere regler for hva fordringshaveren skal informeres om. Fordringshaveren skal ha en skriftlig oppstilling som viser hva skyldneren er krevd for (sml betalingsoppfordringen etter § 10), hvilke betalinger som har kommet inn fra skyldneren, og hvilket vederlag inkassatoren krever for arbeid og kostnader. Kostnader for inkassatoren kan f.eks være utlegg til rettsgebyr o.a. Vederlaget til inkassatoren skal gå frem av oppstillingen selv om det gjøres fradrag for dette i utbetalingen til fordringshaveren, se § 16 om adgangen til å gjøre fradrag.»

til § 16 Behandlingen av innkasserte midler

§ 16 gir regler om inkassatorens behandling og utbetaling av innkasserte midler. § 16 gjelder i utgangspunktet for alle inkassatorer. For advokater er imidlertid de spørsmål § 16 angår i stor grad regulert i forskrift 1 desember 1975 om advokaters regnskapsføring (advokatforskriften) gitt i medhold av domstolloven. I utgangspunktet vil advokater måtte tilfredsstille kravene både i inkassoloven § 16 og i advokatforskriften. I den grad det er motstrid, vil imidlertid advokatforskriften gå foran, se inkassoloven § 1.

Første ledd første punktum angir at inkassatoren skal utbetale innkasserte midler til fordringshaveren snarest, d.v.s. «så snart som praktisk mulig» (ot prp s 119). *Annet punktum* gjør det klart at en inkassator kan trekke fra et beløp svarende til

sitt vederlag for arbeid og kostnader i det beløpet skyldneren har betalt og som skal utbetales videre til fordringshaveren. Annet punktum angår bare retten til å gjøre fradrag for krav på vederlag i tilknytning til det aktuelle oppdraget. Hvorvidt inkassatoren også kan gjøre fradrag for krav på vederlag og som skriver seg fra andre oppdrag, vil bero på alminnelige prinsipper om motregning (ot prp s 119). *Tredje punktum* pålegger inkassatoren å holde innkasserte midler adskilt fra sine egne midler når de innkasserte midlene ikke utbetales snarest. Grunnlaget for å vente med utbetalingen kan f.eks. være en avtale om terminvise oppgjør, men plikten til å holde midlene adskilt vil også gjelde om inkassatoren uberettiget drøyer med utbetalingen. For at kravet til adskillelse skal være oppfylt, må midlene være plassert slik at de ikke går inn i et eventuelt konkursbeslag (ot prp s 120).

Annet ledd gir Kongen hjemmel til å gi forskrift om behandlingen av innkasserte midler og om rett til renter av slike midler. For inkassatorer som driver inkassovirksomhet i medhold av inkassobevilling, er det i inkassoforskriften § 4-1 gitt regler om fordringshaverens rett til renter av innkasserte midler. For advokater gjelder reglene i advokatforskriften § 8.

Til kapittel VI. Skyldnerens erstatningsplikt m m (§§ 17 til 21)

Kapitlet regulerer skyldnerens erstatningsansvar for fordringshaverens kostnader ved utenrettslig inndrivning. § 17 første ledd fastslår skyldnerens objektive erstatningsplikt. § 17 annet til fjerde ledd gjør en del unntak fra og begrensninger i erstatningsplikten. Et ytterligere unntak gjøres i § 18. § 19 gir Kongen hjemmel for å fastsette enkelte gebyrmessige erstatningsbeløp, se inkassoforskriften kapittel 1. § 20 gir Kongen hjemmel for å fastsette absolutte maksimalsatser for skyldnerens erstatningsplikt, se inkassoforskriften kapittel 2. Skyldnerens ansvar for fordringshaverens kostnader ved rettslig inndrivning reguleres av rettergangslovgivningens regler om sakskostnader, se § 21.

til § 17 Skyldnerens ansvar for kostnader ved utenrettslig inndrivning

Etter første ledd første punktum er skyldneren erstatningsansvarlig for fordringshaverens kostnader ved utenrettslig inndrivning av forfalte pengekrav. Bestemmelsen gjelder bare kostnader forbundet med inndrivning. Skyldnerens ansvar for andre typer kostnader og tap må eventuelt bygges på andre regler. Det er bare nødvendige kostnader som kan kreves erstattet. Annet punktum presiserer at skyldnerens erstatningsplikt både omfatter kostnader ved å drive inn kravet selv (egeninkasso) og kostnader ved å engasjere en inkassator (fremmedinkasso). Om § 17 første ledd heter det i ot prp s 120 - 121:

« Første ledd første punktum slår fast skyldnerens objektive erstatningsansvar for fordringshaverens kostnader ved utenrettslig inndrivning av forfalte pengekrav. Første ledd antas å gi uttrykk for hva som alt er gjeldende rett. Etter § 17 første ledd er det [fordringshaverens] kostnader som kan kreves erstattet. Med dette menes faktiske kostnader, f eks direkte utlegg, men også indirekte kostnader, f eks direkte utdrivingen, omfattes. Eksempler på kostnader som normalt vil kunne kreves erstattet, er kostnader til telefon, porto, skriving av purrebrev m v, eller vederlag til en inkassator. Fjernere tap, f eks tap av andre inntekter i den tiden som brukes til inndrivingsarbeidet, kan i denne sammenhengen vanskelig anses som påregnelig. Inkassatorer som driver inn egne krav, kan derfor normalt ikke kreve som erstatning det de ville fått som vederlag ved inkassooppdrag for andre. Fordringshaveren kan aldri kreve erstattet mer enn sine nødvendige kostnader. Hva som er nødvendige kostnader må vurderes konkret. Det må først vurderes om det var nødvendig å sette i verk det tiltaket som førte til kostnaden, f eks det å engasjere en inkassator for utenrettslige inndrivingsforsøk. Hvis ja på første spørsmål, må det vurderes om det var nødvendig med en så høy pris for tiltaket, f eks om det var nødvendig å velge en inkassator med så høye salærkrav. Utgangspunktet for vurderingen blir hva som for fordringshaveren fremstod som en forsvarlig kostnad. Kostnader ved utenrettslig inndrivning kan bli ansett helt eller delvis unødvendige dersom det var absolutt på det rene at inndrivings-

forsøket ikke ville lykkes. Dette vil kunne være tilfellet dersom samme eller andre krav kort tid i forveien er forsøkt rettslig inndrevet uten hell. ...»

Skyldneren plikter ikke å erstatte fordringshaverens utenrettslige inndrivingskostnader dersom skyldneren hadde innsigelser mot kravet som det var rimelig grunn til at fordringshaveren vurderte før inndrivning ble satt i verk, jf *annet ledd første punktum*. Dette gjelder selv om innsigelsene først ble satt frem etter at fordringshaveren hadde pådratt seg kostnadene, hvis ikke skyldneren burde ha fremsatt dem på et tidligere tidspunkt, jf *annet punktum*. Ot prp s 121 redegjør nærmere for § 17 annet ledd:

«*Annet ledd første punktum* plasserer den økonomiske risikoen på fordringshaveren når det gjelder kostnader ved søk på utenrettslig inndrivning av tvilsomme krav. Regelen går lenger i å begrense skyldnerens erstatningsplikt enn nødvendighetskriteriet i første ledd. Dersom skyldneren har innsigelser det er rimelig grunn til å få vurdert, kan ikke skyldneren pålegges å erstatte fordringshaverens kostnader til utenrettslig inndrivning, selv om kostnaden for fordringshaveren fremstod som nødvendig. ... Fra Inkassolovutvalgets merknader ... i NOU 1983:8 s 98 om når det er *rimelig grunn til å få vurdert* en innsigelse, gjengis:

«Det første vilkåret for at plikten til å betale inkassosalær skal bortfalle er at «skyldneren har innsigelser det er rimelig grunn til å få vurdert». Dersom det foreligger reell uenighet mellom partene, må det føre til at skyldneren ikke kan avkreves inkassosalær. Dette gjelder uansett om det hersker uenighet om juss eller faktum. Ved ordet «vurdert» har utvalget ment å understreke at det ikke skal settes for store krav til innsigelsens vekt og dessuten at det er inkassators og eventuelt fordringshaverens plikt til å vurdere innsigelsene.

Ved avgjørelsen av om innsigelsene er av en slik art at skyldneren har rimelig grunn til å få dem vurdert har bl a følgende momenter vekt:

- hvor god grunn hadde skyldneren til å tro at innsigelsene var eller kunne være holdbare?

- hvor uholdbar var i seg selv innsigelsen?
- hvilken mulighet hadde skyldneren til å avklare spørsmålet selv, eller selv sørge for at det ble avklart?

[Det er] domstolene som i siste instans må avgjøre både om fordringshaveren skal tilkjennes saksomkostninger og inkassosalær. Det skal mindre til før han mister kravet på inkassosalær enn kravet på saksomkostninger. I denne sammenhengen er det særlig innsigelsenes holdbarhet det er tenkt på. Regelen er i overensstemmelse med det utvalget antar er gjeldende rett i dag (ulovfestet).»

Annet ledd *annet punktum* presiserer at regelen i første punktum gjelder selv om det har påløpt inndrivingskostnader før innsigelsen ble satt frem. Et unntak fra dette gjelder imidlertid dersom innsigelsen burde vært satt frem tidligere. Hvis så er tilfelle, kan skyldneren likevel ha plikt til å erstatte kostnader som for fordringshaveren fremstod som nødvendige, og som påløp i tiden etter at skyldneren burde kommet med sin innsigelse. Det vil bero på en aktsomhetsvurdering om en skal komme til at skyldneren burde ha satt frem innsigelsene tidligere. Det vil ofte være naturlig å forlange at innsigelsene blir satt frem etter at skyldneren har fått purring eller inkassovarsel, se § 9. Enda større grunn vil det være til å krevne dette dersom skyldneren også har fått betalingsoppfordring med oppfordring til å komme med innsigelser, se § 10. Det må imidlertid vurderes individuelt hvor sterk oppfordring til å komme med innsigelser skyldneren bør ha og må anses å ha fått. Dessuten kan forhold utenfor skyldnerens herredømme ha gjort det vanskelig eller umulig å komme med innsigelsene.»

Av tredje ledd følger at skyldneren aldri kan pålegges å betale erstatning for vederlag til en inkassator dersom skyldneren betaler innen betalingsfristen i det inkassovarslet skyldneren etter § 9 skal ha før inkassotiltak settes i verk. I ot prp s 122 utdypes regelen:

«... Det er kun erstatning for vederlag til en inkassator som avskjæres etter tredje ledd. Med vederlag forstås ikke bare «inkassosalær», men også eventuelle kostnader inkassatoren krever dekket. Andre nødvendige kostnader [fordringshaveren] har hatt, vil derimot kunne kreves erstattet, f eks kostna-

dene ved å sende selve inkassovarselet. Vederlag til en inkassator for å sende inkassovarselet for skyldneren er ikke å regne som vederlag til en inkassator i tredje ledds forstand. Slike kostnader kan imidlertid vanskelig anses nødvendige i større grad enn det beløp det ville kostet [fordringshaveren] å sende varselet selv. Se også § 19 om at det kan fastsettes gebyrmessige erstatningsbeløp som dekning for slike kostnader.

... Departementet har i motsetning til Inkassolovutvalget ikke villet sette som et absolutt vilkår at det er sendt betalingsoppfordring fra inkassatoren til skyldneren før skyldneren kan pålegges å erstatte vederlag til inkassatoren. Skjæringspunktet blir i stedet tidspunktet for inngivelse av inkassooppdraget til inkassatoren. Departementet peker imidlertid på at det vil kunne bli ansett urimelig etter prisloven og avtaleloven, og også i strid med «god inkassoskikk» om inkassatoren krever fullt inkassosalær uten å ha foretatt seg noe.»

Etter *fjerde ledd første punktum* bortfaller skyldnerens plikt til å erstatte fordringshaverens utenrettslige inndrivingskostnader for det første dersom fordringshaveren, inkassatoren eller andre som har bistått fordringshaveren opptrer i strid med god inkassoskikk overfor skyldneren. Inkassatorens brudd på god inkassoskikk overfor fordringshaveren har ikke samme virkning. I forhold til *fjerde ledd første punktum* regnes fordringshaverens ansatte som fordringshaveren selv. Alternativet «andre som har bistått fordringshaveren» sikter til andre enn fordringshaverens ansatte som hjelper med inndrivningen, uten at disse av den grunn kan anses som inkassatorer (ot prp s 122). For det annet bortfaller erstatningsplikten dersom inkassatoren har unnlatt å følge pålegg fra Kredittilsynet om forholdet til skyldnerne.

Etter *fjerde ledd annet punktum* medfører brudd på reglene i §§ 9 til 11 at fordringshaveren ikke kan kreve at skyldneren erstatter vederlaget til inkassator. Med «vederlag til en inkassator» menes det samme som i tredje ledd (ot prp s 122), jf ovenfor. Det er en forutsetning for å kunne anse §§ 9 til 11 som overtrådt at tilfellet ikke kommer inn under noen av unntakene i § 12. Utenfor forbrukerforhold er det dessuten

en forutsetning at det heller ikke er avtalt avvikende ordninger, jf § 3.

til § 18 Kostnader ved rekningsutstedelse

Det beror på regler utenfor inkassoloven i hvilken utstrekning fordringshaveren kan kreve gebyr eller annen godtgjørelse av skyldneren for utstedelse og sending av første gangs regning. For forbrukerforhold fastsetter inkassoloven § 18 *første punktum* at de begrensninger som gjaldt før forfall, også gjelder for utstedelse og sending av første gangs regning etter forfall. Bestemmelsen får bare betydning i tilfeller hvor et krav kan anses for forfalt uten at det først er sendt regning.

Etter *annet punktum* kan fordringshaveren aldri kreve mer for regning etter forfall enn det som er forenlig med inkassoloven §§ 17 til 20 uavhengig av om fordringshaveren forut for forfall kunne ha krevd et høyere beløp. Det medfører bl a at fordringshaveren for regning etter forfall ikke kan kreve større gebyrmessig dekning av inndrivingskostnader enn det forskriften etter § 19 tillater (ot prp s 123).

til § 19 Forskrift om erstatningsbeløp

Første ledd gir Kongen adgang til å fastsette beløp som fordringshaveren kan kreve av en erstatningsansvarlig skyldner for puring, inkassovarsel og betalingsoppfordring. Slike beløp er fastsatt i kapittel 1 i inkassoforskriften, som med foredrag er inntatt som vedlegg 3. Adgangen til å la den gebyrmessige erstatning variere etter kravets størrelse er ikke benyttet, sml *annet ledd*.

Tredje ledd fastslår at fordringshaveren kan kreve erstatning for faktiske kostnader i stedet for gebyrmessig erstatning etter inkassoforskriften kapittel 1. På samme måte som gebyrmessig erstatning etter forskriften forutsetter det at skyldneren er ansvarlig etter §§ 17 til 18, jf § 20.

til § 20 Forskrift om maksimal erstatningsplikt

Første punktum gir Kongen adgang til å fastsette maksimalsatser for den erstatningsplikt skyldnere kan pålegges for fordringshaverens utenrettslige inndrivingskostnader. Slike

satser er fastsatt i kapittel 2 i inkassoforskriften, som med foredrag er inntatt som vedlegg 3. Adgangen til å la maksimalsatsene variere etter kravets størrelse er benyttet, jf *annet punktum*. § 20 og forskriften kapittel 2 regulerer hva fordringshaveren kan «kreve». Det medfører at allerede fremsettelse av et ulovlig høyt erstatningskrav utgjør en straffbar overtredelse av forskriften kapittel 2, jf inkassoloven § 26 første ledd bokstav a, uavhengig av skyldnerens holdning til det fremsatte erstatningskravet.

til § 21 Kostnader ved rettslig inndrivning

Inkassoloven regulerer ikke fordringshaverens og skyldnerens ansvar for kostnader ved rettslig inndrivning. For slike kostnader gjelder rettergangslovgivningens regler, i første rekke tvistemålsloven kapittel 13 og tvangsfullbyrdelsesloven §§ 60 til 62. Kostnader ved utenrettslig inndrivning avgjøres ikke etter rettergangslovgivningens regler. Kreves slike kostnader erstattet under rettslig inndrivning, må det skje ved at det fremsettes et selvstendig tilleggskrav ved siden av hovedkravet. Skillet mellom utenrettslige og rettslige inndrivingskostnader må legges til grunn for utformingen av fordringshaverens påstand i en forliksklage eller stevning. Skillet vil videre være avgjørende for domstolens prøvingskompetanse. For krav på erstatning for utenrettslige inndrivingskostnader gjelder samme regler om domstolens kompetanse som for hovedkravet. En praktisk sett meget viktig forskjell følger imidlertid av at det i inkassoforskriften kapittel 2 er fastsatt bindende maksimalsatser for skyldnerens ansvar for utenrettslige inndrivingskostnader. Disse maksimalsatsene skal en domstol i uteblivelsestilfeller håndheve av eget tiltak, jf tvistemålsloven § 191.

Skjæringspunktet for hva som må anses som utenrettslige inndrivingskostnader og hva som anses som sakskostnader ved rettslig inndrivning, vil normalt gå ved forberedelsen av den begjæringen som bringer saken inn for rettsapparatet, f.eks. fra og med kostnadene ved utferdigelse av forliksklage (ot prp s 124). Etter inkassoforskriften kapittel 2 regnes verken kostnader ved forkynnelse av påkrav forut for tvangsfullbyrdelse eller av konkursvarsel eller kostnader ved ting-

lysning av utlegg som rettslige inndrivingskostnader, jf nærmere inkassoforskriften § 2-4 annet og tredje ledd.

Til kapittel VII. Taushetsplikt, sikkerhetsstillelse, tilsynsmyndighet og sanksjoner (§§ 22 til 26)

til § 22 Taushetsplikt

Første ledd første punktum pålegger inkassatorer, deres ansatte og andre hjelpere taushetsplikt overfor uvedkommende om det de under inkassovirksomheten får vite om noens personlige forhold og drifts- og forretningsforhold. En bevilingshaver plikter å påse at taushetsplikten overholdes av dem som står under vedkommendes faglige ledelse, jf § 6 første ledd. For inkassovirksomhet i medhold av advokatbevilling har advokaten tilsvarende plikt, jf § 6 tredje ledd. For advokater og deres «betjenter eller hjelpere» følger taushetsplikt også av straffeloven § 144. I ot prp s 125 utdypes taushetsplikten:

«*Første ledd første punktum* pålegger inkassatorer, deres ansatte og andre hjelpere taushetsplikt. Alternativet *andre hjelpere* er tatt med for å gjøre det klart at det ikke er avgjørende om det foreligger et formelt ansettelsesforhold. Men det må forutsettes en tilknytning mellom inkassatoren og «hjelperen». Taushetsplikten etter § 22 vil ikke gjelde for personer som ikke har og ikke har hatt tilknytning til en inkassator, se definisjonen av inkassator i § 2.

Taushetsplikten etter første ledd gjelder overfor *uvedkommende*. Informasjonsutveksling innen inkassatorens organisasjon vil som følge av dette være tillatt i den grad dette er nødvendig for at inkassatoren skal kunne utføre sitt oppdrag. Videreformidling av opplysninger om skyldneren til fordringshaveren vil kunne være i strid med § 22 dersom dette skjer i større grad enn nødvendig for at fordringshaveren skal kunne ivareta sine interesser.

Taushetsplikten gjelder det som blir kjent om *noens* personlige forhold m v. Praktisk sett vil det oftest være opplysninger som angår skyldneren som er underlagt taushetsplikt, men det kan også være opplysninger om fordringshaveren eller andre.

Det er opplysninger om noens *personlige forhold eller drifts- eller forretningsforhold* som er underlagt taushetsplikt. Dette må som utgangspunkt forstås på samme måte som de tilsvarende formuleringene i forvaltningsloven § 13 første ledd.»

Taushetsplikten gjelder ikke dersom ingen berettiget interesse tilsier taushet, *jf annet punktum*. Det kan være tilfellet f eks når den personen opplysningen angår samtykker til at opplysningen bringes videre, når opplysningen alt er allmennlig kjent, og for opplysninger om drifts- og forretningsforhold når det er på det rene at opplysningen ikke har noen konkurransemessig betydning (ot prp s 125).

Etter *annet ledd* er taushetsplikten ikke til hinder for at opplysninger overlates til eller brukes i kredittopplysningsvirksomhet. Unntaket gjelder både inkassatorens egen bruk av slike opplysninger i kredittopplysningsvirksomhet og overlatelse av opplysninger til andre som driver kredittopplysningsvirksomhet. I begge tilfeller er det imidlertid en forutsetning at kredittopplysningsvirksomheten drives med samtykke etter personregisterloven § 14, og at virksomheten også ellers oppfyller de vilkår som gjelder. Ot prp s 125 redegjør nærmere:

«... Unntaket for inkassatorens egen bruk av opplysningene i kredittopplysningsvirksomhet vil bare gjelde slike opplysninger som etter personregisterloven er *lovlig* å gi ut. Dersom kredittopplysninger overlates noen som driver kredittopplysningsvirksomhet, er unntaket derimot ikke begrenset til opplysninger som lovlig kan gis ut. Denne utsorteringen kan inkassatoren overlate til det kredittopplysningsforetaket som får opplysningene. Plikten til «god inkassoskikk» etter § 8 vil imidlertid sette visse grenser, ... »

til § 23 Sikkerhetsstillelse

Inkassatorer som driver inkassovirksomhet i medhold av inkassobevilling skal stille sikkerhet for det ansvar vedkommende kan pådra seg overfor fordringshavere og skyldnere under utøvelsen av virksomheten, *jf første ledd*. For inkassovirksomhet drevet i medhold av advokatbevilling, gjelder domstolloven § 222 om Advokatenes erstatningsfond.

Sikkerhetens størrelse m m fastsettes ved forskrift, jf *annet ledd første punktum*. Regler om dette er gitt i kapittel 3 i inkassoforskriften, som med foredrag er inntatt som vedlegg 3. I foredraget er redegjort nærmere for bl a hvilke krav sikkerheten skal hefte for. *Annet punktum* gir Kongen adgang til å bestemme at reglene i verdipapirhandelloven §§ 31 til 33 om krav på dekning av sikkerheten skal gjelde tilsvarende. Adgangen er ikke benyttet.

til § 24 Bevillings- og tilsynsmyndighet

Etter *første ledd* fører Kredittilsynet tilsyn med inkassovirksomhet i medhold av inkassobevilling. Kredittilsynets virksomhet og kompetanse er regulert i kredittilsynsloven, jf også inkassoloven § 6 *annet ledd*. Tilsyn med advokaters inkassovirksomhet skjer på samme måte som tilsynet med annen advokatvirksomhet.

Annet ledd fastslår at Kredittilsynet også skal være den instans som tildeler og inndrar inkassobevillinger.

Tredje ledd gir Kredittilsynet adgang til å rette pålegg til inkassatorer som driver inkassovirksomhet i medhold av inkassobevilling. Inkassatoren kan gis pålegg om å endre praksis dersom eksisterende praksis medfører fare for overtredelse av inkassoloven eller kredittilsynsloven.

til § 25 Inndragning av bevilling

Etter § 25 kan en inkassobevilling inndras dersom det foreligger forhold som nevnt i bokstavene a til c og det derfor er utilrådelig å la inkassovirksomhet bli drevet i medhold av bevillingen, jf ot prp s 127:

«... Det må ... være utilrådelig av de grunner som er nevnt i bokstav a til c å ha denne bevillingshaveren som faglig leder for inkassovirksomhet, se § 4 *første ledd* bokstav a. For at dette skal være tilfellet, må det være grunn til å frykte at bevillingshaveren ikke vil lede virksomheten på en slik måte at gjeldende regelverk, herunder plikten til «god inkassoskikk» etter § 8, blir overholdt. Det er kun forhold ved bevillingshaveren som i denne sammenheng skal tas i betraktning. ... Utilrådelighetskriteriet i § 25 viser at bestemmelsen ikke er

en ren sanksjonsbestemmelse, men at det er en fremtidsvurdering som må foretas.»

til § 26 *Straff*

Etter § 26 er det straffbart å overtre en rekke av bestemmelsene i inkassoloven og flere bestemmelser gitt i medhold av inkassoloven. Første ledd rammer forsettlige overtredelser og annet ledd uaktsomme. Tredje ledd angår objektivt straffansvar for foretak. Fra ot prp s 128-129 gjengis:

«Første ledd begrenser ikke hvem som kan straffes. Bestemmelsen er således ikke begrenset til inkassatorer. Imidlertid vil en rekke av de reglene i inkassoloven som § 26 gjør straffbare å overtre, bare gjelde inkassatorer direkte. Ved at § 26 første ledd også rammer medvirkning, vil imidlertid bli ansatte hos inkassatorer i slike tilfeller likevel ofte kunne straffes. Også en fordringshaver eller andre kan bli ansett for å ha medvirket til en inkassators overtredelse.

I § 26 første ledd *bokstav a* nevnes de bestemmelsene det vil være straffbart å overtre, uten at overtredelsen behøver være kvalifisert. ...

Første ledd *bokstav b* gjør det på visse ytterligere vilkår straffbart å overtreplikten etter § 8 til «god inkassoskikk». § 8 gjelder alle som inndriver forfalte pengekrav, ikke bare inkassatorer. Denne generalklausulens innhold vil imidlertid i noen grad avhenge av hvem som foretar inndrivingen, §§ 9 til 11 angår inkassatores plikter i forhold til skyldnere ved utføring av et inkassooppdrag. For at slike overtredelser som er nevnt i bokstav b skal kunne straffes, må bestemmelsene være overtrådt gjentatte ganger eller overtredelsen må være grov.

For å kunne komme inn under alternativet «overtrådt gjentatte ganger» er det likegyldig om det er samme eller andre av de bestemmelsene som er nevnt i bokstav b som er overtrådt tidligere. Det er dessuten i utgangspunktet tilstrekkelig at det tidligere har skjedd objektive overtredelser av reglene, forutsatt at dette har vært kjent ved den siste overtredelsen. Når det kan sies å foreligge gjentatte overtredelser, må ellers bedømmes ut fra forholdets totale karakter. Det må bli tatt hensyn til hvor hyppig og over hvor lang tid bestemmelsene er overtrådt.

For å komme inn under alternativet at «overtredelsen er

grov», vil både subjektiv og objektiv grovhet kunne spille inn. Subjektiv grovhet vil f eks kunne foreligge dersom det tidligere er gitt advarsler i tilknytning til samme forhold. Objektiv grovhet vil kunne foreligge både o g a et enkelttilfelle, eller dersom en har for seg en fortsatt forbrytelse.»

Til kapittel VIII. Ikrafttredelse, overgangsbestemmelser og endring i andre lover (§§ 27 til 29)

til § 27 Ikrafttredelse

Ved kongelig resolusjon 14 juli 1989 er det fastsatt at loven trer i kraft 1 oktober 1989, jf vedlegg 3.

til § 28 Overgangsbestemmelser

Det vises til redegjørelsen for overgangsspørsmålene i rundskrivets punkt 3.

til § 29 Oppheving og endring i andre lover

(1) Lov 13 august 1915 nr 6 om rettergangsmåten for tvistemål

Etter tvistemålsloven § 277 annet ledd kan i dag den som har rett til å drive inkasso- eller rettshjelpsvirksomhet og ikke er lensmann, opptre som prosessfullmektig ved inngivelse av forliksklage. Etter endringen ved inkassoloven opprettholdes i utgangspunktet denne løsning, men med den presisering at det er innehaveren av inkassobevillingen som har adgang til å opptre som prosessfullmektig, jf ot prp s 131:

«Endringen i tvistemålsloven § 277 annet ledd foreslås fordi departementet går inn for at bare fysiske personer skal kunne få inkassobevilling, se lovutkastet § 5. Et foretak kan ikke lenger få inkassobevilling. Adgangen til å opptre som prosessfullmektig ved inngivelse av forliksklage bør derfor ligge til innehaveren av den inkassobevillingen som inkassovirksomheten drives i medhold av, se inkassoloven § 4 første ledd. ...

Departementet viser i denne forbindelse til at det kan være påkrevet med flere bevillingshavere i ett og samme inkassoforetak, Det vil i slike tilfeller være flere personer innen samme foretak som kan dele prosessfullmektigoppdrag mel-

lom seg, slik at belastningen på den enkelte bevillingshaver ikke behøver å bli så stor. Vilkårene for å få inkassobevilling vil slik departementet ser det, innebære en viss garanti for at innehavere av inkassobevillinger er kvalifiserte for prosessfullmektigoppdrag, se inkassoloven § 5.

Departementet har for øvrig ikke foretatt noen endringer i den adgangen til å være prosessfullmektig som følger av tvistemålsloven § 44, eller i adgangen til å drive rettshjelpsvirksomhet. Departementet viser i denne forbindelse til inkassoloven § 29 pkt 4 og forslaget til formulering av § 6 i 1936-loven. Adgangen til å drive rettshjelpsvirksomhet i forbindelse med inkassooppdrag vil fortsatt ligge til dem som har rett til å drive inkassovirksomhet, og ikke alene til innehaveren av inkassobevilling inkassovirksomheten drives i medhold av. ...»

Etter endringen ved inkassoloven nevner tvistemålsloven § 277 annet ledd første punktum ikke lenger «den som har rett til å drive inkassovirksomhet». Av lov 1 februar 1936 nr 3 om adgangen til å drive rettshjelp § 6 første ledd nr 2, jf nedenfor, følger imidlertid at en inkassator som driver i medhold av inkassobevilling, har rett til å yte rettshjelp i forbindelse med inkassooppdragene. Inkassatoren faller da inn under alternativet «den som har rett til å drive rettshjelpsvirksomhet» i tvistemålsloven § 277 annet ledd første punktum.

(2) *Lov 13 august 1915 nr 7 om tvangsfuldbyrdelse*

Endringen i tvangsfullbyrdelsesloven § 24 annet ledd er parallell med endringen i tvistemålsloven § 277 annet ledd, jf ovenfor.

(3) *Lov 14 august 1918 nr 3 om offentlige auksjoner og licitationer*

Endringen i auksjonsloven § 2 er en ajourføring. Etter endringer ved inkassoloven vil det være handelsloven som regulerer adgangen til å holde offentlige auksjoner.

(4) *Lov 1 februar 1936 nr 3 om inkasso-, auksjons- og rettshjelpsvirksomhet*

Loven §§ 1 til 5 inneholder regler om bevillingsplikt og sikkerhetsstillelse m m for inkasso- og auksjonsvirksomhet. For

inkassovirksomhet avløses reglene av inkassoloven. For auksjonsvirksomhet opphører den generelle bevillingsplikten, jf nærmere rundskrivets punkt 4. Som en følge av dette oppheves 1936-loven §§ 1 til 5. Bare adgangen til å drive rettshjelpsvirksomhet vil fortsatt bli regulert av 1936-loven, og lovens tittel endres derfor til «lov om adgangen til å drive rettshjelpsvirksomhet». Det er ikke foretatt endringer i adgangen til å drive rettshjelpsvirksomhet. Adgangen til å drive rettshjelpsvirksomhet i forbindelse med inkassooppdrag vil fortsatt ligge til dem som har rett til å drive inkassovirksomhet, og ikke alene til innehaveren av inkassobevillingen. Endringen i § 6 er bare en teknisk tilpasning til den nye inkassoloven.

(5) *Lov 14 mars 1964 nr 2 om revisjon og revisorer*

For inkassovirksomhet er endringen i revisjonsloven § 1 nr 3 bare en ajourføring. For auksjonsvirksomhet vil revisjonsplikt nå som regel følge av revisjonsloven § 1 nr 1 som pålegger revisjonsplikt for «enhver som driver handel ... når bedriften i lov ... er pålagt regnskapsplikt», jf regnskapsloven § 1 første ledd som pålegger «enhver som driver næringsvirksomhet» regnskapsplikt for virksomheten.

(6) *Lov 10 februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker*

Endringen i forvaltningsloven § 12 annet ledd annet punktum er bare en oppdatering av henvisningen til 1936-loven.

(7) *Lov 17 desember 1976 nr 100 om renter ved forsinket betaling m m*

Endringen i morarenteloven § 4 bokstav c er en tilpasning til inkassoloven. I ot prp s 132 heter det om endringen:

«Prinsippet om at en fordringshaver som utgangspunkt ikke kan kreve dekket gjennomsnittsberegnete inndrivingskostnader i forbrukerforhold, vil nå også følge av den nye inkassoloven, se § 3 jf §§ 17 til 20. Imidlertid kan det åpnes for en viss adgang til gebyrmessig dekning av inndrivingskostnader også i forbrukerforhold ved at det gis forskrift i med-

hold av inkassoloven § 19. Det vil også fremgå av inkassoloven §§ 17, 18 og 20 hvilke kostnader en fordringshaver kan kreve dekket ved inndrivning av misligholdte pengekrav. Selv om det egentlig bare er forskrifter i medhold av § 19 som vil utgjøre et unntak fra morarentelovens forbud mot å kreve erstattet tapsposter som er gjennomsnittsberegnete på fordringshaverens hånd, finner departementet det opplysende om morarenteloven heretter generelt henviser til inkassolovens regler om erstatning for inndrivingskostnader. Regelen i morarenteloven § 4 bokstav c i f om plikt til varsel før inkasso m m blir nå gjort generell i inkassoloven, og anses ikke lenger hensiktsmessig å ha i morarenteloven ved siden av henvisningen til inkassoloven.»

(8) *Lov 13 mai 1977 nr 35 om regnskapsplikt m v*

Endringen i regnskapsloven § 3 annet ledd annet punktum er bare en omredigering på grunn av at inkasso-, auksjons- og rettshjelpsvirksomhet ikke lenger er regulert i samme lov.

(9) *Lov 6 juni 1980 nr 21 om handelsvirksomhet*

Endringen i handelsloven § 4-2 gjelder auksjonsvirksomhet, jf rundskrivets punkt 4.

3. OVERGANGSSPØRSMÅL

En vesentlig del av inkassolovens regler knytter seg til fremgangsmåten for *inndrivning av det enkelte krav* og skyldnerens ansvar for fordringshaverens inndrivingskostnader. Dette gjelder kapittel IV (Nærmere regler om inkassatorens forhold til skyldneren), kapittel V (Nærmere regler om inkassatorens forhold til fordringshaveren) og kapittel VI (Skyldnerens erstatningsplikt m m). For regler av denne type bestemmer inkassoloven § 28 første ledd første punktum at loven kommer til anvendelse når kravet forfaller etter lovens ikrafttredelse. Selv om kravet er forfalt tidligere, kommer loven til anvendelse dersom en inkassator etter ikrafttredelsestidspunktet får i oppdrag å inndrive kravet, jf annet punktum. Samme overgangsordning vil gjelde reglene i inkassoforskriften kapittel 1 (Fordringshaverens rett til gebyrmessig

erstatning for purring, inkassovarsel og betalingsoppfordring), kapittel 2 (Skyldnerens maksimale erstatningsplikt for utenrettslige inndrivingskostnader) og kapittel 4 (Renter av innkasserte midler).

Inkassoloven kapittel 2 regulerer *den generelle adgang til å drive inkassovirksomhet*. Utgangspunktet er at det etter lovens ikrafttredelse ikke vil være adgang til å drive inkassovirksomhet, jf § 2, på annen måte enn i samsvar med kapittel 2. Etter § 28 annet ledd første punktum kan imidlertid inkassovirksomhet utøves i medhold av kommunale inkassobevillinger etter 1936-loven eller den tidligere loven fra 1913 frem til ett år etter at inkassoloven har trådt i kraft, d v s frem til 1 oktober 1990. Etter dette tidspunkt kan kommunale inkassobevillinger ikke danne grunnlag for lovlig inkassovirksomhet. I overgangsperioden på ett år vil også innehavere av kommunale inkassobevillinger ha plikt til å følge den nye inkassolovens regler om fremgangsmåte m m når det følger av § 28 første ledd. For overgangsspørsmålene vedrørende sikkerhetsstillelse vises til kongelig resolusjon 14 juli 1989 punkt III jf foredraget punkt 2. Resolusjonen med foredrag er inntatt som vedlegg 3.

Kommunenes adgang til å gi inkassobevilling opphører i det inkassoloven trer ikraft, jf § 28 annet ledd første punktum. Søknader om kommunal inkassobevilling som ikke er innvilget innen 1 oktober 1989, skal derfor ikke ferdigbehandles. Et eventuelt formannskapsvedtak om bevilling truffet etter 1 oktober 1989 vil være ugyldig, og vil ikke kunne danne grunnlag for inkassovirksomhet i overgangsperioden frem til 1 oktober 1990.

§ 28 annet ledd annet og tredje punktum gir regler om *forenklet søknadsbehandling* for den som har kommunal inkassobevilling og innen ett år søker om inkassobevilling etter inkassoloven, jf ot prp s 130-131:

«Dersom en innehaver av kommunal inkassobevilling søker om inkassobevilling etter § 5 i den nye inkassoloven i løpet av det første året etter at den nye loven trer i kraft, skal bevilling etter den nye loven tildeles uten at søkeren trenger å dokumentere mer enn å ha kommunal bevilling, se § 28 annet ledd *annet punktum*. Bevilling etter den nye inkassolo-

ven tildeles imidlertid kun etter søknad, ikke automatisk. Søknad om ny bevilling må ha kommet inn til Kredittilsynet innen årets utløp for at innehavere av kommunale bevillinger skal ha denne retten etter § 28. Departementet gjør imidlertid oppmerksom på at § 25 om inndragning av inkassobevilling vil gjelde. Dersom det finnes utilrådelig å la inkassovirksomhet drives i medhold av en bevilling som er tildelt en som før hadde kommunal bevilling, vil inndragning kunne skje. ...

Annet ledd *tredje punktum* gir også styremedlemmer i selskaper og foreninger med kommunal inkassobevilling rett til å få bevilling etter den nye inkassoloven uten å dokumentere annet enn at de har vært styremedlemmer i et selskap eller en forening som har hatt en kommunal inkassobevilling. Se 1936-loven § 2 annet ledd om slike bevillinger. Det er imidlertid en forutsetning at vilkårene i 1936-loven er overholdt, d v s at styremedlemmet oppfyller de krav som stilles til styremedlemmers kvalifikasjoner etter 1936-loven. ...»

Også for inkassobevilinger etter forenklet søknadsbehandling etter § 28 annet ledd skal det betales gebyr etter inkassoforskriften § 5-1.

For auksjonsvirksomhet er overgangsspørsmålene behandlet i rundskrivets punkt 4.

4. AUKSJONSVIRKSOMHET

Etter lov 1 februar 1936 nr 3 om inkasso-, auksjons- og rettshjelpsvirksomhet (1936-loven) § 1 måtte den som «erhvervsmessig eller til stadighet» ville drive auksjonsvirksomhet, ha kommunal auksjonsbevilling. På den annen side var innehavere av kommunale auksjonsbevilinger fritatt fra kravet i handelsloven § 4-1 om tillatelse fra politiet som forutsetning for å drive «handelsvirksomhet ... med brukte og kasserete ting», jf § 4-2. Med handelsvirksomhet menes «handel med varer i næring så vel for egen som for fremmed regning og så vel i eget som i fremmed navn», jf § 1-1 annet ledd. Uttrykket «handelsvirksomhet» oppfanger derfor praktisk sett all auksjonsvirksomhet som var bevillingspliktig etter 1936-loven.

Når inkassoloven trer i kraft 1 oktober 1989, opphører ordningen med kommunale auksjonsbevillinger, og auksjonsvirksomhet vil ikke lenger være omtalt i 1936-loven. På den annen side endres handelsloven § 4-2 slik at det bare er lensmenn etter oppdrag fra offentlig myndighet og advokater som kan drive auksjonsvirksomhet med brukte og kasserte ting uten polititillatelse. Auksjonsvirksomhet med andre varer enn brukte og kasserte ting kan nå normalt skje uten bevilling forutsatt at utøveren har «handelsrett», jf handelsloven § 1-3 jf kapittel 2.

Ved kronprinsregentens resolusjon 28 april 1989 ble det med hjemmel i handelsloven § 4-3 gitt ny forskrift om handel med brukte eller kasserte ting m v (Norsk Lovtidend Avd I nr 9 1989 s 329 - 332). Forskriften gir bl a nærmere regler om polititillatelse etter handelsloven § 4-1 (forskriften §§ 4 til 8). I § 2 annet ledd presiseres at forskriften også gjelder auksjonsvirksomhet med brukte og kasserte ting. Forskriften trådte i kraft 1 juli 1989. Næringsdepartementets rundskriv «Revisjon av forskrifter om handel med brukte og kasserte ting» 16.5.89 (ND 88/419-49 J JU) gir en kortfattet redegjørelse for forskriften.

I inkassoloven § 28 tredje ledd er det gitt en overgangsbestemmelse for dem som har kommunal auksjonsbevilling etter 1936-loven eller den tidligere loven fra 1913. De kan uten polititillatelse drive auksjonsvirksomhet også med brukte og kasserte ting i medhold av den kommunale bevillingen i inn-til ett år etter at inkassoloven har trådt i kraft, d v s frem til 1 oktober 1990. Etter dette tidspunkt kreves det polititillatelse etter handelsloven § 4-1. Kommunenes adgang til å gi auksjonsbevillinger opphører i det inkassoloven trer ikraft. Søknader om kommunal auksjonsbevilling som ikke er innvilget innen 1 oktober 1989, skal derfor ikke ferdigbehandles. Et eventuelt formannskapsvedtak om bevilling truffet etter 1 oktober 1989 vil være ugyldig og vil ikke kunne danne grunnlag for auksjonsvirksomhet med brukte og kasserte ting uten polititillatelse i overgangsperioden frem til 1 oktober 1990.

Plikten etter 1936-loven til å stille sikkerhet for auksjonsvirksomhet opphører idet inkassoloven trer i kraft, jf konge-

lig resolusjon 14 juli 1989 punkt III jf foredraget punkt 2.
Resolusjonen med foredrag er inntatt som vedlegg 3.

Etter fullmakt

Kirsti Coward
ekspedisjonssjef

Knut Helge Reinskou
lovrådgiver

Vedlegg 1

Adressater for dette rundskriv:

Departementene
Forbrukerombudet
Forbrukerrådet
Forbrukerkontorene
Forbrukertvistutvalget
Fylkesmennene
Kredittilsynet
Datatilsynet
Norges Bank
Påtalemyndighetene
Politikamrene
Regjeringsadvokaten
Den Norske Stats Husbank
Statens Landbruksbank

Høyesterett
Lagmannsrettene
Herreds- og byrettene
Forliksrådene
Namsmennene

Fylkeskommunene
Kommunene

Advokatene
Debitorforeningen
Den Norske Advokatforening
Den norske Bankforening
Den norske Dommerforening
Direktesalg forbundet
Fellesrådet for Realkreditt- og Hypotekforeningene
Finansieringsselskapenes Forening
Inkassobyråene
Juss-Buss

Kommunenes Sentralforbund
Kontoret for fri rettshjelp
Kredittforetakenes Forening
Landkreditt
Landsorganisasjonen i Norge
Lensmannsetatens Landslag
Norges Eiendomsmeglerforbund
Norges Forsikringsforbund
Norges Handelsstands Forbund
Norges Juristforbund
Norges Kemner- og kommunekassererforbund
Norges Kooperative Landsforening
Norges Kreditorforbund
Norges Lensmannslag
Norsk Kredittforum
Norske Inkassobyråers Forening
Næringslivets Hovedorganisasjon
Politiembetsmennesenes Landsforening
Samarbeidsutvalget for Forlikråd og Hovedstevnevitner i
byene
Skattefogdenes Landsforening
Sparebankforeningen i Norge
Stortingets ombudsmann for forvaltningen

Lov 13 mai 1988 nr 26 om inkassovirk- somhet og annen inndriving av forfalte pengekrav (inkassoloven)

Kapittel I. Område, definisjoner og fravikelighet

§ 1 Lovens område

Loven gjelder inndriving av forfalte pengekrav. Rettshjelp ved omtvistete pengekrav regnes ikke som inndriving. Loven viker for bestemmelser i eller i medhold av annen lov.

Kongen kan bestemme at loven skal gjelde for Svalbard og Jan Mayen.

§ 2 Definisjoner

Med inkassovirksomhet menes ervervsmessig eller stadig inndriving av forfalte pengekrav for andre.

Med inkassator menes en person eller et foretak som driver inkassovirksomhet.

§ 3 Fravikelighet

Bestemmelsene i eller i medhold av §§ 9 til 11, § 17 første ledd og § 19 kan fravikes ved avtale mellom fordringshaveren og skyldneren, men ikke til skade for en skyldner som har pådratt seg forpliktelsen i egenskap av forbruker. Bestemmelsene i eller i medhold av §§ 14 til 16 kan fravikes ved avtale mellom fordringshaveren og inkassatoren. For øvrig kan loven ikke fravikes ved avtale.

Kapittel II. Vilkår for inkassovirksomhet m m

§ 4 Vilkår for å drive inkassovirksomhet

Inkassovirksomhet kan bare drives av personer eller foretak når

- (a) den eller de som har den faglige ledelsen av inkassovirksomheten har inkassobevilling etter § 5,

- (b) inkassovirksomheten drives fra fast forretningssted i Norge, og
- (c) det er stilt sikkerhet som nevnt i § 23.

Inkassovirksomhet kan også drives i medhold av norsk advokatbevilling.

§ 5 *Vilkår for inkassobevilling*

Inkassobevilling gis etter søknad til personer som anses skikket til å være faglige ledere for inkassovirksomhet, og som dessuten

- (a) godtgjør å ha minst tre års praktisk erfaring med inndrivning av pengekrav i løpet av de siste ti år, og
- (b) godtgjør å ha hederligandel. Søkerne skal legge fram politiattest.

Kongen kan gi utfyllende forskrifter om vilkårene for tildeling av inkassobevilling.

§ 6 *Plikter for innehavere av inkassobevilling og for advokater*

Innehavere av inkassobevilling skal påse at vilkårene i § 4 første ledd er oppfylt når det utøves inkassovirksomhet i medhold av bevillingen. Bevillingshavere skal også påse at inkassovirksomheten utøves som bestemt i §§ 8 til 12, at eventuelle pålegg etter § 24 tredje ledd blir fulgt, og at virksomheten også ellers skjer på lovlig måte.

Kongen kan gi forskrift om plikt for innehavere av inkassobevillinger til å holde tilsynsmyndigheten for inkassovirksomhet orientert om den inkassovirksomheten som drives i medhold av bevillingen.

Advokater skal påse at den inkassovirksomheten som drives i medhold av deres advokatbevilling, utøves som bestemt i §§ 8 til 12, og også ellers skjer på lovlig måte.

§ 7 *Inndrivning av egne pengekrav*

Kongen kan bestemme at § 4 helt eller delvis skal gjelde for fordringshavere som stadig driver inn egne pengekrav av en angitt type. Dette kan bestemmes i forskrift for særskilte

grupper fordringshavere, eller ved enkeltvedtak for bestemte fordringshavere. Kongen bestemmer samtidig hvilke av lovens øvrige bestemmelser som skal gjelde for inndrivingen.

Kapittel III. Generalklausul om god inkassoskikk

§ 8 God inkassoskikk

Inkassovirksomhet skal utøves i samsvar med god inkassoskikk. Det samme gjelder ved leilighetsvis inndriving for andre og ved inndriving av egne pengekrav.

Det er i strid med god inkassoskikk å bruke inkassometoder som utsetter noen for urimelig påtrykk, skade eller ulempe.

Kapittel IV. Nærmere regler om inkassatorens forhold til skyldneren

§ 9 Inkassovarsel og betalingsfrist

Før en inkassator kan sette i verk inkassotiltak, skal fordringshaveren eller inkassatoren

- (a) etter kravets forfall ha sendt skyldneren skriftlig varsel om at inkasso vil bli satt i verk, og
- (b) i varslet ha gitt skyldneren en betalingsfrist som må ha løpt ut uten at beløpet er betalt.

Fristen for betaling etter første ledd skal være minst 14 dager regnet fra det tidspunkt da varslet ble sendt. Betalingen skal anses å ha skjedd innen fristen dersom betalingsoppdrag er innlevert til post eller bank innen fristens utløp.

§ 10 Betalingsoppfordring

Når et krav er mottatt til inkasso og betalingsfristen i inkassovarsel etter § 9 er løpt ut, skal inkassatoren sende skyldneren en skriftlig oppfordring (betalingsoppfordring) om enten å betale eller å komme med innsigelser mot kravet innen en frist på minst 14 dager. § 9 andre ledd gjelder tilsvarende. Forhold som gir grunn til tvil om kravet er rettmessig, skal være vurdert før en betalingsoppfordring sendes.

Betalingsoppfordringen skal angi

- (a) fordringshaverens navn,
- (b) hva kravet gjelder,
- (c) kravets størrelse med særskilt angivelse av hovedkrav og tilleggskrav som krav på morarente og erstatning for inndrivingskostnader,
- (d) eventuell morarentesats som er brukt, dato det er beregnet morarente fra, og
- (e) at unnlatt betaling kan føre til rettslig inndrivning og ytterligere kostnader for skyldneren.

Fullstendige opplysninger som nevnt i andre ledd bokstavene c og d er det ikke nødvendig å gi dersom beregningen av kravet er særdeles omfattende. Samlet krav må likevel alltid oppgis, og det må opplyses at en fullstendig oppstilling vil bli gitt ved forespørsel.

Varsel om rettslig inndrivning som nevnt i andre ledd bokstav e kan isteden sendes som et særskilt senere varsel med en egen betalingsfrist på minst 14 dager. § 9 andre ledd gjelder tilsvarende.

§ 11 *Plikter før rettslig inndrivning*

Før en inkassator setter i verk rettslig inndrivning, må inkassatoren ha sendt skyldneren en betalingsoppfordring med varsel om at rettslig inndrivning vil bli satt i verk, jf § 10. De betalingsfrister som skyldneren har fått, må dessuten ha løpt ut, og inkassatoren må ha vurdert om kravet er rettmessig.

Dersom det er gått mer enn seks måneder siden betalingsoppfordringen ble sendt, kan inkassatoren ikke sette i verk rettslig inndrivning før betalingsfristen i en ny betalingsoppfordring etter § 10 er løpt ut.

§ 12 *Unntak fra varslingsplikten m m*

Bestemmelsene i §§ 9 til 11 gjelder ikke ved inndrivning av pengekrav som er knyttet til en veksel eller en sjekk.

Går det klart fram at skyldneren søker å unndra seg betalingen, eller foreligger andre særlige forhold, kan bestemmelsene i §§ 9 til 11 fravikes i den utstrekning det er fare for at dekningsmulighetene ellers helt eller delvis vil bli forspilt.

Dersom et pengekrav bestrides, kan spørsmålet om kravet er rettmessig bringes inn til rettslig avgjørelse uten at bestemmelsene i §§ 9 til 11 først er fulgt.

§ 13 *Inkassatorens legitimasjon*

Skyldneren kan med frigjørende virkning betale til en inkassator som har fått i oppdrag å drive inn kravet. Innsigelser som er satt fram overfor inkassatoren, har samme virkning som om innsigelsene var satt fram overfor fordringshaveren. Fordringshaveren er bundet av de nedbetalingsordninger som inkassatoren avtaler med skyldneren. Skyldnerens rett etter denne paragrafen er uavhengig av kunnskap om inkassatorens rett i forholdet til fordringshaveren.

Kapittel V. Nærmere regler om inkassatorens forhold til fordringshaveren

§ 14 *Inkassatorens disposisjonsrett*

En inkassator har i forhold til fordringshaveren rett til på dennes vegne å sette i verk de tiltak som har naturlig sammenheng med inkassooppdraget. Uten fordringshaverens uttrykkelige samtykke kan inkassatoren likevel bare i påtrengende tilfelle sette i verk annen rettslig inndrivning enn å ta ut forliksklage eller å begjære utlegg, avsetning eller utpantning.

§ 15 *Inkassatorens opplysningsplikt*

En inkassator skal holde fordringshaveren orientert om inkassosakens utvikling. Når oppdraget er avsluttet, skal inkassatoren gi fordringshaveren en skriftlig oppgave som viser hva skyldneren er krevd for, hva skyldneren har betalt, og hvilket vederlag inkassatoren krever for arbeid og kostnader.

§ 16 *Behandlingen av innkasserte midler*

Inkassatoren skal snarest utbetale innkasserte midler til fordringshaveren. Inkassatoren kan holde tilbake et beløp svarende til sitt vederlag. Dersom utbetalingen til fordrings-

haveren ikke skjer snarest, skal inkassatoren holde de innkasserte midlene atskilt fra egne.

Kongen kan gi forskrifter om behandlingen av innkasserte midler og om rett til renter av slike midler.

Kapittel VI. Skyldnerens erstatningsplikt m m

§ 17 Skyldnerens ansvar for kostnader ved utenrettslig inndrivning

Skyldneren plikter å erstatte fordringshaverens nødvendige kostnader ved utenrettslig inndrivning. Dette gjelder både kostnader ved å ha engasjert en inkassator og kostnader ved å drive inn kravet selv.

Kostnadene kan ikke kreves erstattet dersom skyldneren hadde innsigelser som det var rimelig grunn til å få vurdert før inndrivningen ble satt i verk. Dette gjelder selv om kostnadene påløp før innsigelsene ble satt fram, dersom ikke skyldneren burde satt dem fram tidligere.

Fordringshaveren kan ikke kreve erstatning for vederlag til en inkassator dersom skyldneren har betalt innen betalingsfristen i et inkassovarsel etter § 9.

Skyldneren plikter heller ikke å erstatte kostnadene dersom fordringshaveren, en inkassator eller andre som har bistått fordringshaveren, har opptrådt i strid med god inkassoskikk overfor skyldneren, jf § 8, eller en inkassator har unnlatt å følge pålegg i forhold til skyldnere etter § 24 tredje ledd. Erstatning for vederlag til en inkassator kan ikke kreves dersom reglene i §§ 9 til 11, jf § 12, er overtrådt.

§ 18 Kostnader ved rekningsutstedelse

I forbrukerforhold kan gebyr eller annen godtgjørelse for utstedelse og sending av første gangs rekning bare kreves i den utstrekning slik godtgjørelse kunne vært krevd før forfall. Det kan aldri kreves mer for rekning etter forfall enn det som følger av §§ 17, 19 og 20.

§ 19 Forskrift om erstatningsbeløp

Kongen kan ved forskrift fastsette beløp som fordringshaveren kan kreve av en erstatningsansvarlig skyldner

- (a) når det etter kravets forfall er sendt skriftlig puring, eller inkassovarsel etter § 9, og
- (b) når fordringshaveren selv har sendt en betalingsoppfordring som tilfredsstillende kravene i § 10.

Beløpene som fastsettes kan variere etter størrelsen av pengekravene.

Med de begrensninger som følger av § 20 kan en fordringshaver som har hatt større kostnader ved å drive inn kravet selv, kreve disse erstattet istedenfor beløp fastsatt i medhold av første ledd.

§ 20 Forskrift om maksimal erstatningsplikt

Kongen kan ved forskrift fastsette maksimalsatser for den erstatning fordringshavere kan kreve av en skyldner for kostnader ved å ha engasjert en inkassator eller for andre kostnader ved utenrettslig inndrivning. Satsene kan variere etter størrelsen av pengekravene.

§ 21 Kostnader ved rettslig inndrivning

For kostnader ved rettslig inndrivning gjelder rettergangslovgivningens regler om sakskostnader.

Kapittel VII. Taushetsplikt, sikkerhetsstillelse, tilsynsmyndighet og sanksjoner

§ 22 Taushetsplikt

En inkassator, dennes ansatte og andre hjelpere har plikt til å bevare taushet overfor uvedkommende om det de i forbindelse med inkassovirksomheten får vite om noens personlige forhold eller drifts- og forretningsforhold. Dette gjelder ikke dersom ingen berettiget interesse tilsier taushet.

Første ledd hindrer ikke at opplysninger overlates til eller lovlig brukes i kredittopplysningsvirksomhet som drives i samsvar med lov 9 juni 1978 nr 48 om personregistre m m.

§ 23 Sikkerhetsstillelse

En inkassator som driver inkassovirksomhet i medhold av en inkassobevilling etter § 5, skal stille sikkerhet. Sikkerhe-

ten hefter for ansvar inkassatoren pådrar seg overfor fordringshavere og skyldnere ved utøvelsen av inkassovirksomheten.

Kongen gir nærmere forskrift om sikkerhetsstillelsen. Kongen kan bestemme at lov 14 juni 1985 nr 61 om verdipapirhandel §§ 31 til 33 skal gjelde tilsvarende ved krav på dekning av inkassatorers sikkerhet.

§ 24 *Bevillings- og tilsynsmyndighet*

Tilsyn med inkassovirksomhet som drives i medhold av en inkassobevilling etter § 5, føres av Kredittilsynet etter lov 7 desember 1956 nr 1 om Kredittilsynet.

Kredittilsynet tildeler og inndrar inkassobevillinger, jf §§ 5 og 25.

Kredittilsynet kan gi inkassatorer som driver inkassovirksomhet i medhold av bevilling etter § 5, pålegg om å endre praksis som medfører fare for overtredelser av loven her eller av lov om Kredittilsynet.

§ 25 *Inndragning av bevilling*

En inkassobevilling etter § 5 kan inndras dersom det finnes utilrådelig å la inkassovirksomhet drives i medhold av bevillingen fordi

- (a) bevillingshaveren ikke har overholdt sine plikter etter § 6, eller
- (b) vilkårene for å tildele bevillingen ikke lenger er til stede, eller
- (c) det foreligger andre særlige grunner.

§ 26 *Straff*

Med bøter eller fengsel inntil tre måneder, eller begge deler, straffes den som forsettlig overtrer eller medvirker til overtredelse av

- (a) §§ 4, 6, 22, forskrifter i medhold av §§ 6 eller 20, eller pålegg i medhold av § 24 tredje ledd, eller
- (b) §§ 8, 9, 10 eller 11, forutsatt at disse bestemmelsene er overtrådt gjentatte ganger eller at overtredelsen er grov.

Den som uaktsomt overtrer eller medvirker til en overtredelse som nevnt i første ledd, straffes med bøter.

Er en overtredelse som nevnt i første ledd begått av noen som har handlet på vegne av et selskap med begrenset ansvar, et kommandittselskap eller en annen sammenslutning, en stiftelse eller en offentlig virksomhet, kan bøtStraff ilegges foretaket. Dette gjelder selv om ingen enkeltperson kan straffes for overtredelsen. Foretaket kan også fradømmes retten til å drive næringsvirksomhet. Ved avgjørelser etter leddet her tas det særlig hensyn til om overtredelsen er foretatt for å fremme foretakets interesser, eller om foretaket har hatt fordel av overtredelsen. For tap av retten til å drive næringsvirksomhet gjelder straffeloven § 29 tilsvarende.

Kapittel VIII. Ikrafttredelse, overgangsbestemmelser og endring i andre lover

§ 27 Ikrafttredelse

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

§ 28 Overgangsbestemmelser

Loven gjelder inndrivning av pengekrav som forfaller etter lovens ikrafttredelse. Loven gjelder også inndrivning av pengekrav som en inkassator etter lovens ikrafttredelse får i oppdrag å drive inn.

Inkassovirksomhet i medhold av kommunale inkassobevillinger etter lovene 21 juni 1913 eller 1 februar 1936 nr 3 om inkasso-, auksjons- og rettshjelpsvirksomhet som er tildelt før loven her trer i kraft, kan ikke utøves mer enn ett år etter at loven trer i kraft. En innehaver av en personlig, kommunal inkassobevilling skal uten ytterligere dokumentasjon gis inkassobevilling etter § 5 i loven her, dersom vedkommende søker om dette innen ett år etter at loven har trådt i kraft. Det samme gjelder for styremedlemmer i foreninger og selskaper som har hatt kommunal inkassobevilling.

Auksjonsvirksomhet i medhold av kommunale auksjonsbevillinger etter de lovene som er nevnt i andre ledd og som er tildelt før loven her trer i kraft, kan fortsette uten særskilt

polititillatelse etter lov 6 juni 1980 nr 21 om handelsvirksomhet § 4-1 i ett år etter at loven her trer i kraft.

§ 29 *Oppheving og endring i andre lover*

Fra den tiden loven tar til å gjelde, gjøres følgende endringer i andre lover:

- (1) *Lov 13 august 1915 nr 6 om rettergangsmaaten for tvistemaal*

§ 277 annet ledd skal lyde:

Ved inngiing av forliksklage kan den som har rett til å drive rettshjelpsvirksomhet og som ikke er lensmann, brukes som prosessfullmektig etter de samme reglene som advokater. Ved inkassovirksomhet i medhold av inkassobevilling etter inkassoloven 13 mai 1988 nr 26, gjelder dette likevel bare bevillingshaveren.

- (2) *Lov 13 august 1915 nr 7 om tvangsfuldbyrdelse*

§ 24 annet ledd skal lyde:

Som prosessfullmektig under tvangsfullbyrding kan de som har rett til å drive rettshjelpsvirksomhet brukes etter de samme reglene som advokater. Ved inkassovirksomhet i medhold av inkassobevilling etter inkassoloven 13 mai 1988 nr 26, gjelder dette likevel bare bevillingshaveren.

- (3) *Lov 14 august 1918 nr 3 om offentlige auksjoner og licitationer*

§ 2 skal lyde:

Med de begrensninger som følger av lov 6 juni 1980 nr 21 om handelsvirksomhet, kan enhver selv eller ved andre holde offentlig auksjon over gods som tilhører ham, og som han har rett til å selge.

- (4) *Lov 1 februar 1936 nr 3 om inkasso-, auksjons- og rettshjelpsvirksomhet*

Ny tittel skal lyde:

Lov om adgangen til å drive rettshjelpsvirksomhet

§§ 1 til 5 oppheves.

§ 6 første ledd nr 2 skal lyde:

2. rettshjelpsvirksomhet som drives av noen som driver inkassovirksomhet i medhold av inkassobevilling etter inkassoloven 13 mai 1988 nr 26, for så vidt hjelpen ytes i forbindelse med et inkassooppdrag vedkommende har påtatt seg.

(5) Lov 14 mars 1964 nr 2 om revisjon og revisorer

§ 1 nr 3 skal lyde:

3. Enhver som driver inkassovirksomhet i medhold av inkassobevilling etter inkassoloven 13 mai 1988 nr 26.

(6) Lov 10 februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningsaker

§ 12 annet ledd annet punktum skal lyde:

Forvaltningsorganet kan likevel tilbakevise den som uten å være advokat, søker erverv ved å opptre for andre i forvaltningssaker, men ikke i saker der vedkommende fullmektig etter lov av 1 februar 1936 om adgangen til å drive rettshjelpsvirksomhet har adgang til å drive rettshjelpsvirksomhet.

(7) Lov 17 desember 1976 nr 100 om renter ved forsinket betaling m m

§ 4 bokstav c skal lyde:

c) Fordringshaveren kan ikke i tillegg til morarenten kreve gebyrer eller andre gjennomsnittsberegnete tapsposter. Unntatt herfra er erstatningsbeløp som kan kreves av skyldneren i medhold av inkassoloven 13 mai 1988 nr 26 §§ 17 til 20.

(8) Lov 13 mai 1977 nr 35 om regnskapsplikt m v

§ 3 annet ledd annet punktum skal lyde:

Første ledd gjelder heller ikke for den som driver kredittopplysning eller handelsvirksomhet med dertil innkjøpte varer eller auksjonsvirksomhet eller virksomhet i medhold av mesterbrev etter lov om mesterbrev i håndverk og annen næring eller som i medhold av bevilling driver entreprenørvirksomhet, apotek, restaurant, hotell, fondsmegling, aksjemeg-

ling, eiendomsmegling, advokatvirksomhet, inkassovirksomhet eller rettshjelpsvirksomhet.

(9) *Lov 6 juni 1980 nr 21 om handelsvirksomhet*

§ 4-2 skal lyde:

Bestemmelsene i § 4-1 gjelder ikke for auksjonsvirksomhet som drives av lensmenn etter oppdrag fra offentlig myndighet eller av advokater.

Kongelig resolusjon 14 juli 1989 om
(1) Ikrafttredelse av lov 13 mai 1988 nr
26 om inkassovirksomhet og annen
inndrivning av forfalte pengekrav
(inkassoloven) og
(2) Forskrift til inkassoloven m m
(inkassoforskriften)

1. INNLEDNING

Justisdepartementet foreslår at lov 13 mai 1988 nr 26 om inkassovirksomhet og annen inndrivning av forfalte pengekrav (inkassoloven) settes i kraft fra 1 oktober 1989, jf tilrådingen punkt I.

Loven forutsetter at det gis forskrift om inkassatorers sikkerhetstillelse. Loven inneholder dessuten flere andre forskriftshjemler. Da loven ble gitt, ble en del av disse forutsatt benyttet. Justisdepartementet har derfor utarbeidet utkast til «inkassoforskrift», jf tilrådingen punkt IV og vedlagte utkast. Enkelte eldre forskrifter må oppheves, jf tilrådingen punkt III.

Kongens myndighet til å gi utfyllende forskrift om vilkårene for tildeling av inkassobevilling og forskrift om bevillingshaveres opplysningsplikt overfor Kredittilsynet, foreslås delegert til Kredittilsynet, jf tilrådingen punkt II.

Utkast til inkassoforskrift ble sendt på høring 5 juli 1988. Utkastet til resolusjonen her er utarbeidet i samarbeid med Finansdepartementet og er blitt forelagt Forbruker- og administrasjonsdepartementet, som ikke har hatt spesielle merknader.

2. TIL RESOLUSJONEN PUNKT III

Med hjemmel i lov 1 februar 1936 nr 3 om inkasso-, auksjons- og rettshjelpsvirksomhet § 3 første ledd er det ved kongelig resolusjon 29 januar 1937 og ved Justisdepartementets rundskriv 24 april 1937 gitt forskrifter om inkassatorers sikkerhetstillelse. Disse forskrifter erstattes av de nye bestemmelsene om sikkerhetstillelse i inkassoforskriften når inkassoloven og inkassoforskriften trer i kraft.

Etter inkassoloven § 28 annet ledd kan inkassovirksomhet fortsatt drives i medhold av bevilling etter 1936 loven eller den tidligere 1913 loven i inntil ett år etter at den nye inkassoloven trer i kraft. Forskriftene etter 1936 loven om sikkerhetstillelse må derfor fortsatt gjelde i denne overgangsperioden for så vidt inkassovirksomhet drives i medhold av 1936 eller 1913 lovene, jf overgangsbestemmelsen i tilrådingen punkt III annet punktum.

Inkassatorer som har inkassobevilling etter 1936 eller 1913 lovene vil kunne drive inkassovirksomhet i medhold av denne bevillingen frem til 1 oktober 1990 uavhengig av om vedkommendes faglige leder(e) av inkassovirksomheten, jf inkassoloven § 4, i løpet av det forutgående år har fått bevilling etter inkassoloven § 5. For slike inkassatorer behøver derfor de nye bestemmelsene om sikkerhetstillelse ikke å være oppfylt før 1 oktober 1990.

Forskriftene om sikkerhetstillelse etter 1936 loven gjelder også for dem som driver auksjonsvirksomhet i medhold av kommunal auksjonsbevilling. For denne gruppen opphører plikten til å stille sikkerhet i det inkassoloven trer i kraft, og auksjonsvirksomhet er derfor ikke nevnt i resolusjonen punkt III annet punktum.

3. TIL INKASSOFORSKRIFTEN

Til kap 1 Fordringshaverens rett til gebyrmessig erstatning for purring, inkassovarsel og betalingsoppfordring

til § 1-1 Innledning

Forskriften kapittel 1 regulerer fordringshaverens rett til gebyrmessig erstatning etter inkassoloven § 19. § 1-1 første ledd er en innledende bestemmelse som minner om at skyld-

nerens plikt til å svare erstatning for varsler (purringer, inkassovarsler og betalingsoppfordringer) beror på inkassoloven §§ 17 og 18. Det er § 17 første ledd som stiller opp erstatningsplikten, og vilkårene der må være oppfylt før det kan kreves gebyrmessig erstatning etter forskriften. I denne forbindelse må det vurderes om det var nødvendig å sette i gang inndrivningstiltaket, se nærmere Ot prp nr 2 (1987-88) s 120-21. Videre kan unntakene i § 17 annet ledd til fjerde ledd samt i § 18 føre til at en fordringshaver ikke kan kreve erstatning etter forskriften kapittel 1 selv om vilkårene i § 17 første ledd er oppfylt.

Ordene «uten hensyn til de faktiske kostnader» fremhever at reglene om gebyrmessig erstatning gir fordringshaveren rett til den gebyrmessige erstatning uten å måtte dokumentere konkret tap og uavhengig av tapets størrelse.

Etter inkassoloven § 19 tredje ledd kan fordringshaveren velge å kreve erstatning for faktisk tap i stedet for å kreve gebyrmessig erstatning. Dette gjentas i forskriften § 1-2 annet ledd som samtidig minner om at dette forutsetter at skyldneren er erstatningsansvarlig etter inkassoloven §§ 17 og 18 og om at forskriften kapittel 2 om skyldnerens maksimale ansvar også gjelder i denne forbindelse.

til § 1-2 Gebyrmessig erstatning for varsler

Hvilke varsler fordringshaveren kan kreve gebyrmessig erstatning for og hvor stor denne erstatning er, fremgår av § 1-2.

For skriftlig purring og for inkassovarsel etter inkassoloven § 9 kan det kreves et beløp lik en tidel av rettsgebyret, jf forskriften § 1-2 første og annet ledd. Forskriften § 1-2 første ledd krever at purringen «angir kravets størrelse og hva kravet gjelder». Dette er i samsvar med hva som ligger i ordet «purring» slik det er brukt i inkassoloven § 19, jf Ot prp nr 2 (1987-88) s 123. Gebyrmessig erstatning kan kreves uavhengig av hvem som har sendt purringen eller inkassovarslet. F eks kan gebyrmessig erstatning kreves også når fordringshaveren har overlatt varslingsrutinene til et inkassobyrå. Ordinært vederlag til inkassatoren («inkassosalær» m m)

kan imidlertid ikke kreves erstattet dersom skyldneren betaler innen betalingsfristen i inkassovarselet, jf inkassoloven § 17 tredje ledd.

Forskriften krever at purringen eller inkassovarselet er sendt tidligst 14 dager etter forfall. Bakgrunnen for dette er for det første at mange skyldnere tror de betaler i rett tid dersom de ordner betaling i bank eller på postkontor på forfallsdagen. For det annet vil for hurtige purrerutiner hos fordringshaverne medføre at det i en del tilfeller purres selv om skyldneren har betalt i rett tid. For det tredje vil purring eller inkassovarsel som sendes umiddelbart etter forfall ofte være et unødvendig tiltak når skyldneren allerede har ordnet betaling, jf inkassoloven § 17 første ledd. Reglene om gebyrmessig erstatning bør utformes slik at diskusjon om purring eller inkassovarsel var nødvendig, unngås i flest mulig tilfeller.

For purring eller inkassovarsel sendt tidligere enn 14 dager etter forfall, må fordringshaveren eventuelt kreve erstatning etter reglene nevnt i § 1-1 annet ledd.

For betalingsoppfordring som fordringshaveren selv sender, kan fordringshaveren kreve en gebyrmessig erstatning lik en tredel av rettsgebyret, jf forskriften § 1-2 tredje ledd. Gebyrmessig erstatning kan imidlertid bare kreves dersom betalingsoppfordringen tilfredsstiller kravene i inkassoloven § 10. Dette gjelder ikke bare kravene til oppfordringens innhold, men også kravet om at oppfordringen ikke må være sendt før utløpet av en betalingsfrist på minst 14 dager fastsatt i purring eller inkassovarsel, og regelen om at betaling anses å ha skjedd innen fristen dersom betalingsoppdrag er innlevert til post eller bank innen fristens utløp, jf henvisningen i inkassoloven § 10 første ledd til § 9 annet ledd. Dette fremgår uttrykkelig i forskriften § 1-2 tredje ledd.

Gebyrmessig erstatning kan kreves for varselet. Hvis flere krav tas med i samme varsel, kan det bare kreves erstatning for ett varsel. I hvilken utstrekning det kan kreves erstatning for flere varsler for flere krav mellom samme fordringshaver og skyldner, vil bero på nødvendighetskriteriet i inkassoloven § 17 første ledd. Hvis en fordringshaver har mange krav overfor samme skyldner, kan det etter omstendighetene bli ansett som unødvendige kostnader dersom ikke alle kravene

tas med i ett varsel, særlig hvis kravene har en viss sammenheng.

Den gebyrmessige erstatning er fastsatt som en brøkdel av «rettsgebyret», jf rettsgebyrloven 17 desember 1982 nr 86 § 1. § 1-2 fjerde ledd presiserer og utdyper dette.

til § 1-3 Flere varsler

§ 1-3 regulerer fordringshaverens adgang til å kreve gebyrmessig erstatning for flere varsler. Etter første ledd første punktum kan det kreves erstatning enten for to purringer og en etterfølgende betalingsoppfordring eller for en purring, ett etterfølgende inkassovarsel og en etterfølgende betalingsoppfordring. Erstatning for to purringer eller for en purring og et etterfølgende inkassovarsel forutsetter imidlertid at skyldneren har oversittet en betalingsfrist på minst 14 dager fastsatt i den første purringen, og at skyldneren ikke har betalt innen fristens utløp, jf første ledd annet og tredje punktum. For erstatning for betalingsoppfordring følger tilsvarende av § 1-2 tredje ledd.

Regelen i § 1-3 annet ledd ble forklart i høringsbrevet 5 juli 1988:

«[En] fordringshaver bør kunne starte på nytt, med ny rett til gebyrmessige erstatningsbeløp, dersom det har gått tilstrekkelig lenge siden forrige forsøk. Inkassoloven § 11 annet ledd krever ny betalingsoppfordring med varsel om rettslige skritt dersom det er gått mer enn 6 måneder siden forrige betalingsoppfordring ble sendt. Direkte gjelder denne plikten bare inkassatorer, men departementet finner grunn til også å oppfordre fordringshavere som driver egeninkasso til å følge en slik praksis. Det bør derfor kunne kreves nytt gebyrbeløp ved ny betalingsoppfordring som er sendt mer enn 6 måneder siden siste betalingsoppfordring som det ble krevet gebyrbeløp for, er sendt. Hvis det sendes en ny betalingsoppfordring før det er gått 6 måneder, kan det ikke kreves gebyrmessig erstatning for denne. Av samme grunn finner departementet at det bør kunne kreves gebyrmessig erstatning for ny purring og eventuelt nytt inkassovarsel dersom det er gått over et halvt år siden forrige purring eller varsel som det ble krevet gebyrbeløp for, er sendt.

[Paragrafen] gir ingen begrensning av hvor mange ganger det kan startes på nytt med inndrivning som gir rett til gebyr-messig erstatning, forutsatt at det er gått 6 måneder mellom hver gang. Begrensningen i inkassoloven § 17 første ledd til kostnader som kan anses nødvendige, vil imidlertid gjelde, Etter omstendighetene kan stadig gjentatte inndrivingsfor-søk også bli ansett stridende mot «god inkassoskikk». Den maksimale erstatningsplikten etter inkassoloven § 20 og ka-pittel 2 i forskriften her setter dessuten ... et absolutt tak for hvor mye som kan kreves i erstatning. ...»

Til kap 2 Skyldnerens maksimale erstatningsplikt for utenrettslige inndrivingskostnader

til § 2-1 Innledning

Forskriften kapittel 2 regulerer skyldnerens maksimale erstatningsansvar for fordringshaverens utenrettslige inndrivingskostnader. Bestemmelsene er gitt med hjemmel i inkas-soloven § 20. Motstykket til «kostnader ved utenrettslige inndrivning» er kostnader ved rettslig inndrivning, d v s kostna-der som faller inn under rettergangslovgivningens regler om saks-kostnader, jf inkassoloven § 21.

Forskriften § 2-1 er en innledende bestemmelse som slår fast at fordringshaveren ikke kan kreve høyere erstatning av skyldneren for utenrettslige inndrivingskostnader enn det som er tillatt etter §§ 2-2 til 2-5. Den øvre grense for skyldne-rens ansvar er bygget opp av fire elementer:

- generelle maksimalsatser for «enkle saker», jf § 2-2,
- generelle maksimalsatser for «tyngre saker», jf § 2-3,
- forhøyelse av maksimalsatsene i enkelte tilfeller, jf § 2-4, og
- en særlig adgang til kreve høyere, faktiske kostnader er-stattet, jf § 2-5.

Om og i hvilken utstrekning skyldneren er ansvarlig for de enkelte kostnader fordringshaveren har hatt, reguleres av in-kassoloven § 17. Betydningen av forskriften kapittel 2 ligger i at kapitlet setter en øvre grense for den erstatningsplikt som eventuelt følger av inkassoloven § 17. Grensene i kapittel 2

gjelder også for gebyrmessig erstatning etter kapittel 1. Slik erstatning kan ikke kreves i tillegg til maksimalsatsene.

til § 2-2 Maksimalsatser for enkle saker og

§ 2-3 Maksimalsatser for tyngre saker

Utkastet i høringsbrevet 5 juli 1988 inneholdt én tabell for maksimalsatser. De utenrettslige inndrivingskostnadene varierer imidlertid meget fra sak til sak. Dette medfører at det er vanskelig i én tabell å forene hensynet til en rimelig kostnadsdekning for fordringshavere med hensynet til å verne skyldnere mot et kostnadsansvar som ikke står i et rimelig forhold til vedkommendes mislighold. Forskriften oppstiller derfor to tabeller: en for «enkle saker», som ligger under tabellen i høringsbrevet, og en for «tyngre saker», som ligger over tabellen i høringsbrevet. Det avgjørende for hvilken tabell som kommer til anvendelse i det enkelte tilfelle, er om skyldneren har oversittet fristen i en betalingsoppfordring med mer enn 14 dager, jf innledningen til tabellen i § 2-3 første ledd og § 2-3 annet ledd. For at den høyere tabellen i § 2-3 skal komme til anvendelse, må tre hovedvilkår være oppfylt:

For det første må det være sendt purring eller inkassovarsel til skyldneren. En purring må sendes etter forfall og må angi kravets størrelse og hva kravet gjelder. Et inkassovarsel må oppfylle kravene i inkassoloven § 9. Enten det er sendt purring eller inkassovarsel, må skyldneren i varselet være gitt en betalingsfrist på minst 14 dager. I motsetning til gebyrmessig erstatning etter forskriften § 1-2 første ledd, forutsetter ikke § 2-3 at purringen eller inkassovarselet først er sendt 14 dager etter forfall.

For det annet må skyldneren etter utløpet av betalingsfristen i purringen eller inkassovarselet være sendt en betalingsoppfordring som tilfredsstiller kravene i inkassoloven § 10, jf merknadene til § 1-2 tredje ledd om hva som ligger i dette. Etter inkassoloven § 10 annet ledd bokstav e skal betalingsoppfordringen gjøre skyldneren oppmerksom på at unnlattelse av å betale kan medføre ytterligere kostnader. Betalingsoppfordringen kan sendes av fordringshaver eller av inkassator. Dersom det er fordringshaveren som sender betalingsoppfordringen, følger det imidlertid av inkassoloven § 10 at inkassatoren må sende ny betalingsoppfordring dersom in-

kassatoren etter den første betalingsoppfordringen får i oppdrag å drive inn kravet. I forhold til § 2-3 er det den første oppfordringen som er avgjørende. Dersom det er inkassatoren som sender betalingsoppfordringen, følger det av henvisningen til inkassoloven § 10 at det tidligere må være sendt inkassovarsel til skyldneren, jf henvisningen i inkassoloven § 10 første ledd til § 9.

For det tredje må skyldneren ha oversett betalingsfristen på minst 14 dager som vedkommende skal være gitt i betalingsoppfordringen, med mer enn 14 dager. En betaling anses å ha skjedd den dag betalingsoppdrag ble innlevert til post eller bank, jf forskriften § 2-3 annet ledd annet punktum. Tabellen i § 2-3 kommer derfor tidligst til anvendelse 42 dager etter forfall: Først må det sendes purring eller inkassovarsel med minst 14 dagers betalingsfrist. Etter fristens utløp må det sendes betalingsoppfordring med en ny betalingsfrist på minst 14 dager. Denne siste fristen må være oversett med minst 14 dager.

Felles for tabellene i §§ 2-2 og 2-3 er at de inneholder maksimalsatser som varierer etter kravets størrelse, og at tabellene er bygget opp på samme måte som de pristabeller («inkassotariffer») som er vanlige i inkassobransjen. Til forskjell fra tariffene regulerer imidlertid forskriften skyldnerens erstatningsansvar overfor fordringshaveren, ikke hvilket vederlag inkassatoren har krav på. Vederlaget («inkassosalæret» samt eventuell adgang til utgiftsrefusjon) kan fordringshaver og inkassator fastsette uavhengig av forskriften. Forskriften kapittel 2 setter bare grenser for i hvilken utstrekning skyldneren kan belastes for vederlaget til inkassatoren og for andre inndrivingskostnader.

De fleste inkassotariffer inneholder bestemmelser om tilleggssalær for en rekke skritt under inndrivningen, f eks for utferdigelse av forliksklage og utleggsbegjæring og for utferdigelse av påkrav og besørgelse av tinglysning. Fordringshaverens adgang til å kreve erstatning av skyldneren for tilleggssalær for rettslige skritt, reguleres ikke av forskriften, jf inkassoloven § 21 som presiserer at for kostnader ved rettslig inndrivning gjelder rettergangslovgivningens regler om saks-kostnader. For utenrettslige skritt som utferdigelse av påkrav og besørgelse av tinglysning vil derimot forskriften set-

te grenser for i hvilken utstrekning fordringshaveren kan kreve erstatning av skyldneren for tilleggssalær til inkassatoren. Forskriften har imidlertid i § 2-4 første ledd en bestemmelse om forhøyelse av maksimalsatsene som korresponderer med enkelte vanlige bestemmelser om tilleggssalær for utenrettslige skritt.

I tillegg til salær og eventuelle tilleggssalærer belaster mange inkassatorer fordringshaveren for direkte utgifter. Er dette «utenrettslige» utgifter, kan skyldneren bare pålegges å erstatte dem i den utstrekning det er rom for det innenfor forskriften kapittel 2. Etter § 2-4 annet og tredje ledd forhøyes imidlertid maksimalsatsene i enkelte slike tilfeller.

Maksimalsatsene er fastsatt slik at det for fordringshaveren i utgangspunktet skal være mulig å avkreve skyldneren erstatning for nødvendig vederlag til inkassator. Et formål med reguleringen er imidlertid å bidra til priskonkurransen i inkassobransjen. Et annet formål er å begrense adgangen til «no cure no pay» ordninger og for skyldnernes regning, dvs ordninger hvor de skyldnere som frivillig eller ufrivillig oppfyller etter inkassopågang, i realiteten belastes ikke bare for kostnadene ved inkassopågangen overfor dem selv, men også helt eller delvis for kostnadene ved de mange inkassooppdrag som ikke fører til dekning. Disse to hensyn kan bare ivaretas ved at maksimalsatsene settes så lavt at det innenfor dem ikke vil være rom for tilfredsstillende vederlag til en inkassator som arbeider på «no cure no pay» basis e l. Forskriften forbyr imidlertid ikke slike ordninger. Den bare begrenser adgangen til å belaste skyldneren for det høyere vederlag «no cure no pay» og forutsetter ved vellykket inkasso.

Det maksimale erstatningsbeløp etter §§ 2-2 og 2-3 vil gjelde for hvert enkelt krav som innkasseres. Hva dette innebærer, ble utdypet i høringsbrevet 5 juli 1988:

«... Det må tas stilling til om man står overfor ett eller flere krav. Selv om en formelt står overfor flere krav, kan det etter omstendighetene være i strid med nødvendighetskriteriet i inkassoloven § 17 første ledd å kreve erstatning i samsvar med maksimalsatsene for hvert enkelt krav i en situasjon

hvor f.eks. en fordringshaver har mange krav mot en og samme skyldner. En slik situasjon kan føre til at innkrevingsarbeidet samlet blir mye enklere. Uavhengig av om en formelt har for seg flere krav, bør kravene dessuten ses under ett dersom fordringshaveren og eventuelt inkassatoren i sine kravbrev m.v. har behandlet kravene samlet. Summen av kravene slik som angitt i § 2-2 [annet] ledd, vil i så fall være avgjørende for hvilken maksimalsats som kommer til anvendelse.
... »

Etter § 2-2 annet ledd første punktum jf § 2-3 tredje ledd er det hovedkravets størrelse tillagt eventuelle renter påløpt før forfall, som er avgjørende for hvilket trinn i tabellene som kommer til anvendelse. Renter påløpt etter forfall, enten det er morarente etter morarentelovens satser, avtalt morarente eller annen avtalt rente som fortsatt løper, regnes ikke med ved beregningen. Undertiden anvendes den betraktningmåte at hovedkravet øker etterhvert som påløpte renter legges til («kapitalisering av renter»). I forhold til maksimalsatsene skal en se bort fra slik økning av hovedstolen som finner sted etter forfall. Det er hovedkravets størrelse på forfallstidspunktet som er avgjørende. Inndrivingskostnader medregnes heller ikke ved anvendelsen av tabellen. Dersom skyldneren oppfyller «kravet» ved forfall, men inndrivning er nødvendig for morarenter og kostnader, er det morarentene og kostnadene som tilsammen utgjør «kravet» i forhold til første ledd ved beregningen av skyldnerens maksimale erstatningsansvar for kostnadene ved inndrivningen av morarenter og kostnader. Det kan imidlertid selvsagt ikke først kreves erstatning for kostnader ved inndrivning av hovedkravet innenfor en maksimalsats beregnet etter hovedkravets størrelse, og deretter erstatning for kostnader ved inndrivning av morarenter og kostnader innenfor en maksimalsats beregnet utfra disse postenes størrelse.

Undertiden kommer fordringshaveren og skyldneren overens om en avdrags- eller henstandsordning e l hvor det opprinnelige forfallstidspunkt forskyves. For at bestemmelsen i annet ledd første punktum ikke skal motvirke slike ordninger, bestemmes det i annet punktum at det i så fall er det nye forfallstidspunktet som er avgjørende for hvilke renter

som kan tas med ved beregningen av maksimalsatsen. Det kan imidlertid aldri tas hensyn til renter som er påløpt etter at kravet er sendt til inkasso, jf tredje punktum.

I enkelte låneforhold kan fordringshaveren, når skyldneren misligholder, velge om lånet skal sies opp og inndrives i sin helhet, eller om bare de avdrag som ikke er betalt i rett tid skal søkes inndrevet. Fordringshaverens valg vil være avgjørende for hvilket beløp som skal legges til grunn ved anvendelsen av tabellene i §§ 2-2 og 2-3. Velger fordringshaveren å si opp lånet, kan den høyere sats som derved kommer til anvendelse, fortsatt påberopes selv om fordringshaveren og skyldneren senere blir enige om at lånet likevel skal fortsette å løpe, f eks i forbindelse med at skyldneren klarer å oppfylle de ordinært forfalte avdrag.

Maksimalstatsene er knyttet til «rettsgebyret», jf § 2-2 tredje ledd jf § 2-3 tredje ledd. Rettsgebyret økes fra tid til annen. Skyldnerens maksimale erstatningsplikt er knyttet til rettsgebyrets størrelse på det tidspunkt kravet dekkes, enten ved frivillig oppfyllelse eller tvangsinnndrivning. Tilsvarende gjelder i prinsippet dersom kravet opphører på annen måte. Fordringshaverens mulighet til å dra nytte av en økning av rettsgebyret vil imidlertid være avskåret når skyldneren har fått beskjed om størrelsen av sitt ansvar med mindre fordringshaveren har hatt nye kostnader som det også kan kreves erstatning for.

til § 2-4 Forhøyelse av maksimalsatsene i enkelte tilfeller

§ 2-4 forhøyer maksimalsatsene i enkelte tilfeller. Om fordringshaveren vil kunne ha nytte av forhøyelsen, avhenger for det første av om skyldneren er erstatningsansvarlig etter inkassoloven § 17, og for det annet av om fordringshaverens samlede erstatningsbetingende tap overstiger den aktuelle maksimalsatsen etter § 2-2 eller § 2-3.

Mange inkassosaker løses ved at inkassatoren inngår en avdragsavtale med skyldneren. Som et ledd i avdragsordninger og også ellers utstedes ofte et eksigibelt gjeldsbrev, jf tvangsfullbyrdelsesloven 13 august 1915 nr 7 § 3 nr 6, slik at forliksrådsbehandling eller søksmål for herreds- eller byrett

kan unngås. Slike løsninger medfører kostnader, og de fleste inkassatorer krever tilleggssalær for slike tjenester. Alternativet vil ofte være rettslig inndrivning med ekstra kostnader for skyldneren. Det er derfor rimelig at maksimalsatsene forhøyes i slike tilfeller, jf § 2-4 første ledd første punktum. 1,5 ganger rettsgebyret tilsvarer omtrent det en forliksrådsbehandling koster og omtrent det inkassatorer vanligvis krever i tilleggssalær for avdragsordninger av viss lengde kombinert med eksigibelt gjeldsbrev. Forhøyelsen avhenger av at fordringshaveren ikke bringer saken inn for forliksråd eller herreds- eller byrett, jf annet punktum. Det er således bare i de tilfeller hvor det lykkes å løse saken gjennom en avdragsordning eller hvor forliksklage eller stevning unngås ved at det utstedes eksigibelt gjeldsbrev, at fordringshaveren har adgang til å dra nytte av forhøyelsen. Har saken allerede vært behandlet i forliksråd eller herreds- eller byrett, kan § 2-4 første ledd ikke anvendes selv om det etter domstolsbehandlingen inngås avdragsavtale.

Etter § 2-4 annet ledd første punktum forhøyes maksimalsatsene med gebyret til det offentlige ved forkynnelse av påkrav (varsel), jf rettsgebyrloven § 25, når et rettslig skritt forutsetter at dette er gjort. Slike bestemmelser finnes bl a i tvangfullbyrdelsesloven §§ 13, 102, 109, 110 jf 109, 178 og 191. De viktigste nevnes uttrykkelig i forskriften. Maksimalsatsene forhøyes også med gebyret til det offentlige når det forkynnes konkursvarsel, jf konkursloven § 63, selv om forkynnelse av konkursvarsel ikke er en forutsetning for å begjære konkurs, jf forskriften § 2-4 annet ledd annet punktum. Maksimalsatsene forhøyes ikke med mer enn gebyret til det offentlige. Rom for å avkreve skyldneren erstatning for tilleggssalær til inkassator, må eventuelt finnes innenfor den aktuelle maksimalsatsen etter § 2-2 eller § 2-3. Maksimalsatsene forhøyes ikke i de tilfeller hvor fordringshaveren har adgang til å forkynne påkrav ved rekommandert brev, jf § 2-4 annet ledd tredje punktum. Bl a tvangfullbyrdelsesloven § 13 tredje ledd og § 109 tredje ledd annet punktum, som det vises til i flere andre bestemmelser, gir enkelte grupper av fordringshavere adgang til det. Disse bestemmelsene krever at fordringshaveren selv foretar forkynnelsen. En inkassator

kan ikke foreta forkynnelsen på vegne av fordringshaveren. En praktisk fremgangsmåte i slike tilfeller kan være at fordringshaveren kombinerer forkynnelsen av påkrav med inkassovarsel etter inkassoloven § 9, som ikke forbyr at fordringshaveren selv setter i verk et slikt inkassotiltak før skyldneren har mottatt inkassovarsel.

Forskriften § 2-4 annet ledd tar som utgangspunkt at påkravskostnader er utenrettslige inndrivingskostnader. Det samme gjelder kostnader ved varsel etter kredittkjøpsloven § 17 annet ledd og lignende bestemmelser. Denne innfallsvinkelen kan nok trekkes noe i tvil. Dersom påkravs- og varselkostnader var å anse som rettslige inndrivingskostnader, ville imidlertid tvangsfullbyrdelsesloven gitt hjemmel for forskriftens regulering med hensyn til påkrav og varsler forut for begjæring av tvangsfullbyrdelse og utlevering etter kredittkjøpsloven, jf tvangsfullbyrdelsesloven § 60 fjerde ledd og kredittkjøpsloven § 21 annet punktum. På grunn av den innfallsvinkel som ligger til grunn for forskriften, er tvangsfullbyrdelsesloven § 60 fjerde ledd ikke nevnt i hjemmelsgrunnlaget i resolusjonens innledning.

Rettsvern for utleggspant forutsetter ofte at utlegget tinglyses eller registreres i offentlig register, jf panteloven 8 februar 1980 nr 2 kapittel 5. For dette betales gebyr til det offentlige, jf rettsgebyrloven § 21. Tinglysningskostnader er ikke sakskostnader ved rettslig inndrivning. Etter § 2-4 tredje ledd første punktum forhøyes derfor maksimalsatsene med tinglysningsgebyret når utleggspant tinglyses. Uttrykket «utleggspant» omfatter foruten utleggspant i snever forstand også avsetning og utpanting. Uttrykket «tinglysning» omfatter i tillegg til tinglysning i snever forstand også andre registreringer i offentlig register som etter panteloven kapittel 5 er nødvendig for å sikre rettsvern. Maksimalsatsene forhøyes også med eventuelt gebyr for pantattest, jf rettsgebyrloven § 23.

Undertiden er notifikasjon av en tredjeperson nødvendig for å sikre rettsvern for utlegg. Enkelte tredjepersoner krever gebyr for å notere utlegget og for å opplyse om eventuelle andre heftelser i det utlagte formuesgodet. Sett fra fordrings-

haveren og skyldnerens side står slike gebyrer i samme stilling som tinglysningsgebyrer. § 2-4 tredje ledd annet punktum bestemmer derfor at maksimalsatsene også forhøyes med nødvendig gebyr til tredjeperson. Det er usikkert i hvilken utstrekning slike tredjepersoner kan kreve gebyr. En avklaring av spørsmålet hører ikke hjemme i forskriften her. Etter forskriften er det imidlertid bare gebyrer som tredjepersonen rettmessig har krevd, som fører til forhøyelse av maksimalsatsene.

Etter § 2-4 tredje ledd forhøyes ikke maksimalsatsene med mer enn gebyret til det offentlige eller tredjepersonen. Rom for å avkreve skyldneren erstatning for tilleggssalær til inkassator, må eventuelt finnes innenfor den aktuelle maksimalsatsen etter § 2-2 eller § 2-3.

til § 2-5 Erstatning for faktiske kostnader

Maksimalsatsene, slik de er fastsatt i §§ 2-2 og 2-3 og med mulighet for forhøyelse etter § 2-4, vil i enkelte tilfeller ikke gi fordringshaveren tilfredsstillende dekning samtidig som det ikke vil være urimelig å pålegge skyldneren et mer omfattende ansvar. En forholdsvis detaljert regulering for slike tilfeller er vanskelig å utforme. Forskriften § 2-5 første ledd gir derfor en skjønnsmessig regel som på stramme vilkår åpner adgang for fordringshaveren til å kreve dekning for faktiske kostnader uavhengig av maksimalsatsene. Det minnes samtidig om at spørsmålet om og i hvilken utstrekning skyldneren er ansvarlig for fordringshaverens tapsposter, må avgjøres etter inkassoloven §§ 17 og 18.

Annet ledd nevner enkelte momenter det skal legges vekt på ved avgjørelsen av om og i hvilken utstrekning fordringshaveren skal kunne kreve erstatning utover maksimalsatsene. Disse momenter vil normalt være de viktigste ved vurderingen. Som veiledning for anvendelsen av § 2-5 utdypes enkelte sider av den skjønnsmessige vurdering som må foretas:

Utgangspunktet er at maksimalsatsen etter § 2-2 eller § 2-3, eventuelt forhøyet etter § 2-4, skal dekke det store flertall av inkassosaker. § 2-5 kan bare anvendes i «særlige tilfeller»,

d v s i tilfeller som på viktige punkter klart atskiller seg fra det store flertall av inkassosaker.

Etter inkassoloven § 17 første ledd er skyldneren bare ansvarlig for nødvendige inndrivingskostnader. Ved avgjørelsen etter forskriften § 2-5 skal det innenfor denne ramme legges vekt på hvor påkrevde kostnadene har vært. Det skal også legges vekt på kostnadenes størrelse. Jo lenger utover maksimalsatsene det er tale om å gå, jo strengere krav må det stilles til de momenter som taler for anvendelse av § 2-5.

Videre skal det legges vekt på om skyldneren kan klandres for de kostnader fordringshaveren er pådratt. F eks vil en skyldner som har «gått i dekning», fort måtte dekke fordringshaverens faktiske kostnader fullt ut dersom oppsporing av skyldneren har medført ekstra kostnader. En ren unnlattelse av å melde flytting til fordringshaveren vil imidlertid ikke kunne begrunne anvendelse av § 2-5. Unnlattelse av å melde flytting til folkeregisteret vil sjelden kunne begrunne anvendelse av § 2-5. Også forsøk fra skyldnerens side på å holde sine aktiva og inntektskilder skjult, kan tilsi anvendelse av § 2-5, f eks når fordringshaveren har måttet pådra seg store kostnader for å oppspore en gjenstand denne har pant i.

Ved vurderingen etter § 2-5 må det legges betydelig vekt på om den fremgangsmåte fordringshaveren har valgt, har spart skyldneren for andre kostnader, i første rekke for kostnader ved rettslig inndrivning, som ikke reguleres av forskriften. For avdragsordninger og utstedelse av eksigible gjeldsbrev er det gitt egne regler i § 2-4 første ledd om forhøyelse av maksimalsatsene. I andre tilfeller hvor en mer omfattende utenrettslig inndrivning har spart skyldneren for kostnader ved rettslig inndrivning, vil adgang for fordringshaveren til å kreve erstatning utover maksimalsatsene, måtte søkes i § 2-5. Dersom det er noenlunde samsvar mellom de kostnader skyldneren spares for og fordringshaverens ekstra kostnader, vil fordringshaveren ofte kunne påberope § 2-5. Ved frivillig utlevering ved salgspant vil f eks § 2-5 ofte gi fordringshaveren rett til å kreve sine faktiske kostnader dekket innenfor rammen av de rettslige inndrivingskostnader skyldneren spares for.

Etter § 2-5 tredje ledd skal kravet om dekning utover §§ 2-2 til 2-4 etter § 2-5 begrunnes skriftlig overfor skyldneren. Skriftlig begrunnelse overfor skyldneren er en forutsetning for å kunne påberope § 2-5. Begrunnelsen må inneholde en

påpeking av hvorfor en står overfor et «særlig tilfelle» og dessuten vise at fordringshaverens samlede inndrivingskostnader overstiger den aktuelle maksimalsats. Det er ikke tilstrekkelig å vise til en eller flere særlige tapsposter med mindre det samtidig fremgår at disse tapsposter i kombinasjon med andre tapsposter tilsammen overstiger maksimalsatsen.

Dersom spørsmålet om dekning etter § 2-5 bringes inn for domstolene, enten separat eller under rettslig inndrivning av hovedkravet, vil domstolen måtte ta stilling til i hvilken utstrekning skyldneren skal pålegges ansvar etter § 2-5. Ved avsigelse av uteblivelsesdom mot skyldneren vil denne bare kunne pålegges ansvar utover §§ 2-2 til 2-4 etter § 2-5 dersom det av saksfremstillingen i forliksklagen eller stevningen fremgår at vilkårene i § 2-5 er oppfylt, jf tvistemålsloven § 289 annet ledd og § 344 annet ledd. Vilåret i forskriften § 2-5 tredje ledd om at erstatningskravet må begrunnes skriftlig overfor skyldneren, vil imidlertid være oppfylt når forliksklage eller stevning er blitt forkynt for skyldneren dersom klagen eller stevningen inneholder begrunnelsen. Inneholder ikke klagen eller stevningen en begrunnelse for erstatningskravet, eller finner domstolen at begrunnelsen ikke er tilstrekkelig til å vise at kravene i § 2-5 er oppfylt, vil den måtte redusere fordringshaverens erstatningskrav og bare gi dom for det i den utstrekning det ligger innenfor den aktuelle maksimalsats.

Til kap 3 Inkassatorers sikkerhetstillelse

til § 3-1 Innledning

§ 3-1 er en innledende bestemmelse som fastslår at den som ønsker å drive inkassovirksomhet i medhold av inkassobevilling, må sørge for at sikkerhet er stilt i samsvar med forskriften kapittel 3 før inkassovirksomhet settes i gang, og for at sikkerheten holdes vedlike så lenge virksomheten pågår.

For inkassovirksomhet som drives i medhold av advokatbevilling, løses spørsmålet om sikkerhetstillelse av advokatlovgivningen, jf Ot prp nr 2 (1987-88) s 82.

til § 3-2 Sikkerhetens form

Etter § 3-2 første ledd stilles sikkerheten ved at norsk bank eller forsikringsselskap påtar seg å inntå for det ansvar sikkerheten skal dekke, jf § 3-3, innenfor et tilstrekkelig beløp, jf § 3-4, på enkelte nærmere vilkår, jf § 3-5. Slik forskriften er utformet, er sikkerheten først stillet når det hos Kredittilsynet er deponert en erklæring fra sikkerhetstilleren om at denne påtar seg en slik forpliktelse. Forskriften regulerer ikke det underliggende forhold mellom sikkerhetstilleren og inkassatoren, f eks spørsmål om premieberegning, ansvarsperiode og regress. På den annen side kan erklæringen fra sikkerhetstilleren ikke inneholde begrensninger under henvisning til det underliggende forhold. F eks kan det i erklæringen ikke tas forbehold om tidsbegrensning. Sikkerhetstillereens muligheter for å begrense sitt ansvar i tid er uttømmende regulert i § 3-5 tredje ledd.

Erklæringen skal ikke etterlate tvil om at sikkerheten oppfyller vilkårene i forskriften. I annet ledd gis derfor Kredittilsynet adgang til å nekte å godta en erklæring som Kredittilsynet er i tvil om oppfyller forskriftens krav. F eks kan det være aktuelt å nekte å godta en erklæring som inneholder, eller viser til, en mengde vilkår i avtalen mellom sikkerhetstilleren og inkassatoren.

til § 3-3 Hva sikkerheten dekker

Første punktum er en gjentakelse av inkassoloven § 23 første ledd annet punktum med en presisering av at sikkerheten hefter også etter at sikkerhetstilleren har sagt opp sikkerheten dersom de ansvarsbetingende forhold hos inkassatoren inntraff i den perioden sikkerheten gjaldt for. Sikkerheten hefter imidlertid ikke for ansvar som er foreldet. Om inkassatorens ansvar er foreldet, beror på vanlige foreldelsesregler.

Sikkerhetens størrelse kan variere over tid, jf § 3-4. I forhold til den enkelte skadelidte er det i utgangspunktet sikkerhetens størrelse på det tidspunkt det ansvarsbetingende forhold inntraff, som er avgjørende dersom sikkerheten ikke

gir full dekning. Enkelte spørsmål dette reiser, er løst i § 3-5 femte ledd.

Inkassatoren kan ha benyttet forskjellige sikkerhetstillere i forskjellige perioder. Med mindre sikkerhetstillerne seg imellom, og med solidarisk ansvar overfor de skadelidte, blir enige om en løsning tilsvarende den løsning en ville fått dersom inkassatoren hadde benyttet samme sikkerhetstiller hele tiden, vil hver av sikkerhetstillerne hefte for det ansvar inkassatoren pådro seg i den perioden vedkommende har stillet sikkerhet for med hele det sikkerhetsbeløp som er aktuelt for vedkommende sikkerhetstiller.

Sikkerheten skal dekke ansvar inkassatoren pådrar seg overfor fordringshavere og skyldnere ved utøvelsen av inkassovirksomheten. Hva som ligger i dette, er utdypet i Ot prp nr 2 (1987-88) s 126:

«[Inkassoloven § 23 første ledd *annet punktum* angir at sikkerheten skal hefte for *ansvar* inkassatoren pådrar seg. Det vil være opp til regler og prinsipper utenfor inkassoloven når inkassatoren har pådratt seg ansvar. Sikkerheten vil kunne hefte både ved skyld- og objektivt ansvar, og for ansvar både i og utenfor kontrakt.

Sikkerheten hefter for ansvar overfor *fordringshavere og skyldnere*. Dette utelukker at enhver som har krav mot inkassatoren, kan kreve dekning av sikkerheten. «Fordringshaver» må her forstås som oppdragsgiver. Av denne grunn vil f eks det offentlige som kreditor for skatte- og avgiftskrav mot inkassatoren, falle utenfor. Ansvar overfor en fordringshaver vil f eks kunne oppstå dersom innkasserte midler underslås, eller dersom det oppstår tap p g a at inkassatoren har bundet fordringshaveren overfor skyldneren i større grad enn inkassatoren var berettiget til, se §§ 13 og 14 om henholdsvis inkassatorens legitimasjon og disposisjonsrett. Som «skyldner» regnes i § 23, som i inkassoloven ellers, ikke bare den som faktisk er skyldig et beløp, men også personer som feilaktig utsettes for inndrivingsforsøk, enten dette er p g a personforveksling eller at kravet er uberettiget. En person kan bli å anse som skyldner i relasjon til § 23 selv om det ikke foreligger noe inndrivingsoppdrag fra en fordringshaver.

Sikkerheten skal hefte for ansvar pådradd *ved utøvelsen av inkassovirksomhet*. Dette betyr at ansvar oppstått i forbindel-

se med andre sider av den virksomhet inkassatoren driver, ikke vil være omfattet. F eks vil ansvar som kun skriver seg fra kredittopplysningsvirksomhet eller regnskapsførervirksomhet, ikke være omfattet. Ansvar som generelt skriver seg fra det å drive næringsvirksomhet, og ikke spesielt det å drive inkassovirksomhet, vil heller ikke være omfattet. Denne begrensningen må imidlertid antas å få mindre praktisk betydning p g a avgrensningen til ansvar overfor fordringshaverne og skyldnere, se ovenfor. ...»

Etter inkassoloven § 16 første ledd skal inkassatoren snarest utbetale innkasserte midler til fordringshaveren. Skjer ikke utbetalingen snarest, skal inkassatoren holde midlene atskilt fra sine egne midler. Dersom inkassatoren ikke oppfyller sine plikter etter § 16 første ledd, må det tap fordringshaveren derved påføres kunne kreves dekket under sikkerheten. Dette gjelder både ved forsettlig og uaktsom tilsidesettelse av pliktene og også selv om ingen kan lastes for manglende oppfyllelse, f eks dersom en feil i inkassatorens datasystem medfører at innkasserte midler settes inn på inkassatorens vanlige bankkonto i stedet for på en atskilt konto for innkasserte midler.

Inkassoloven § 16 kan imidlertid fravikes ved avtale, jf § 3. I inkassobransjen er det ikke uvanlig at inkassatoren forbeholder seg rett til å disponere innkasserte midler i et visst tidsrom, gjerne som et motstykke til at inkassatoren forskutterer rettsgebyrer o a uten å kreve rente for det. Etter departementets mening krever ikke inkassoloven § 23 at sikkerheten også skal dekke tap et slikt avtalevilkår kan påføre fordringshaveren. For det første er det ikke naturlig å tale om «ansvar» i en slik forbindelse idet avtalen medfører at fordringshaverens krav mot inkassatoren omformes til et alminnelig pengekrav. For det annet kan fordringshaveren unngå risikoen ved å velge en inkassator som ikke forbeholder seg rett til å disponere innkasserte midler i en viss periode. For det tredje vil et krav om at sikkerheten også skal dekke manglende betalingsevne hos inkassatoren i slike tilfeller, medføre at sikkerheten vil måtte være av en annen og betraktelig dyrere art. I § 3-3 annet punktum fastslås derfor uttrykkelig at sikkerheten ikke skal dekke en fordringshavers tap som følge av at

det er avtalt at inkassatoren ikke skal ha plikt til å holde innkasserte midler atskilt fra sine egne midler. Har fordringshaveren og inkassatoren en slik avtale, vil det si at fordringshaverens tap ved at inkassatoren ikke videreformidler innkasserte midler, ikke kan kreves dekket av sikkerheten. Slik forskriften er utformet, vil sikkerhetstilleren og inkassatoren heller ikke ha adgang til å avtale at sikkerheten skal dekke slike tap. En slik avtale ville kunne medføre tap for de skadelidte sikkerheten etter loven skal sikre.

til § 3-4 Sikkerhetens størrelse

Det bør i utgangspunktet kreves en så høy sikkerhet at de krav sikkerheten hefter for er sikret full dekning. Jo større sikkerhet som kreves, jo høyere blir imidlertid kostnadene. Etter departementets mening vil et krav om at sikkerheten skal tilsvare minst 1/20 av den fordringsmasse inkassatoren har til inndriving, innebære en rimelig avveining av de krys-sende hensyn, jf § 3-4 første ledd første punktum. Sikkerheten skal imidlertid alltid være på minst 5 000 000 kroner, jf annet punktum. Som en sikkerhetsventil er Kredittilsynet i tredje punktum gitt adgang til i enkelttilfeller å kreve at det stilles høyere sikkerhet enn forskriften selv krever. Det vil f eks kunne være aktuelt overfor en inkassator med vaklende økonomi og stort skadepotensiale.

Det vil med hjemmel i kredittilsynsloven bli gitt bestemmelser om rapportering til Kredittilsynet om bl a den fordringsmasse inkassatoren har til inndriving. De presiseringer som måtte bli gitt om hva som ligger i denne størrelsen, vil gjelde tilsvarende i forhold til forskriften her.

Fordringsmassen vil variere over tid. Dersom den øker slik at sikkerheten ikke lenger tilsvarende minst 1/20 av massen, må inkassatoren sørge for at sikkerheten økes. Av praktiske årsaker erplikten til å sørge for at sikkerheten oppfyller dette kravet, knyttet til de tidspunkter for hvilke «masse til inndriving» rapporteres til Kredittilsynet. Hvor ofte «masse til inndriving» skal rapporteres, vil bli fastsatt senere i medhold av kredittilsynsloven. Av praktiske årsaker er inkassatoren dessuten gitt en frist på to måneder regnet fra det tidspunkt

«masse til inndrivning» rapporteres for, for å bringe sikkerheten i samsvar med forskriften, jf § 3-4 annet ledd første punktum. Som en sikkerhetsventil er Kredittilsynet gitt adgang til i enkelttilfeller å fastsette en kortere frist. Det kan f.eks. være aktuelt når fordringsmassen har vokst betydelig på kort tid. Dersom inkassatoren ikke overholder to måneders fristen eller en kortere frist fastsatt av Kredittilsynet, vil Kredittilsynet måtte gripe inn. Et aktuelt innledende tiltak kan være å forby inkassatoren å påta seg nye oppdrag.

Sikkerhetstilleren hefter for det beløp som er angitt i den erklæringen som er deponert hos Kredittilsynet. Betaler sikkerhetstilleren erstatning til en skadelidt, reduseres ansvaret overfor andre skadelidte tilsvarende dersom sikkerhetstilleren varsler Kredittilsynet om utbetalingen, jf § 3-5 fjerde ledd. Det kan føre til at sikkerheten ikke lenger tilfredsstiller kravene i § 3-4 første ledd. Inkassatoren må da sørge for at sikkerheten igjen bringes i samsvar med forskriftens krav, jf § 3-4 tredje ledd som gir annet ledd tilsvarende anvendelse.

Dersom sikkerheten ikke er tilstrekkelig til å dekke samtlige erstatningskrav, må sikkerhetstilleren foreta en forholdsmessig fordeling mellom de skadelidte, jf NOU 1987:24 Lov om avtaler om skadeforsikring s 150:

«Manglende lovregulering vil føre til at i en knapphetssituasjon vil samtlige skadelidte stå likt i forhold til forsikringssummen og selskapet. Forsikringssummen må altså fordeles forholdsmessig mellom dem som har fremsatt krav. Ingen av dem vil være prioritert i forhold til andre, f.eks. fordi de har lidt personskade og ikke tingsskade. Den del av kravet som ikke måtte bli dekket av forsikringssummen, vil måtte kreves dekket av skadevolder/sikrede. Er han solvent, oppstår ingen særskilte problemer; er han insolvent, vil den videre kravsbehandlingen måtte løses etter konkursrettens alminnelige regler.

Manglende lovregulering vil også medføre at selskapet må foreta en avveining av de ulike interesser i situasjoner hvor det er usikkert om forsikringssummen vil strekke til eller ikke (f.eks. fordi man ikke vet om man har oversikt over samtlige skadelidte og deres krav). På den ene side må selskapet ta hensyn til de kjente skadelidte og deres ønske om en rask

avklaring av ansvarsspørsmålene og utbetaling av erstatningen. På den annen side må det også ses hen til eventuelle ukjente skadelidte og deres behov for sikkerhet for at det er noe igjen til dem når de melder seg eller får etablert sitt krav. Ved denne avveiningen vil flere momenter ha betydning: sannsynligheten for at det vil kunne komme ytterligere krav, muligheten for å lindre de kjente skadelidtes situasjon gjennom forskuddsbetalinger og muligheten for å oppnå ordninger med sikrede. I det hele tatt vil sikredes økonomiske stilling måtte stå sentralt i avveiningen. Er den sterk, vil de ukjente skadelidte kunne skaffes dekning hos ham senere, hvilket tilsier en rask utbetaling fra selskapet.»

til § 3-5 Nærmere krav til sikkerheten

§ 3-5 fastsetter de nærmere krav sikkerheten må oppfylle.

For det første skal de skadelidte ha adgang til å kreve sikkerhetstilleren direkte, jf første ledd.

For det annet skal sikkerhetstilleren ikke kunne påberope innsigelser fra det underliggende forhold mellom sikkerhetstilleren og inkassatoren, f eks manglende premiebetaling, særlige begrensninger i dekningsadgangen m m, jf annet ledd.

Videre skal sikkerhetstilleren ikke kunne påberope at sikkerheten er oppsagt eller bortfalt på annen måte før to måneder etter at Kredittilsynet har mottatt melding om det, jf tredje ledd. Sikkerhetstilleren vil således hefte for ansvar inkassatoren pådrar seg helt frem til utløpet av to måneders perioden. Regelen gjør det mulig for Kredittilsynet å påse at inkassatoren sørger for ny sikkerhet eller avvikler sin virksomhet før den tidligere sikkerheten opphører å virke. (En måneders fristen etter den nye forsikringsavtaleloven 16 juni 1989 nr 69 § 7-7 annet ledd annet punktum viker for spesialregulering i eller i medhold av annen lov, jf loven § 7-7 første ledd i f.)

Fjerde ledd bestemmer at sikkerhetstilleren ikke kan påberope overfor skadelidte at det er foretatt utbetalinger med mindre Kredittilsynet er varslet om utbetalingen senest samtidig med at den ble foretatt. Bestemmelsen ivaretar flere hensyn. For det første gis sikkerhetstilleren og inkassatoren mulighet til å finne en løsning som innebærer at sikkerheten fortsatt skal gjelde med fullt beløp uten at Kredittilsynet be-

høver å trekkes inn. For det annet sikrer den at Kredittilsynet varsles i de tilfeller det må påse at inkassatoren på nytt bringer sikkerheten i samsvar med forskriften, jf § 3-4 tredje ledd. For det tredje hindrer bestemmelsen at inkassatoren til skade for senere skadelidte fortsetter sin virksomhet under en sikkerhet som allerede er redusert ved utbetalinger.

Femte ledd er en regel om hvilket sikkerhetsbeløp sikkerhetstilleren hefter med dersom beløpet må deles mellom flere skadelidte som er påført tap ved ansvarsbetingende forhold som inntraff på tidspunkter med forskjellig sikkerhetsbeløp. Det høyeste aktuelle sikkerhetsbeløp legges da til grunn i forhold til alle skadelidte som skal være med på delingen. Regelen forklares best ved et ytterst hypotetisk eksempel:

I en første periode var en sikkerhet på 5 mill kr tilstrekkelig. Omsetningen øker så kraftig. I en neste periode stilles det sikkerhet på 10 mill kr og i en tredje periode på 15 mill. Det kommer deretter før dagen at inkassatoren har vært usedvanlig uheldig: i den første perioden pådro inkassatoren seg ansvar for 7 mill kr, i den andre perioden ansvar for 6 mill og i den tredje også for 6 mill. Vi forutsetter at ingen av erstatningskravene er foreldet. Det høyeste aktuelle sikkerhetsbeløp er her 15 mill kr, og det er derfor det beløp sikkerhetstilleren må fordele mellom de skadelidte. Dersom inkassatoren i den tredje perioden bare pådro seg 2 mill kr i ansvar, vil imidlertid sikkerhetstilleren kunne velge å dekke dette ansvaret fullt ut uten å påberope at sikkerheten er begrenset. Det høyeste aktuelle sikkerhetsbeløp for de skadelidte som skal være med på en deling, blir da 10 mill kr, som sikkerhetstilleren må fordele mellom de skadelidte fra den første og den andre perioden.

Til kap 4 Renter av innkasserte midler

Etter inkassoloven § 16 kan det ved forskrift gis regler om bl a fordringshaverens rett til renter av innkasserte midler. Justiskomiteén forutsatte at det ble gitt bestemmelser tilsvarende de regler som gjelder for advokater, jf forskrift 1 desember 1975 om advokaters regnskapsføring (advokatforskriften) § 8.

I § 4-1 første ledd er det gitt regler for inkassatorer som driver inkassovirksomhet i medhold av inkassobevilling. Annet ledd er kun en opplysende bestemmelse om at advokatforskriften § 8 gjelder for advokaters inkassovirksomhet. § 4-1 første ledd avviker noe fra reglene i advokatforskriften § 8. For det første inneholder § 4-1 første ledd færre detaljer. For det annet er den beløpsmessige begrensning av plikten å utbetale renter knyttet til rettsgebyret og ikke til timesatsen i salærforskriftene. Disse beløpene er imidlertid noenlunde like. En presisering i forskriften av at det er rettsgebyrets størrelse på det tidspunkt de innkasserte midler utbetales, eller skulle vært utbetalt, synes overflødig. § 4-1 første ledd kan fravikes ved avtale, jf inkassoloven § 3.

Til kap 5 Gebyr for inkassobevilling

Inkassobevilling tildeles av Kredittilsynet, som også fører tilsyn med inkassovirksomhet som drives i medhold av inkassobevilling. Kredittilsynets kostnader ved tildeling av bevillinger og tilsyn med bransjen m m er forutsatt å skulle dekkes av bransjen. Tilsynskostnadene vil bli utlignet på bransjen med hjemmel i kredittilsynsloven § 9. For dekning av kostnadene ved behandling av bevillingssøknader fastsettes med hjemmel i forvaltningsloven § 27 a et gebyr på fire ganger rettsgebyret for tildeling av bevilling, jf § 5-1. Plikten til å betale gebyret bortfaller dersom søknaden avslås eller trekkes før bevilling er gitt.

Til kap 6 Ikrafttredelse

Inkassoforskriften trer i kraft på samme tidspunkt som inkassoloven, d v s 1 oktober 1989. Særlige overgangsbestemmelser er overflødig idet overgangsspørsmålene løses av overgangsbestemmelsene i inkassoloven § 28. Forskriftens kapitler 1, 2 og 4 kommer til anvendelse når det krav som inndrives forfaller etter 1 oktober 1989 eller inkassatoren etter dette tidspunkt får i oppdrag å drive det inn, jf inkassoloven § 28 første ledd. Overgangsspørsmålene for kapittel 3 er behandlet i punkt 2 ovenfor.

Justisdepartementet

tilrår:

I

Lov 13 mai 1988 nr 26 om inkassovirksomhet og annen inndriving av forfalte pengekrav (inkassoloven) trer i kraft 1 oktober 1989.

II

Kongens myndighet etter inkassoloven § 5 annet ledd og § 6 annet ledd delegeres til Kredittilsynet.

III

Forskrifter om sikkerhetstillelse i medhold av lov 1 februar 1936 nr 3 om inkasso-, auksjons-, og rettshjelpsvirksomhet § 3, gitt ved kgl res 29 januar 1937 (forskrift nr 3622) og av Justisdepartementet ved rundskriv 24 april 1937 oppheves med virkning fra 1 oktober 1989. Kravene i disse forskrifter gjelder likevel så lenge det i henhold til inkassoloven § 28 annet ledd drives inkassovirksomhet i medhold av kommunal inkassobevilling.

IV

Forskrift til inkassoloven m m vedtas i samsvar med framlagt utkast.

Bifalt ved kongelig resolusjon av 14. juli 1989

FORSKRIFT TIL INKASSOLOVEN M M (INKASSOFORSKRIFTEN)

Fastsatt ved kongelig resolusjon 14 juli 1989 i medhold av lov 13 mai 1988 nr 26 om inkassovirksomhet og annen inndrivning av forfalte pengekrav (inkassoloven) § 16 annet ledd, § 19, § 20 og § 23 annet ledd og lov 10 februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 27 a Fremmet av Justisdepartementet

Kapittel 1 Fordringshaverens rett til gebyrmessig erstatning for purring, inkassovarsel og betalingsoppfordring

§ 1-1 Innledning

En fordringshaver som etter inkassoloven §§ 17 og 18 har krav på erstatning av en skyldner, kan kreve erstatning i samsvar med § 1-2 jf § 1-3 uten hensyn til de faktiske kostnader.

En fordringshaver som har hatt faktiske kostnader som ikke dekkes av den erstatning vedkommende kan kreve etter § 1-2 jf § 1-3, kan i stedet kreve sine faktiske kostnader erstattet så langt inkassoloven §§ 17 og 18 og kapittel 2 i forskriften her gir rett til det.

§ 1-2 Gebyrmessig erstatning for varsler

For skriftlig purring som er sendt tidligst 14 dager etter kravets forfall, og som angir kravets størrelse og hva kravet gjelder, kan fordringshaveren kreve et beløp lik en tidel av rettsgebyret.

For inkassovarsel etter inkassoloven § 9 som er sendt tidligst 14 dager etter kravets forfall, kan fordringshaveren kreve et beløp lik en tidel av rettsgebyret.

For betalingsoppfordring som tilfredsstiller kravene i inkassoloven § 10 og som fordringshaveren selv har sendt etter at skyldneren har oversittet en betalingsfrist på minst 14 dager fastsatt i purring eller inkassovarsel, kan fordringshaveren kreve et beløp lik en tredel av rettsgebyret. En betaling anses å ha skjedd innen fristen dersom betalingsoppdrag er innlevert til post eller bank innen fristens utløp.

Med rettsgebyret menes rettsgebyret slik det til enhver tid er fastsatt i rettsgebyrloven § 1. Ved beregningen av erstatningen anvendes rettsgebyret på det tidspunktet varselet sendes. Erstatningsbeløpet kan eventuelt forhøyes til nærmeste beløp delelig med 10.

§ 1-3 *Flere varslar*

I tilknytning til samme pengekrav kan fordringshaveren bare kreve gebyrmessig erstatning enten for to purringer og en etterfølgende betalingsoppfordring eller for en purring, et etterfølgende inkassovarsel og en etterfølgende betalingsoppfordring. Erstatning for to purringer eller for både en purring og et etterfølgende inkassovarsel kan likevel bare kreves dersom skyldneren har oversittet en betalingsfrist på minst 14 dager fastsatt i den første purringen. § 1-2 tredje ledd annet punktum gjelder tilsvarende.

Dersom det er gått mer enn seks måneder siden avsendelsen av siste varsel det kreves gebyrmessig erstatning for, kan fordringshaveren kreve gebyrmessig erstatning for nye varslar etter reglene i kapitlet her så langt inkassoloven §§ 17 og 18 og kapittel 2 i forskriften her gir rett til det.

Kapittel 2 Skyldnerens maksimale erstatningsplikt for utenrettslige inndrivingskostnader

§ 2-1 *Innledning*

En fordringshaver kan aldri kreve høyere samlet erstatning av skyldneren for kostnader ved å ha engasjert en inkassator og for andre kostnader ved utenrettslig inndrivning enn det som følger av §§ 2-2 til 2-5.

§ 2-2 *Maksimalsatser for enkle saker*

Maksimale beløpsatser for skyldnerens erstatningsplikt for fordringshaverens utenrettslige inndrivingskostnader er for det enkelte krav:

for krav t o m kr	1.000:	0,5 ganger rettsgebyret
for krav t o m kr	2.500:	1 ganger rettsgebyret
for krav t o m kr	5.000:	1,5 ganger rettsgebyret
for krav t o m kr	10.000:	2 ganger rettsgebyret
for krav t o m kr	25.000:	3 ganger rettsgebyret
for krav t o m kr	50.000:	4 ganger rettsgebyret
for krav t o m kr	100.000:	5 ganger rettsgebyret
for krav t o m kr	250.000:	7,5 ganger rettsgebyret
for krav t o m kr	500.000:	10 ganger rettsgebyret
for krav over kr	500.000:	12,5 ganger rettsgebyret

Med krav menes hovedkravet med tillegg av renter påløpt før forfall, men uten tillegg av renter påløpt etter forfall og inndrivingskostnader. Avtales det et nytt og senere forfallstidspunkt, legges det nye forfallstidspunktet til grunn. Det skal likevel aldri tas hensyn til renter som er påløpt etter at fordringshaveren har engasjert en inkassator til å drive inn kravet.

Med rettsgebyret menes rettsgebyret slik det til enhver tid er fastsatt i rettsgebyrloven § 1. Ved beregningen av maksimalsatsene anvendes rettsgebyret på det tidspunktet hovedkravet dekkes.

§ 2-3 Maksimalsatser for tyngre saker

Dersom skyldneren har oversittet betalingsfristen i en betalingsoppfordring, jf annet ledd, med mer enn 14 dager, er de maksimale beløpsatser for skyldnerens erstatningsplikt for fordringshaverens utenrettslige inndrivingskostnader for det enkelte krav:

for krav t o m kr	1.000:	1 ganger rettsgebyret
for krav t o m kr	2.500:	2 ganger rettsgebyret
for krav t o m kr	5.000:	3 ganger rettsgebyret
for krav t o m kr	10.000:	4 ganger rettsgebyret
for krav t o m kr	25.000:	6 ganger rettsgebyret
for krav t o m kr	50.000:	8 ganger rettsgebyret
for krav t o m kr	100.000:	10 ganger rettsgebyret
for krav t o m kr	250.000:	15 ganger rettsgebyret
for krav t o m kr	500.000:	20 ganger rettsgebyret
for krav over kr	500.000:	25 ganger rettsgebyret

Maksimalsatsene etter første ledd kommer bare til anvendelse dersom betalingsoppfordringen tilfredsstiller kravene i inkassoloven § 10 og er sendt etter at skyldneren har oversittet en betalingsfrist på minst 14 dager fastsatt i en purring som er sendt etter forfall og som angir kravets størrelse og hva kravet gjelder, eller i et inkassovarsel etter inkassoloven § 9. En betaling anses å ha skjedd den dag betalingsoppdrag ble innlevert til post eller bank.

§ 2-2 annet og tredje ledd gjelder tilsvarende.

§ 2-4 Forhøyelse av maksimalsatsene i enkelte tilfeller

Maksimalsatsene etter §§ 2-2 og 2-3 forhøyes med 1,5 ganger rettsgebyret når det avtales en avdragsordning med mer enn fire avdrag eller det utstedes eksigibelt gjeldsbrev. Dette gjelder likevel ikke dersom fordringshaveren bringer saken inn for forliksråd eller herreds- eller byrett.

Maksimalsatsene etter §§ 2-2 og 2-3 forhøyes med gebyret til det offentlige når det forut for rettslig inndrivning forkynnes påkrav etter tvangsfullbyrdelsesloven §§ 13 og 109 eller tilsvarende lovbestemmelse. Det samme gjelder ved forkynning av konkursvarsel etter konkursloven § 63. Maksimalsatsene forhøyes likevel ikke når fordringshaveren har adgang til selv å forkynne påkrav ved rekommandert brev.

Maksimalsatsene etter §§ 2-2 og 2-3 forhøyes med tinglysingsgebyret, og eventuelt med gebyret for pantattest, når utleggspant tinglyses. Tilsvarende gjelder nødvendig gebyr til tredjeperson når vedkommende notifiseres om utleggspant dersom notifikasjonen var nødvendig for å sikre rettsvern for utleggspantet.

§ 2-5 Erstatning for faktiske kostnader

Har fordringshaveren hatt utenrettslige inndrivingskostnader som overstiger det fordringshaveren kan kreve etter §§ 2-2 til 2-4, kan fordringshaveren i særlige tilfeller i rimelig utstrekning kreve dekket sine faktiske kostnader uavhengig av begrensningene i §§ 2-2 til 2-4 så langt inkassoloven §§ 17 og 18 gir rett til det.

Ved vurderingen av om faktiske kostnader skal kunne kreves erstattet etter første ledd, skal det legges vekt på hvor

påkrevde og høye kostnadene var, om skyldneren kan klandres for at kostnadene påløp og ble så høye, og om skyldneren ved den fremgangsmåten fordringshaveren har valgt, er blitt spart for andre kostnader.

Erstatningskrav utover §§ 2-2 til 2-3 etter paragrafen her må begrunnes skriftlig overfor skyldneren.

Kapittel 3 Inkassatorers sikkerhetstillelse

§ 3-1 Innledning

Inkassator som driver inkassovirksomhet i medhold av inkassobevilling etter inkassoloven § 5, skal før virksomheten settes i gang og så lenge den pågår sørge for at sikkerhet er stilt i samsvar med §§ 3-2 til 3-5.

§ 3-2 Sikkerhetens form

Sikkerheten stilles ved at det hos Kredittilsynet deponeres en erklæring fra norsk bank eller forsikringsselskap (sikkerhetstilleren) om at sikkerhetstilleren påtar seg på vilkår som nevnt i § 3-5 å innestå for oppfyllelse av inkassatorens ansvar som nevnt i § 3-3 innenfor rammen av et nærmere angitt beløp som oppfyller kravene i § 3-4.

Kredittilsynet kan nekte å godta erklæringen dersom det er tvil om den oppfyller kravene i første ledd.

§ 3-3 Hva sikkerheten dekker

Sikkerheten dekker ansvar inkassatoren pådrar seg overfor fordringshavere og skyldnere ved utøvelsen av inkassovirksomheten i den perioden sikkerheten gjelder for. Sikkerheten dekker ikke en fordringshavers tap som følge av at fordringshaveren og inkassatoren har avtalt at inkassatoren ikke skal ha plikt til å holde innkasserte midler atskilt fra egne, jf inkassoloven § 16 jf § 3.

§ 3-4 Sikkerhetens størrelse

For ethvert tidspunkt den fordringsmasse inkassatoren har til inndrivning rapporteres til Kredittilsynet etter bestemmelse gitt i medhold av kredittilsynsloven, skal sikkerheten

minst være lik 1/20 av fordringsmassen. Sikkerheten skal likevel alltid minst være lik 5 000 000 kroner. Kredittilsynet kan i enkelttilfeller bestemme at det skal stilles høyere sikkerhet enn det som kreves etter første og annet punktum.

Dersom sikkerheten for et rapporteringstidspunkt ikke er minst lik 1/20 av den fordringsmasse inkassatoren har til inndrivning, må sikkerheten bringes i samsvar med kravene i første ledd innen to måneder regnet fra rapporteringstidspunktet. Kredittilsynet kan i enkelttilfeller fastsette kortere frist.

Annet ledd gjelder tilsvarende dersom utbetaling fra sikkerhetstilleren medfører at sikkerheten ikke lenger oppfyller kravene i første ledd.

§ 3-5 Nærmere krav til sikkerheten

Skadelidte fordringshavere og skyldnere kan kreve dekning direkte fra sikkerhetstilleren uten først å rette krav mot inkassatoren.

Sikkerhetstilleren kan ikke gjøre gjeldende andre innsigelser mot krav fra skadelidte enn de innsigelser inkassatoren selv har i forholdet til skadelidte.

Oppsigelse av sikkerheten eller bortfall av sikkerheten på annen måte er ikke virksomt i forhold til skadelidte før to måneder etter at Kredittilsynet har mottatt melding om bortfallet.

Sikkerhetstilleren kan overfor skadelidte ikke påberope at det er foretatt utbetalinger under sikkerheten med mindre Kredittilsynet er varslet om utbetalingen senest samtidig med at utbetalingen fant sted.

Påberoper sikkerhetstilleren sikkerhetens størrelse overfor flere skadelidte, gjelder det høyeste sikkerhetsbeløp overfor alle skadelidte.

Kapittel 4 Renter av innkasserte midler

§ 4-1 Inkassators plikt til å utbetale renter

Med mindre annet er avtalt, plikter inkassator som driver inkassovirksomhet i medhold av inkassobevilling etter inkassoloven § 5, å utbetale til fordringshaveren renter inkassatoren mottar av innkasserte midler. Inkassatoren plikter likevel ikke å utbetale rentebeløp som for den enkelte fordringshaver i samme sak ikke overstiger rettsgebyret, jf rettsgebyrloven § 1.

Om plikt for inkassator som driver inkassovirksomhet i medhold av advokatbevilling, til å utbetale renter av innkasserte midler til fordringshaveren, gjelder forskrift 1 desember 1975 om advokaters regnskapsføring § 8.

Kapittel 5 Gebyr for inkassobevilling

§ 5-1 Bevillingsgebyr

For tildeling av inkassobevilling etter inkassoloven § 5 betales et saksbehandlingsgebyr på fire ganger rettsgebyret, jf rettsgebyrloven § 1.

Kapittel 6 Ikrafttredelse

§ 6-1 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1 oktober 1989.